

Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek

Werkdocument Bouwstenen

Ambtelijke concept 30 juni 2005

Een Samenwerking van Provincie Zuid-Holland, gemeente Haarlemmermeer, gemeente Bennebroek, regio Holland Rijnland, Hoogheemraadschap van Rijnland en Provincie Noord-Holland

Gebiedsuitwerking *Haarlemmermeer-Bollenstreek*

"Een gezamenlijk advies over de mogelijke ruimtelijke inrichting van de Haarlemmermeer en de Bollenstreek"

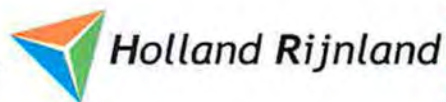
De Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek wordt uitgevoerd op verzoek van de minister van VROM en is een gezamenlijke studie van:

- provincie Noord-Holland
- provincie Zuid-Holland
- hoogheemraadschap van Rijnland
- gemeente Haarlemmermeer
- gemeente Bennebroek
- regio Holland-Rijnland namens:
 - gemeente Hillegom
 - gemeente Noordwijkerhout
 - gemeente Lisse
 - gemeente Noordwijk
 - gemeente Voorhout
 - gemeente Sassenheim
 - gemeente Warmond

Werkdocument Bouwstenen

Een inventarisatie van bouwstenen en uitgangspunten

Ambtelijk concept 30 juni 2005

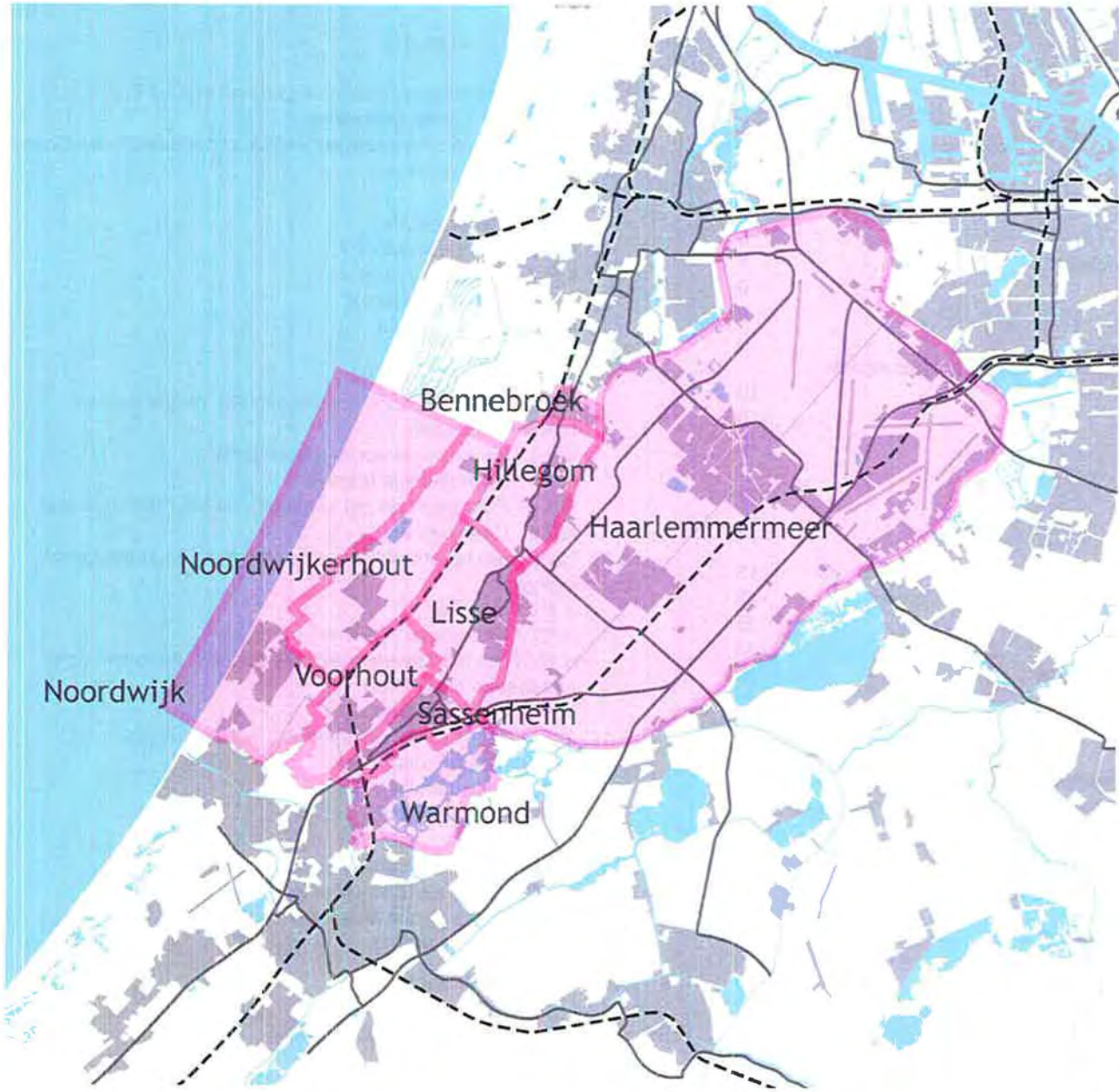

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Inhoud

1	Inleiding	1		
2	Het Studiegebied	3		
3.	Beleidscontext	7		
3.1	Water	7		
3.2	Natuur & recreatie	7		
3.3	Cultuurhistorie	9		
3.4	Bereikbaarheid & infrastructuur	9		
3.5	Schiphol	9		
3.6	Landbouw	9		
3.7	Woningbouw	9		
3.8	Economische ontwikkeling, bedrijvigheid & commerciële voorzieningen	10		
3.9	Milieu	10		
3.10	Maatschappij	10		
3.11	Plannen van derden	11		
3.12	Concluderend	11		
4	Sectorale opgaven & opties	13		
4.1	Inleiding	13		
4.2	Bodem	13		
4.3	Water	15		
4.3.1	<i>Huidige situatie</i>	15		
4.3.2	<i>Wateropgaven kwantitatief</i>	15		
4.3.3	<i>Wateropgaven kwalitatief</i>	17		
4.3.4	<i>Concluderend</i>	19		
4.4	Natuur & recreatie	21		
4.4.1	<i>Groene recreatiegebieden</i>	21		
4.4.2	<i>Natuur, groengebieden en ecologische verbindingen</i>	21		
4.4.3	<i>Naar een groen raamwerk</i>	22		
4.4.4	<i>Concluderend</i>	23		
4.5	Cultuurhistorie	25		
4.5.1	<i>Forse transformatie</i>	25		
4.5.2	<i>Cultuurhistorie als opgave</i>	25		
4.5.3	<i>Kernkwaliteiten</i>	25		
4.5.4	<i>Opties voor de toekomst</i>	27		
4.5.5	<i>Concluderend</i>	27		
4.6	Bereikbaarheid & infrastructuur	29		
4.6.1	<i>Context van de bereikbaarheidsopgave</i>	29		
4.6.2	<i>Haarlemmermeer</i>	30		
4.6.3	<i>Bollenstreek</i>	30		
4.6.4	<i>Concluderend</i>	31		
4.7	Schiphol	33		
4.7.1	<i>Opties voor ontwikkeling banenstelsel Schiphol en benodigde ruimtereservering</i>	33		
4.7.2	<i>Ruimtelijke gevolgen van de ontwikkeling van Schiphol</i>	35		
4.7.3	<i>Concluderend</i>	35		
4.8	Landbouw	37		
4.8.1	<i>Bollencomplex</i>	37		
4.8.2	<i>Veehouderijsector</i>	37		
4.8.3	<i>Glastuinbouwsector</i>	37		
4.8.4	<i>Akkerbouwsector</i>	39		
4.8.5	<i>Concluderend</i>	39		
4.9	Woningbouw	41		
4.9.1	<i>Opdracht VROM</i>	41		
4.9.2	<i>Demografische ontwikkelingen, prognoses en arbeidspotentieel</i>	41		
4.9.3	<i>Kwalitatieve woningbouwopgave</i>	43		
4.9.4	<i>Kwantitatieve opgave</i>	44		
4.9.5	<i>Potenties van het studiegebied voor woningbouw</i>	45		
4.9.6	<i>Concluderend</i>	45		
4.10	Economische ontwikkeling, bedrijvigheid & commerciële voorzieningen	47		
4.10.1	<i>Inleiding</i>	47		
4.10.2	<i>Vraag naar regionale bedrijven</i>	47		
4.10.3	<i>Aanbod lokale/regionale bedrijventerreinen (niet luchthaven gebonden)</i>	48		
4.10.4	<i>Concluderend</i>	49		
4.11	Zorg, welzijn & niet commerciële voorzieningen	51		
4.11.1	<i>Haarlemmermeer</i>	51		
4.11.2	<i>Bollenstreek</i>	52		
4.11.3	<i>Concluderend</i>	53		
4.12	Milieu	55		
4.12.1	<i>Milieu en ruimtelijke ontwikkeling</i>	55		
4.12.2	<i>Milieu-aandachtspunten</i>	55		
4.12.3	<i>Strategische Milieu Beoordeling</i>	57		
4.12.5	<i>Concluderend</i>	57		
5	Naar modellen & opties	59		
	Bijlage A: Beleid & Beleidsontwikkeling	63		
	Achtergrondliteratuur	75		

Studiegebied en omgeving

1 Inleiding

In de Nota Ruimte is een gebiedsuitwerking gedefinieerd voor de Haarlemmermeer en de Bollenstreek. Op verzoek van het Rijk treden de provincies Noord- en Zuid-Holland op als opdrachtnemers. De verdere invulling en uitvoering van de gebiedsuitwerking gebeurt in gezamenlijkheid met de andere overheidspartijen in het studiegebied. Het studiegebied bestaat uit de gemeenten Haarlemmermeer, Bennebroek, Hillegom, Noordwijkerhout, Lisse, Noordwijk, Voorhout, Sassenheim en Warmond (zie kaart). Daarnaast wordt rekening gehouden met de ontwikkelingen, mogelijkheden en onmogelijkheden in de omgeving van het studiegebied.

De uitkomst van het project is een door alle partijen gedragen advies over de mogelijke ruimtelijke inrichting van het gebied met betrekking tot woningbouw, waterbeheer, groen en recreatie, landbouw, bedrijvigheid en bereikbaarheid, vast te stellen door de beide provincies. Gestreefd wordt om het advies in april 2006 aan de Minister van VROM aan te bieden.

Samenwerken aan één gezamenlijke opgave

In de gebiedsuitwerking moet binnen de beleidskaders van de Nota Ruimte worden gezien op welke wijze de ruimtelijke ontwikkelingen (waaronder verstedelijking) kunnen plaatsvinden. Daarbij moet in elk geval rekening worden gehouden met de ruimtelijke beperkingen die samenhangen met het beleid voor de luchthaven Schiphol, het Groene Hart en de Greenport Bollenstreek. In de Bollenstreek zal daarom geen grootschalige verstedelijking plaats kunnen vinden. Tot slot zal rekening gehouden moeten worden met de (kwantitatieve en kwalitatieve) afspraken over de strategische groenprojecten in de Haarlemmermeer. Het Rijk gaat ervan uit dat er in deze uitwerking mogelijk ruimte wordt gevonden voor 10 à 20 duizend woningen buiten het bestaande bebouwde gebied.

Noodzaak voor de Haarlemmermeer, nuttig voor de Bollenstreek

Deelnemende partijen staan verschillend in het project en hebben verschillende belangen. In Haarlemmermeer bestaat nadrukkelijk de behoefte snel verdere ontwikkeling mogelijk te maken met oog voor de ruimtelijke kwaliteit. De gebiedsuitwerking is hier pure noodzaak omdat de actuele situatie woningbouw na 2010 onmogelijk maakt, het Strategisch Groenproject stagneert en er een onaanvaardbaar risico voor wateroverlast ontstaat.

De Bollenstreek richt zich op versterking van de huidige kwaliteiten met behoud van het bollencomplex. Grootschalige ontwikkelingen liggen hier minder voor de hand. Voor de Bollenstreek is het project een kans om de kwaliteit van de streek een positieve impuls te geven met realisatie van de Greenportambitie en behoud van het landelijke karakter.

Oplossing van een complex probleem: van letter naar geest

De uitwerking moet helderheid bieden over de mogelijkheden en onmogelijkheden voor de diverse ruimteclaims binnen het plangebied en over de wijze waarop de verschillende opgaven in onderlinge samenhang kunnen worden opgelost. De gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek is een noodzakelijke basis om de verschillende vervolgstappen mogelijk te maken (oa. herzien streek-, structuur- en bestemmingsplannen).

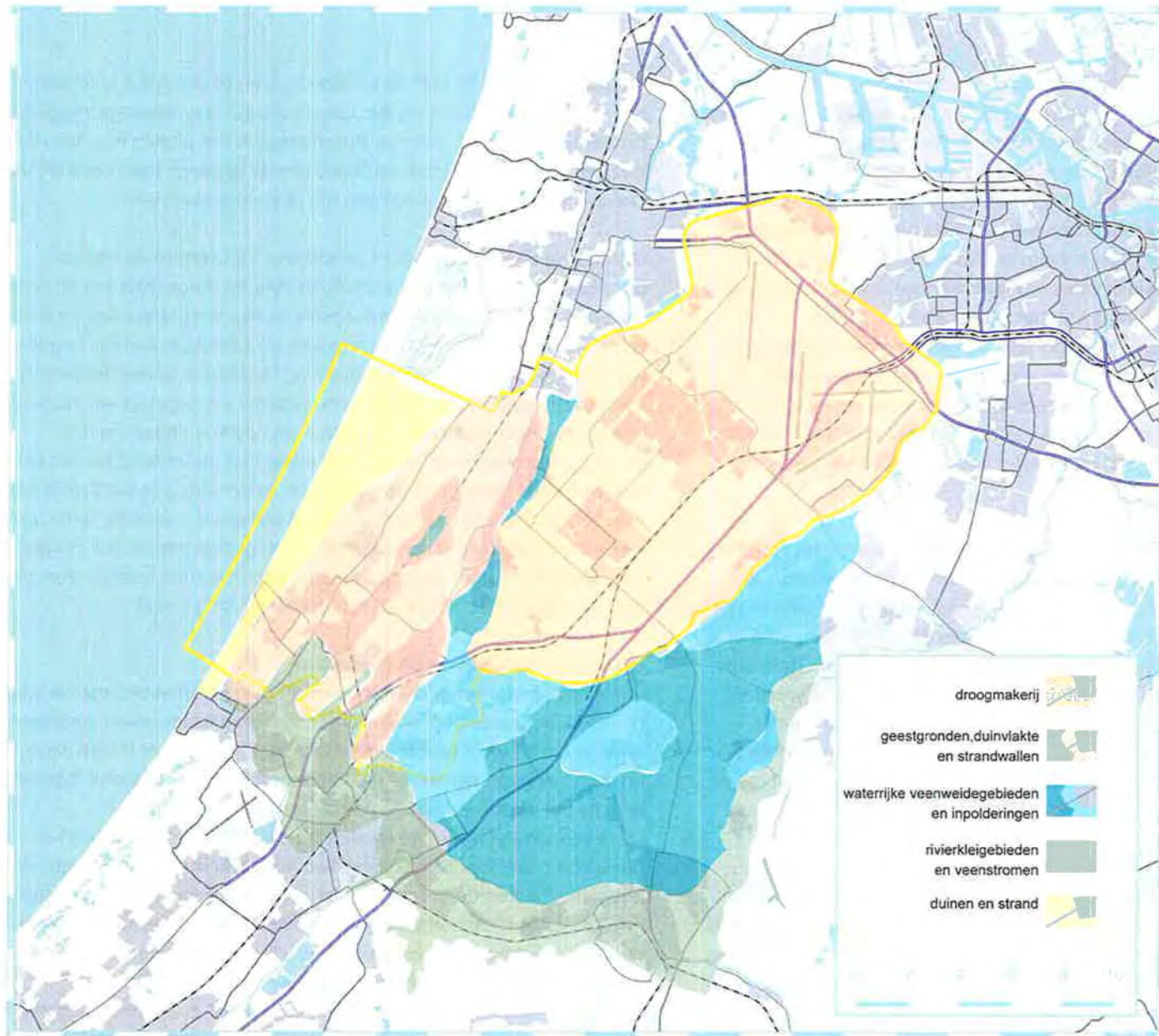
De regionale overheden houden rekening met de uitgangspunten in het huidige beleid maar gaan er van uit dat concessies aan dat beleid noodzakelijk zijn. Als alle beleidslijnen in het plangebied naar de 'letter van de wet' worden gevolgd is ontwikkeling in het gebied nauwelijks mogelijk. Het project zoekt daarom naar speelruimte voor integrale oplossingen, waarbij niet 'de letter' maar 'de geest' van de wet wordt gevolgd.

Status werkdocument en leeswijzer

In het werkdocument bouwstenen wordt geïnventariseerd wat die speelruimte is. In hoofdstuk 2 en 3 worden achtereenvolgens het studiegebied en vigerende beleid beschreven. Hoofdstuk 4 geeft per thema de opgaven en de uitgangspunten aan en tevens wordt onderzocht welke "speelruimte" er is bij het vinden van integrale oplossingen.

Deze rapportage is een tussentijds ambtelijk product. Het vormt de basisinformatie voor de gebiedsuitwerking. Het wordt voorgelegd aan de betrokken bestuurders, raden, staten, maatschappelijke organisaties en private partijen. Op basis daarvan wordt een aantal vertrekpunten geformuleerd (hoofdstuk 5) waarop de ruimtelijke modellen in het vervolg van de gebiedsuitwerking worden gebouwd.

In het volgende document "Modellen en Opties" zullen deze uitgangspunten worden opgenomen ten behoeve van bestuurlijke vaststelling.

Schematische weergave
landschapstypen.

2 Het Studiegebied

In dit hoofdstuk is een korte beschrijving opgenomen van het studiegebied en haar ontstaansgeschiedenis.

Dynamisch gebied

Het studiegebied vormt de schakel tussen de Noordvleugel en de Zuidvleugel van Randstad Holland. In dit deel van de - tot nu toe - redelijk luwe westflank is de druk op de ruimte groot. Dit blijkt mede uit het feit dat het gebied reeds een aantal malen onderwerp is geweest van studie en uitwerking.

In het studiegebied liggen twee economische complexen die van nationaal belang zijn: Mainport luchthaven Schiphol en de Greenports Bollenstreek en Aalsmeer.

Daarnaast valt een deel van het studiegebied binnen het nationaal landschap Groene Hart; het belangrijkste groen-, recreatie- en landbouwgebied binnen de stedelijke netwerken van de Randstad.

De voornaamste ontsluitingsstructuren zijn noord-zuid georiënteerd. Dit zijn de verbindingen Rotterdam-Den Haag-Amsterdam via Schiphol en via Haarlem (A4, A44, HSL en spoorlijnen Schiphol-Leiden en Haarlem-Leiden).

Typisch Hollandse landschappen

De Bollenstreek en de Haarlemmermeerpolder hebben beide een sterk eigen karakter. Bennebroek sluit in karakter sterk aan bij het groene 'landgoederen'-landschap van de Kennemerzoom

De Bollenstreek geniet internationale bekendheid vanwege de Keukenhof en het daarmee samenhangende bollencomplex. De Haarlemmermeerpolder is een belangrijk voorbeeld van de grootschalige, Hollandse ingenieurs- en waterstaatskunst die eveneens op internationale bekendheid en waardering kan rekenen.

Ondanks het grote verschil tussen met name de Bollenstreek en de Haarlemmermeer hebben zij toch een aantal belangrijke overeenkomsten. Beide kennen zij een nog relatief open landschap in de drukke Randstad.

De ogenschijnlijk rustige, open en plaatselijk nog zeer landelijke gebieden hebben een intensieve ontwikkelingsgeschiedenis. Beide gebieden zijn in de afgelopen eeuwen volledig op de schop genomen. Juist die ontwikkelingen hebben de Bollenstreek en de Haarlemmermeer gemaakt tot wat zij nu zijn.

De gemeente Bennebroek heeft meer het karakter van Zuid-Kennemerland met landgoederen en lommerrijke villawijken.

Bollenstreek

De inrichting van het landschap van het noord-westelijk deel van Zuid--Holland is toegesneden op de bollenteelt. Kenmerkend voor het gebied zijn de vele brede vaarten en sloten, de hoger gelegen wegen en de uitzonderlijke seizoensdynamiek. In de lente de grote gekleurde geometrische vlakken in een bont spektakel waaraan de streek haar internationale faam ontleent. 's Winters een haast ongenaakbaar landschap van kale gronden die wachten op het frisse lentegroen en een nieuwe explosie van kleur. Tussen dit zanderijenlandschap liggen nog de (restanten van) landgoederen die ooit een groot oppervlak van de oorspronkelijke strandwallen innamen. Keukenhof, Offem en Leeuwenhorst vormen nu nog grote groene structuren in het bollenteeltgebied, dat nu in hoofdzaak gebruikt wordt voor bollenteelt. Met het verdwijnen van de oorspronkelijke landgoederenstructuur is eveneens de oorspronkelijke parallele ordening van het landschap vervaagd. Momenteel wordt binnen het samenwerkingsverband Holland-Rijnland gewerkt aan het realiseren van een versterking en uitbreiding van de oorspronkelijke landgoederenstructuur. Met in eerste instantie het gebied direct verbonden aan de as Leiden-Katwijk.

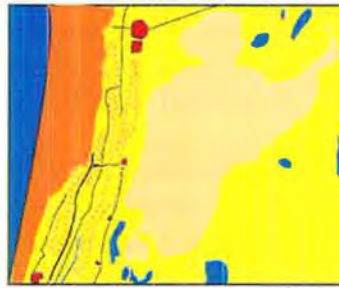
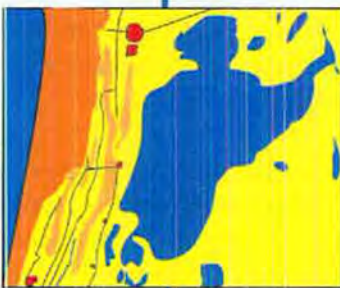
De kenmerkende openheid in het bollengebied staat steeds meer onder druk. Als gevolg van veranderende productiemethoden en wijzigingen in teelt dreigt steeds meer ondersteunende bedrijvigheid in het landschap te verschijnen. Dit zorgde voor extra bebouwing in het gebied in de vorm van kassen en schuren. Situering en de dichtheid van de aanvullende bebouwing draagt niet bij aan een aantrekkelijk landschap. Het zicht op de bollenvelden - hét beeldmerk van de streek - dreigt op sommige plaatsen

Vele ruimtelijke transformaties spelen zich sluipenderwijs af. Dit heeft tot gevolg dat de kwetsbare historische structuren verdwijnen of vernippen en dat niet altijd nieuwe structuren met ruimtelijke kwaliteit en potentie worden toegevoegd.

Binnen twee eeuwen een totale transformatie van het gebied.

Zand en water waren voor lange tijd beeldbepalende elementen. Afgraving en drooglegging hebben het gebied op grote schaal en in korte tijd doen veranderen.

verloren te gaan. De streek heeft dit probleem onderkent. Zij werkt daarom in het kader van het Pact en Offensief van Teylingen aan behoud en versterking van het bollencomplex, met behoud en herstel van haar internationaal bekende karakteristieken.

Haarlemmermeer

De grootschalige droogmakerij Haarlemmermeer is een afgebakende landschappelijke eenheid; met name door de continue Ringvaart en het grote verschil in inrichting aan beide zijden hiervan. Kenmerkend is de ruime opzet in blokken van 2 bij 3 kilometer met grote kavels ingeklemd tussen polderwegen. Binnen deze blokken liggen 30 kavels van 200 bij 1000 meter rug aan rug gescheiden door een poldertocht. Aan de randen van de polder, waar deze blokken niet meer passen, bevinden zich kleinschaligere overgangsgebieden. De lange polderwegen met populierenrijen en verspreide bebouwing op erven zijn gezichtsbepalend in het open akkerbouwgebied.

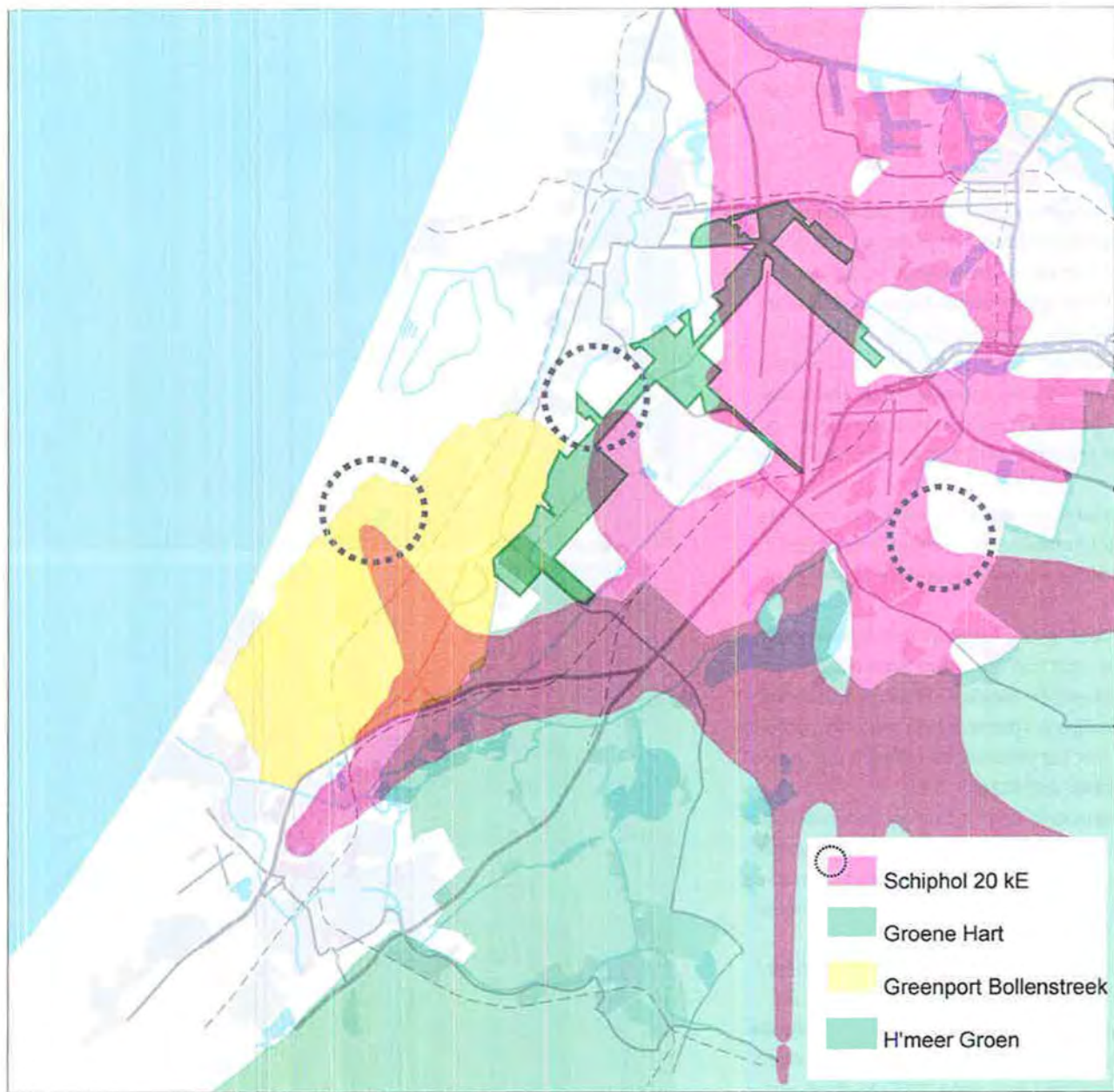
De kleine kernen bevinden zich met name in de randzone. De oude kruisdorpen Hoofddorp en Nieuw-Vennep centraal in Haarlemmermeer zijn sinds de jaren 60 uitgegroeid tot moderne kernen, waarin de 'jaarringen' nog duidelijk herkenbaar zijn.

Een groot deel van de Haarlemmermeer is nu nog agrarisch (akkerbouw). Deze functie staat echter onder grote druk van stedelijke ontwikkeling. Steeds meer open gebied wordt bebouwd en nieuwe infrastructuur wordt aangelegd. Hierdoor is de oorspronkelijke polderstructuur met zijn polderlijnen steeds minder herkenbaar. Ook het karakteristieke verschil aan beide zijden van de Ringvaart is steeds minder zichtbaar.

Het noordelijk deel wordt voor een belangrijk deel in beslag genomen door Schiphol met de daaromheen gelegen grootschalige kantoor- en logistiekcomplexen. Vooral het gebied langs de A4 rond Hoofddorp, aansluitend op de Zuidas, biedt ruimte aan ontwikkeling van bedrijfsterreinen en kantoorlocaties, met name voor Schiphol gebonden activiteiten.

Het zuidelijk deel van Haarlemmermeer ligt in het Groene Hart en onder de vliegroutes van en naar Schiphol (20 Ke-contour). Hierdoor heeft dit deel nog veel meer zijn oorspronkelijke agrarische karakter. Naast alle stedelijke ontwikkelingen wordt er aan de westzijde, aansluitend bij Haarlem, Hillegom en Lisse een groot recreatiegebied van circa 2000 hectare ontwikkeld in het Strategisch groenproject Haarlemmermeer Groen.

Randvoorwaarden Nota Ruimte

3. Beleidscontext

In dit hoofdstuk is het relevante ruimtelijke beleid voor het studiegebied samengevat. Een uitgebreidere beschrijving van het ruimtelijk beleid is opgenomen in de bijlage. Dit hoofdstuk beperkt zich tot de hoofdlijnen van het beleid per thema.

3.1 Water

Het adviesrapport van de Commissie Waterbeheer 21ste eeuw vormt de basis voor het waterbeleid van de 21ste eeuw. De commissie concludeert in haar advies dat door klimaatsveranderingen, het stijgen van de zeespiegel en de toenemende verstedelijking de waterhuishouding vaak niet op orde is en er zich gevaarlijke situaties kunnen voordoen.

De commissie adviseert om in de toekomst niet alleen meer in te zetten op techniek, maar ook op ruimte. Voor wateroverlast wordt de trits Vasthouden-Bergen-Afvoeren voorgesteld, voor watertekort de trits Vasthouden-Bergen-Aanvoeren. Op 2 juli 2003 ondertekenden Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). Dit akkoord bevat afspraken om de adviezen van de Commissie Waterbeheer 21e eeuw uit te werken.

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) vormt het nieuwe wettelijke kader voor het waterkwaliteitsbeheer. Dit wordt in de Nederlandse wetgeving verankerd. De KRW is vanaf eind 2000 van kracht en heeft de centrale doelstelling, het bereiken van een goede toestand voor alle Europese wateren in 2015.

De hoofddoelstelling van de deelstroomgebiedvisie (DSGV) Midden-Holland is het streven naar robuuste en ecologisch gezonde watersystemen, gebaseerd op de principes van integraal en duurzaam waterbeheer. Om knelpunten voor veiligheid en wateroverlast in de Haarlemmermeerpolder op te lossen wordt in de DSGV het volgende aangegeven:

- het oppervlak aan open water moet worden vergroot.
- Zwaansbroek is aangewezen als locatie voor piek- en/of voorraadbewaring die noodzakelijk is voor het oplossen van actuele problemen.

- de zuidpunt van de Haarlemmermeerpolder wordt aangewezen als geschikte locatie voor waterberging welke gevrijwaard moet blijven van ongewenste ontwikkelingen.

Ter compensatie van peilaanpassingen voor de bollenteelt is er in de Bollenstreek behoefte aan 50 hectare boezemwater.

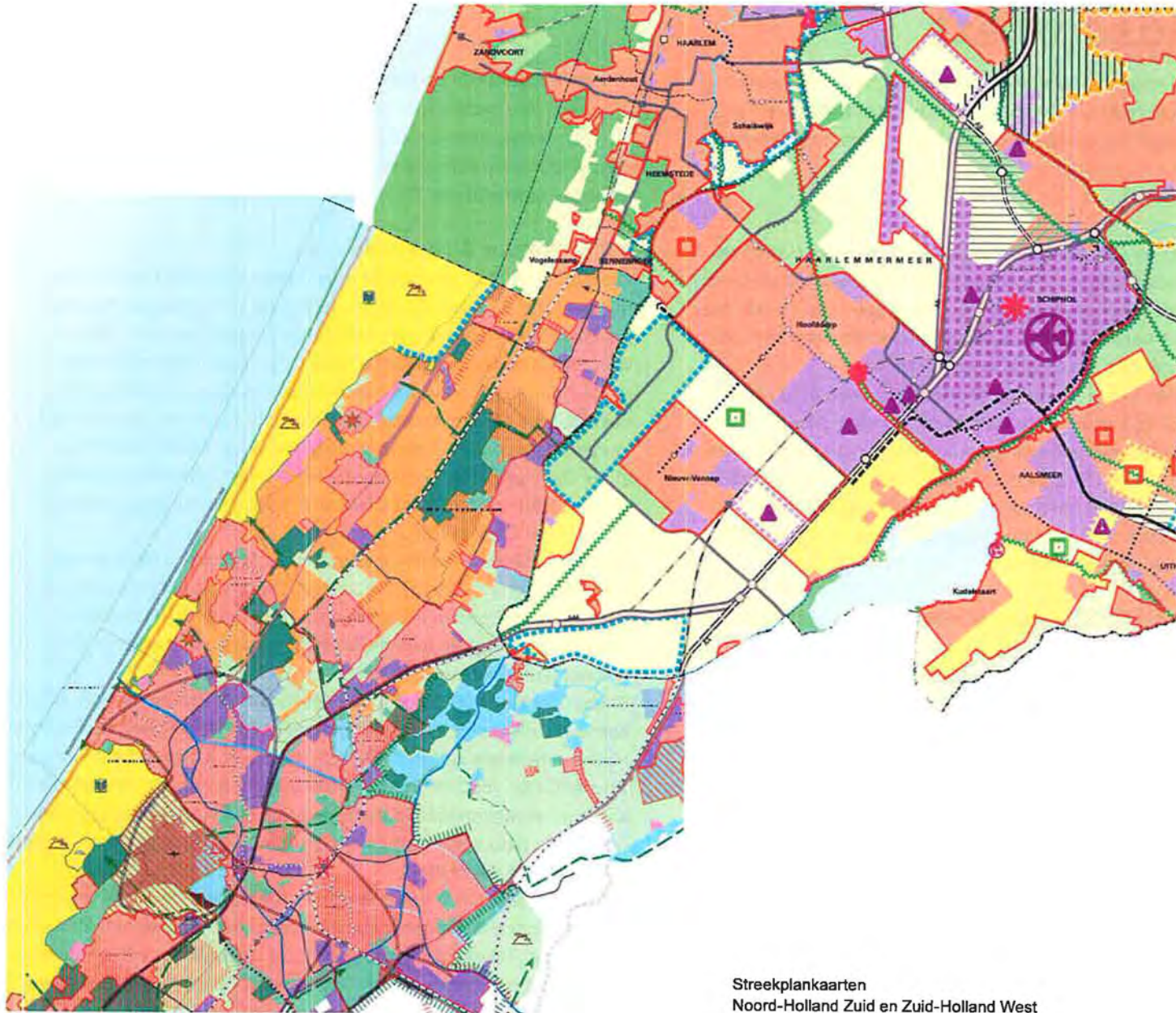
3.2 Natuur & recreatie

Onderdeel van het plangebied is het nationaal landschap Groene Hart. In algemene zin geldt dat binnen nationale landschappen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn, mits de kernkwaliteiten van het landschap worden behouden of worden versterkt ('ja, mits'-regime). Binnen nationale landschappen is ruimte voor ten hoogste de eigen bevolkingsgroei (migratiesaldo nul). De provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht zullen in opdracht van het rijk en in overleg met andere betrokkenen (verenigd in het Bestuurlijk Platform Groene Hart) een 'Ontwikkelingsprogramma Groene Hart' opstellen dat uitwerking geeft aan het ontwikkelingsperspectief voor het Groene Hart.

Het noordelijk deel van Haarlemmermeer ligt binnen de voormalige Rijksbufferzone Amsterdam-Haarlem. Binnen de Nota Ruimte wordt dit omgevormd tot grootschalig regionaal groengebied. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk mits de landschappelijke en recreatieve kwaliteiten worden behouden of versterkt.

Binnen het studiegebied zijn drie grootschalige groenprojecten in ontwikkeling, voornamelijk in Haarlemmermeer. Het Strategisch Groenproject Haarlemmermeer Groen (1600 ha.), Mainport & Groen (400 ha.) en Amstel Groen (550 ha.). Deze projecten zijn nodig om het chronisch tekort aan recreatieruimte te verhelpen. Tevens kunnen deze gebieden bestaande natuurgebieden, zoals de duinen en landgoederen, ontlasten, versterken en verbinden.

De natuurgebieden in de bollenstreek (de duinen, de achterliggende binnenduinrandzone, landgoedbossen en weidevogelreservaten) worden beschermd. Tussen deze gebieden in, is de realisatie van een aantal groene verbindingen voorzien. Tevens wordt voorzien in verdere versterking en aaneenschakeling van de landgoederenstructuur.

Streekplankaarten
Noord-Holland Zuid en Zuid-Holland West

3.3 Cultuurhistorie

De Nota Belvedere van de ministeries VROM, V&W, LNV en OC&W, stelt voor om te gaan met cultuurhistorie volgens de strategie 'behoud door ontwikkeling'. Cultuurhistorie is mede bepalend voor de plaatsing en vormgeving van nieuwe ontwikkelingen. De verschillende ruimtelijke en culturele identiteiten van de onderscheiden gebieden en de wijze waarop die gebieden tot stand zijn gekomen, worden gerespecteerd en zo mogelijk benadrukt. De Cultuurhistorische waardekaarten (CHW-kaarten) van de provincies zijn het wegingskader voor ontwerp en ontwikkeling. Het denken in identiteiten en ensembles is uitgangspunt van het ruimtelijk ordenen. Dit leidt tot beschermen, óf verbeteren, óf transformeren van cultuurhistorische elementen, dusdanig dat ruimtelijke kwaliteit centraal staat. Voor de Bollenstreek is het achterliggende gedachtegoed van 'Open Geest' en het Landschapsbeleidsplan basis voor verdere ontwikkeling. In Haarlemmermeer is de omgang met cultuurhistorie vastgelegd in de Ontwerp Basiskaart. Een bijzondere plaats in de ontwikkeling verdient het Unesco monument Stelling van Amsterdam, waarvoor provinciale en gemeentelijke visies en leidraden zijn ontwikkeld.

3.4 Bereikbaarheid & infrastructuur

In de streekplannen Noord-Holland zuid en Zuid-Holland west zijn infrastructuurmaatregelen opgenomen om de bereikbaarheid tot 2010 te garanderen. Ook zijn opties voor de toekomst opgenomen. Voor Haarlemmermeer geldt dat de Omgelegde N201 en de nieuwe takken van de Zuidtangent worden gerealiseerd. Ook moet een verbinding ontstaan tussen A9 en N201. In de toekomst is een verbinding tussen N208 en N206 wenselijk.

In Zuid-Holland wordt, in het kader van Stedenbaan, onderzocht hoe de bestaande railverbinding tussen Leiden en Haarlem beter te benutten is en de bestaande en mogelijk nieuwe stations te benutten als groeipunten voor verdere verstedelijking, voor zover passend binnen de eerder genoemde randvoorwaarden (20 Ke, Greenports e.d.). Opening van een nieuw station bij Sassenheim wordt nader uitgewerkt. Ook de locaties van andere stations worden nader onderzocht. Tevens dient hierbij genoemd te worden de realisering van de RijnGouwelijn (West en Oost) tot aan Katwijk/Noordwijk. Ook deze lijn is van groot belang voor de ontwikkeling van het gebied.

Inzet van beleid is een betere benutting van het bestaande wegennet en een optimale inpassing van nieuwe of te vernieuwen wegen. Met name de oost-west verbindingen vereisen aanpassing en uitbreiding. Ter hoogte van Hillegom wordt een verbinding opportuun geacht tussen de N206 en de N205.

3.5 Schiphol

Schiphol moet zich tot 2030 op de huidige locatie verder kunnen ontwikkelen. Het beleid is gericht op een blijvende bijdrage van de luchthaven aan de internationale concurrentiepositie van de Randstad. Bij de inrichting van de Noordvleugel van de Randstad voor andere ruimtevrangende functies moet voldoende ruimte worden gelaten voor de verdere ontwikkeling van de mainport Schiphol. Dit betekent dat woningbouw in de omgeving van de luchthaven op plaatsen waar dit uit een oogpunt van geluid en veiligheid niet wenselijk is, moet worden vermeden.

3.6 Landbouw

In de nota Ruimte zijn vijf locaties van internationaal belang aangewezen als Greenport. Binnen deze locaties moet de landbouwfunctie behouden blijven en versterkt worden. Voor de gebiedsuitwerking betreft dit het glastuinbouwcomplex Aalsmeer en omstreken voor de bloemteelt en de Bollenstreek voor de bollenteelt. De provincies hebben het voortouw om dit beleidsmatig uit te werken en ruimtelijk te verankeren in hun streekplannen.

Het behoud en versterking van het bollencomplex wordt gegarandeerd door het Pact respectievelijk het Offensief van Teylingen te blijven onderschrijven en door daadwerkelijk uitvoering te geven aan de gemaakte afspraken. Het bollencomplex wordt daarbij beschouwd als het geheel van activiteiten, gericht op de ontwikkeling van nieuwe soorten en varianten, het produceren en distribueren van bloembollen, vaste planten en bloemen inclusief de toelevering aan de hierbij betrokken bedrijven. Naast de economische functie van het bollencomplex is het van landschappelijk, recreatief en met name toeristisch van internationale betekenis.

3.7 Woningbouw

Bij de inrichting van de Noordvleugel van de Randstad voor andere ruimte-

vragende functies moet voldoende ruimte worden gelaten voor de verdere ontwikkeling van de mainport Schiphol. Dit betekent dat woningbouw in de omgeving van de luchthaven op plaatsen waar dit uit een oogpunt van geluid en veiligheid niet wenselijk is, moet worden vermeden. Concreet betekent dit dat er buiten de in de verstedelijkingsafspraken vastgelegde locaties (Vinex en Vinac 2010) geen nieuwe uitleglocaties kunnen worden ontwikkeld ten behoeve van woningbouw binnen de 20 Ke-contour behorende bij het vijfbanenstelsel en om een drietal in de Nota Ruimte aangegeven locaties die in de buurt van intensief gebruikte vliegroutes liggen. Dit zijn de gebieden bij Hoofddorp West, Noordwijkerhout en de Legmeerpolder. Als in de toekomst vliegroutes wijzigen of tot een ander banenstelsel wordt besloten, zal de 20 Ke-contour respectievelijk de dan geldende Lden contour bepalend zijn voor de mogelijkheden voor nieuwe uitleglocaties.

De streekplannen maken woningbouw binnen de rode contouren mogelijk. Onderzoek naar de ontwikkeling van de nieuwe uitleglocatie van 5000 woningen in Hoofddorp-West vóór 2010 en onderzoeken van de mogelijkheid om ná 2020 nog eens 5000 woningen toe te bouwen is mogelijk. Op enkele zeer specifieke locaties buiten de rode contour kan in zeer lage dichtheden woon- of werkfunctie in de vorm van landgoederen worden ontwikkeld. Dit kan alleen als er een bijdrage wordt geleverd aan groenontwikkeling en recreatiewaarde en er geen aantasting plaatsvindt van het bollennareaal in de Bollenstreek.

3.8 Economische ontwikkeling, bedrijvigheid & commerciële voorzieningen

Voor vestiging van bedrijven in de nabijheid van de Luchthaven geldt het criterium van gebondenheid aan de luchthaven. Dit uit oogpunt van behoud van de landzijdige bereikbaarheid, veiligheidsdoelstellingen en toekomstige ruimtebehoefte van de primaire vervoersfunctie van de Mainport. Daarnaast moet ruimte voor lokale en regionale bedrijvigheid gevonden worden.

3.9 Milieu

De Europese regelgeving op milieugebied is de laatste tijd verscherp. Dit resulteerde onder andere in wetgeving op het gebied van luchtkwaliteit,

fijn stof, externe veiligheid en de vogel- en habitatrichtlijn. De provincies hebben hun beleid neergelegd in Beleidsplannen Milieu en Water. Verbetering van de milieukwaliteit en duurzame ruimtelijke ontwikkeling zijn uitgangspunten. Zonering langs infrastructuur en rond grotere bedrijven kan van invloed zijn op de ruimtelijke mogelijkheden.

De gemeente Haarlemmermeer streeft met zijn Milieubeleidsvisie gemeente Haarlemmermeer naar een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. De milieukansenkaart Haarlemmermeer 2030 geeft daarbij aan welke functie vanuit milieuoogpunt het best op welke plek gerealiseerd zou kunnen worden. De gemeente streeft naar een evenwicht tussen enerzijds stedelijke en economische ontwikkelingen en anderzijds naar een leefbare omgeving, meer ruimte voor water en groen en een verminderde milieudruk. Tevens heeft zij milieudoelstellingen gedefinieerd voor de milieuthema's water, groen, mobiliteit, geluid, veiligheid, ruimtegebruik en energie. De milieukansen waarop zij wil inzetten zijn per te ontwikkelen woon- en werklokatietypes (in totaal 17) bepaald.

Een soortgelijk document is de Regionale Verkeers- en Milieu Kaart (RVMK) voor het bollengebied.

3.10 Maatschappij

De gemeente Haarlemmermeer heeft in haar visie op lokaal sociaal beleid de gewenste sociaal maatschappelijk ontwikkeling van Haarlemmermeer beschreven in een sociaal maatschappelijk perspectief. Kernwoorden van dit perspectief zijn kwaliteitsslag, diversiteit en sociale cohesie.

Het gaat om een kwaliteitsslag in de woon-, werk- en leefomgeving. Deze kwaliteitsslag vertalen de gemeente naar meer diversiteit in mensen (verschillen in huishoudsamenstelling en culturen), wonen (versterken woonmilieudifferentiatie), werken (verbreden economische sectoren, stimuleren van innovatie en functiemenging op de werklocaties), voorzieningen (grootschalig versus kleinschalig; lokaal versus regionaal), onderwijs (breder aanbod beroepsonderwijs), en activiteiten (sport, recreatie en cultuur). Diversiteit betekent ook dat de kwaliteitsslag per kern anders ingevuld kan worden.

De rode draad in het sociaal beleid is het versterken van de sociale cohe-

sie. Waar mogelijk zet de gemeente in op het bevorderen van bekendheid als basis voor betrokkenheid. Betrokkenheid bij de buurt, vereniging of (maatschappelijke) organisaties.

Om dit te kunnen bereiken zijn zes ambities gedefinieerd, de agendapunten voor de komende jaren van de gemeentelijke sociale agenda:

1. jonge gemeente: Haarlemmermeer wil aantrekkelijk zijn voor kinderen, scholieren, studenten, werkende jongeren en gezinnen.
2. levensloopbestendig: Het voorzieningenaanbod en de woningvoorraad is erop gericht dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen leven en wonen.
3. niemand door het ijs: Met preventief beleid en arbeidsmarktbeleid willen we maximaal inzetten op participatie. Een basisinfrastructuur voor inkomen, wonen en zorg als vangnet is en blijft noodzakelijk.
4. re-creatief: We streven naar een nieuwe balans tussen wonen, werken en recreatie, door de recreatiemogelijkheden in een groene en waterrijke omgeving uit te breiden.
5. voorzieningen op maat: Voor iedere inwoner zijn de voorzieningen bereikbaar en toegankelijk.
6. dynamisch en veelzijdig: Dynamiek in de woonomgeving: In iedere wijk zijn de condities aanwezig voor sociale cohesie.

Het uitvoeren van deze agenda is een samenspel tussen de gemeente, de maatschappelijke organisaties, regionale partners, Schiphol en de inwoners.

3.11 Plannen van derden

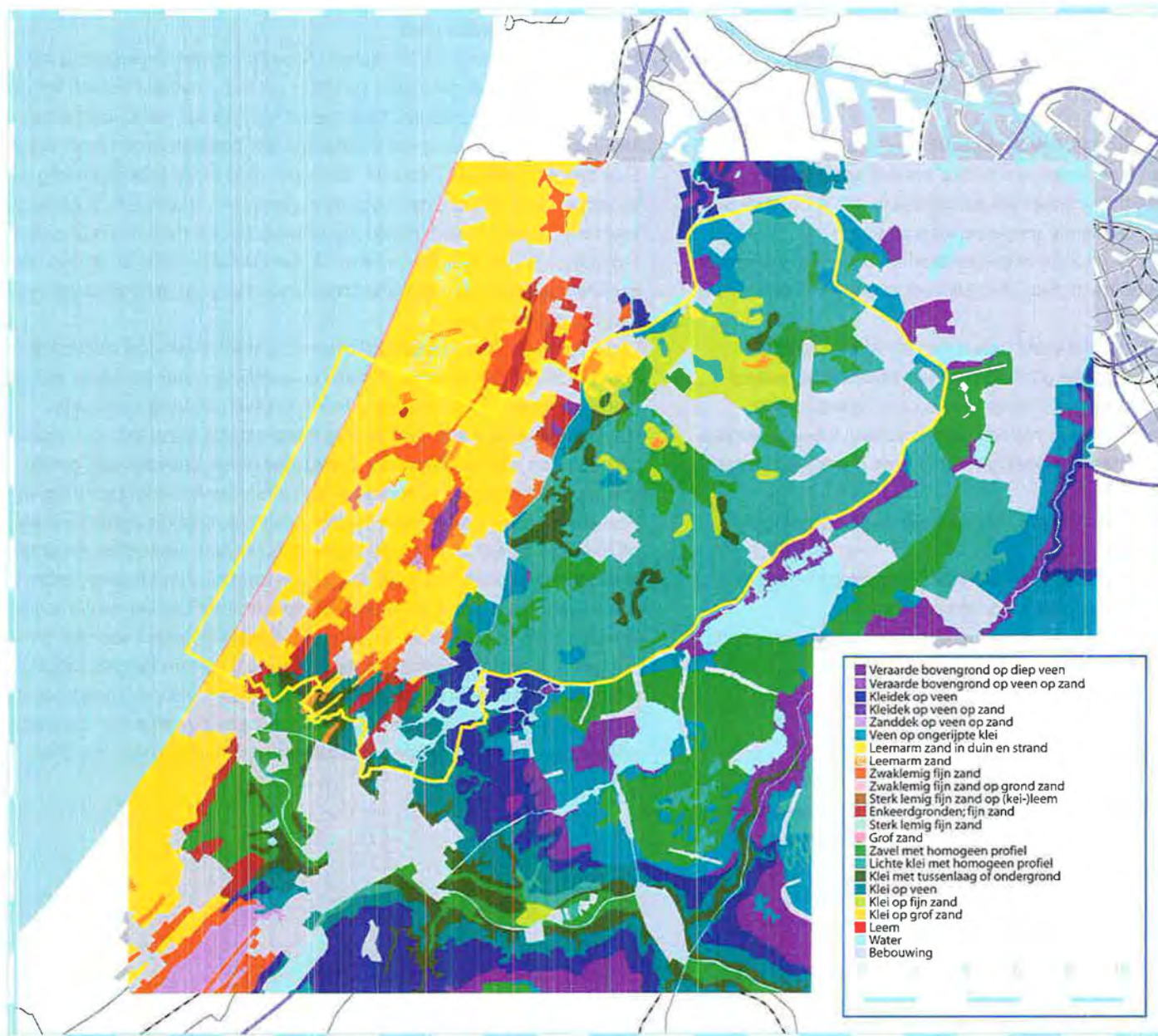
Naast het overheidsbeleid zijn diverse partijen, zoals de Kamer van Koophandel, Bouwfonds, vereniging Deltametropool en de gezamenlijke milieufederaties actief met plannen in het gebied. Deze plannen pogen sectorale, dan wel integrale invulling te geven aan deelgebieden. De afweging voor het gehele plangebied wordt hierin echter niet gemaakt. In de loop van het proces zal moeten blijken in hoeverre deze plannen passen binnen de gebiedsuitwerking.

3.12 Concluderend

In het studiegebied buitelen beleid, beperkingen en regelgeving over elkaar heen. Dit uit zich meer en meer als een knellend korset. Dit geldt niet alleen voor rijksbeleid, zoals de 20 Ke contour, het Luchthavenindefinitiebesluit en de Europese richtlijnen luchtkwaliteit en externe veiligheid. Ook bijvoorbeeld het Pact van Teylingen blijkt in de praktijk weinig bewegingsruimte te bieden, ook voor de bollensector. Hiertoe is in nauw overleg met de provincie Zuid-Holland, de gemeenten en de bollensector besloten teneinde het voortbestaan van het bollencolplex veilig te stellen. Het Pact is consistent met het rijksbeleid daar waar het gaat om het openhouden van het bollengebied.

Deze veelheid van, soms conflicterend, beleid levert een noodzaak tot keuzes, of combinaties op. Als alle beleidslijnen naar de 'letter van de wet' worden gelezen is ontwikkeling in het gebied nauwelijks mogelijk.

Het huidige beleid is helaas weinig integraal van karakter. De opgaven in de gebieden worden daardoor complexer en de beperkingen groter. Om tot een oplossing te komen is een integrale benadering nodig waarbij zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met beleidsuitgangspunten. Hierbij moet de 'geest van de wet' voor ogen worden gehouden, maar moeten wellicht ook concessies worden gedaan aan vigerend beleid ('letter van de wet'). Hoofdstuk 4 laat de kaders en speelruimte binnen de verschillende thema's zien. In hoofdstuk 5 wordt een aanzet gegeven voor de modellen en opties voor de toekomst. In de volgende fase van de gebiedsuitwerking wordt in modellen de mogelijke integrale keuzes voor de toekomst inzichtelijk gemaakt. Hierbij staat het herkennen en erkennen van belangen en dilemma's en het met elkaar meedenken over oplossingen centraal.

Bodemkaart

4 Sectorale opgaven & opties

4.1 Inleiding

Bij de opdracht van het Rijk om ruimte te zoeken voor 10 à 20 duizend woningen buiten bestaand bebouwd gebied is aangegeven dat dit in samenhang dient te gebeuren met andere ruimtelijke ontwikkelingen in het studiegebied. Ook is daarbij gevraagd om tevens naar de omgeving van het studiegebied te kijken.

In dit hoofdstuk worden deze ruimtelijke ontwikkelingen thematisch in beeld gebracht. Hierbij worden de uitgangspunten benoemd en wordt onderzocht wat de speelruimte is bij het maken van ruimtelijke modellen.

Per thema wordt zoveel mogelijk inzichtelijk gemaakt wat er speelt voorzover dit van belang is als basis voor het maken van modellen:

- welke opgaven liggen er (kwantitatief/kwalitatief);
- welk beleid is er voor de sector geformuleerd;
- welke projecten worden er voorbereid of gerealiseerd;
- welke ruimtelijke mogelijkheden liggen er om opgaven of beleid te realiseren.

Bij de opzet van het hoofdstuk is de volgorde van de lagenbenadering aangehouden: van blauw/groen, via infrastructuur naar wonen en bedrijvigheid.

4.2 Bodem

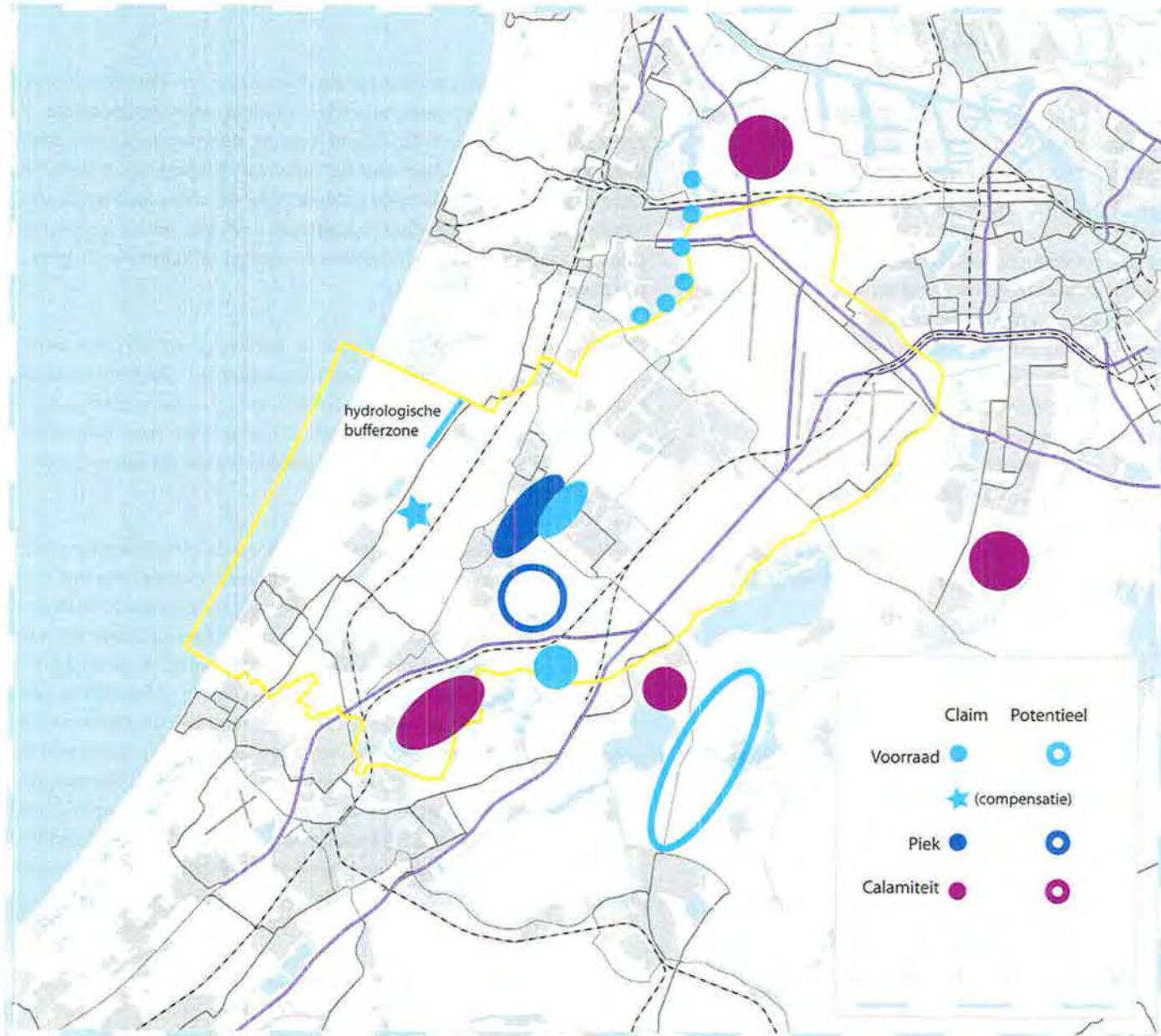
Het studiegebied valt, gezien vanuit bodemkundig aspect, uiteen in twee gedeeltes. In het westen ligt het gebied waarin we de jonge duinen en de geestgronden vinden. In het oosten is er de Haarlemmermeer, een droogmakerij, en de slappe veenweidegebieden.

De geestgronden zijn feitelijk afgegraven en specifiek voor de bollenteelt geschikt gemaakte duinen en strandvlakten. In de 17e en 18e eeuw zijn de oude en jonge duinen voor een groot deel ontgonnen. Er werd landbouwgrond van gemaakt. Men kapte het bos, maakte de duinen vlak en groef het zand af tot het grondwater dicht genoeg bij de gewassen was. In het begin werden de duinen gebruikt voor alle soorten landbouw: akkerbouw, tuinbouw en veeteelt.

Na de 17e eeuw concentreerden de akkerbouw en veeteelt zich steeds meer in de nieuw aangelegde polders of afgegraven duingebieden. De zandige "geestgronden" (zo noemt men de afgegraven duinen) kon men daarna helemaal benutten voor het telen van tuinbouwproducten. Nog later werd deze grond steeds meer gebruikt voor de bollenteelt en daartoe specifiek geschikt gemaakt door duinzand te mengen met de ondergronden. Deze gronden vormen een stabiele en stevige ondergrond die goed geschikt is voor bebouwing.

Opmerkelijk voor de Bollenstreek is de aanwezigheid van een aantal resten van de oude hoger gelegen buitenplaatsen. De gronden daaromheen werden afgegraven waardoor deze landgoederen uiteindelijk enkele meters hoger bleven liggen. Ook zijn er hier en daar nog overblijfselen van de veenpakketten die niet rendabel genoeg waren om om te zetten naar geestgronden.

De Haarlemmermeer is een droogmakerij op de plek waar door intense turfafgravingen en de daardoor in gang gezette oeverafslag een meer was ontstaan. Onder het veenpakket was een gedifferentieerde bodem met zand, klei en soms nog niet afgegraven veen. Deze gronden zijn weliswaar stevig en redelijk stabiel, maar door hun lage ligging en de invloed van (zoute) kwel en inspoeling van nutriënten kunnen zij moeilijk te bebouwen of te verbouwen zijn. Langs de randen van de Haarlemmermeer, en overwegend langs de westelijke ringvaart, worden nog resten van het oude veenpakket aangetroffen; de zogenaamde druiplanden. Rondom de Kager plassen en tussen Kaag en en de Oude Rijn vinden we nog originele veengebieden. Naar de Oude Rijn toe komen we op de fluviatiele afzettingen. Klei op zand, Zand op veen en klei op veen afzettingen die, afhankelijk van de opbouw meer of minder geschikt zijn voor bouw of teelt.

Opgave waterberging

4.3 Water

4.3.1 Huidige situatie

Op dit moment liggen er in de Haarlemmermeerpolder problemen om de polder droog te kunnen houden. Dit vindt vooral oorzaak de 'te zuinige' inrichting van de polder, met te weinig waterlopen en te weinig ruimte voor waterberging. Op dit moment is slechts circa 3 % van het totale oppervlak van de polder open water. Dit betekent dat de bergingscapaciteit in het open water te gering is om bij neerslagbuien grote peilstijgingen te kunnen verwerken. Op dit moment is de maximale bemalingscapaciteit voor de Haarlemmermeer, zoals toenmalig vastgelegd in het waterakkoord tussen Groot Haarlemmermeer en Rijnland, volledig benut. Er zijn aanvullende maatregelen nodig om toekomstige overlastsituaties te voorkomen.

De horizontale grondwaterstroming in het eerste watervoerende pakket is sterk naar het centrum van de polder gericht. De stijghoogte varieert van NAP -2,50 m aan de westrand tot NAP -6,00 m in het midden. Hierdoor is in grote delen van de polder sprake van een kwelsituatie. Deze wordt mede veroorzaakt door de lage ligging van het gebied, door de geringe weerstand van de holocene deklaag en door de ingestelde peilen in de polder. Rondom Hoofddorp zelf vindt infiltratie van regenwater plaats. Dit wordt veroorzaakt door de geringe weerstand van de deklaag en een stijghoogte die ongeveer gelijk is aan de oppervlaktewaterpeilen.

Kenmerkend voor het oppervlaktewater in de Haarlemmermeerpolder is het verhoogde chloridegehalte, welke veroorzaakt wordt door de brakke kwel, die in de gehele Haarlemmermeerpolder in meer of mindere mate optreedt. In het noorden van de Haarlemmermeerpolder komt kwel voor met chloridegehalten van meer dan 1.000 mg/l (zout). Langs de randen kan het chloridegehalte minder dan 200 mg/l (zoet) bedragen. In de Ringvaart schommelt het chloridegehalte rond de norm van de algemene milieukwaliteit (200 mg/l). De kwaliteit van het water in de Ringvaart wordt enerzijds bepaald door het inlaten van Rijnwater en anderzijds door de hoeveelheid en samenstelling van het uitgeslagen water uit met name de Haarlemmermeerpolder. Praktijkgegevens laten zien dat er grote hoeveelheden zout uit de Haarlemmermeerpolder worden gemaal. Hierdoor heeft de Haarlemmermeerpolder een sterk verziltend invloed op het boezemsysteem van Rijnland.

Het oppervlaktewater in de Haarlemmermeerpolder bevat daarnaast een hoog nutriëntengehalte. Ook dit wordt deels veroorzaakt door de (voedselrijke) kwel. Op grond van het gemiddelde nutriëntengehalte kan het polderwater omschreven worden als sterk eutroof. Hetzelfde geldt in algemene zin ook voor het water in de Ringvaart en het oppervlaktewater in de Duin- en Bolenstreek. De bollenteeltpercelen, de oude glastuinbouw en de afvalwaterzuiveringsinstallaties kunnen als belangrijkste bronnen worden aangemerkt.

4.3.2 Wateropgaven kwantitatief

Uit de studies Waterbezwaar fase 1 en de Faalkansenstudie Haarlemmermeerpolder zijn de poldersystemen globaal getoetst op het voorkomen van wateroverlast. Voor deze poldersystemen is gesteld dat de kans op het optreden van wateroverlast in de polders als gevolg van hevige regenval, met mogelijke schade tot gevolg, niet vergroot mag worden door te hoge waterstanden in de polderwateren. Deze kans op falen is globaal getoetst aan de werknormen uit het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). Het blijkt dat met name een aantal landbouwvakken in de Haarlemmermeerpolder niet aan de normen uit het NBW voldoet. Voor een groot aantal vakken zijn de marges erg klein. Op korte termijn moeten maatregelen getroffen worden om wel aan deze normen te voldoen. Voor verstedelijkt gebied worden de normen wel gehaald. Van belang is echter daarbij dat bij verdere verstedelijking volgens het concept van waterneutraal bouwen wordt gewerkt om aan de normen te kunnen blijven voldoen. In de studie Waterbezwaar fase 2 wordt de maatregelen nader worden uitgewerkt. In de studie Waterbezwaar Fase 1 is het huidige en toekomstige (2025) maatgevende waterbezwaar op Rijnlands boezemsysteem bepaald. Daarbij is ook een doorkijk naar het jaar 2050 gegeven. Uitgangspunt is de veiligheidsnorm van 1/100 jaar (de veiligheid van het boezemsysteem mag eens in de 100 jaar falen). Uit de studie werd een aantal zaken duidelijk:

- het boezemsysteem van Rijnland voldoet momenteel niet aan de vereiste veiligheidsnorm van 1:100 jaar
- door klimaatsveranderingen en toename verhard oppervlak neemt de veiligheidsnorm af
- met het verdubbelen van de gemaalcapaciteit bij Katwijk wordt in de

Principeoplossing: fijnmazige waterberging

Principeoplossing: grootschalige waterberging

- toekomst nog niet aan de veiligheidsnorm voldaan
- er moet ruimte gevonden worden voor het bergen van piekafvoeren vanuit het boezemsysteem in met name het zuidelijk deel en het centraal gelegen deel van Rijnland. Voor de Haarlemmermeerpolder werd daarmee duidelijk dat ruimte gevonden moet worden voor het bergen van 1 miljoen m³ water (Piekberging).

Met de inrichting van de peilvakken de Zilk is Rijnlandsboezem met zo'n 50 ha verkleint. Deze structurele afname van de boezemcapaciteit wordt momenteel binnen de peilvakken, indien noodzakelijk, opgelost. Voor een structurele oplossing zal compensatie in de Bollenstreek gevonden moeten worden. Daarnaast zal alle extra verharding die in de Bollenstreek wordt gerealiseerd ook voldoende gecompenseerd moeten worden.

Opties voor oplossingen

Om piekberging in de Haarlemmermeerpolder mogelijk te maken zijn twee zoekgebieden voor waterberging (Zwaansbroek, tussen Zwaanshoek en Lisserbroek, en de zuidpunt in de Haarlemmermeerpolder) in het streekplan Noord-Holland Zuid opgenomen.

Voor 2012 wordt in de Haarlemmermeerpolder een piekbergingslocatie van 1 miljoen m³ ingericht (zoals onderschreven is in de intentieovereenkomst die in 2004 tussen de provincie Noord-Holland, de gemeente Haarlemmermeer en het Hoogheemraadschap van Rijnland is getekend). Hierbij zal zoveel als mogelijk gezocht moeten worden naar vormen van functiecombinatie. Als combinatiemogelijkheden met natuur en recreatie kan het Raamplan Haarlemmermeer Groen als basis dienen.

Waterpotenties in de Haarlemmermeer

In de studie naar waterbergingsmogelijkheden in de Haarlemmermeer

Principeoplossing: combinatie van fijnmazig-grootschalig, bijvoorbeeld verlegde hoofdvaart

(april 2005) wordt aangegeven waar in de Haarlemmermeerpolder substantiële mogelijkheden voor waterberging liggen, die ook ruimtelijk van betekenis kunnen zijn. Daarbij is rekening gehouden met de fysieke mogelijkheden van het gebied, het Vogelprotectiegebied uit het luchthavenindingsbesluit en de 20 Ke contour. Uit de studie blijkt dat alleen aan de zuidwestkant van de Haarlemmermeerpolder serieuze mogelijkheden aanwezig zijn voor substantiële waterberging. Een derde mogelijkheid voor substantiële waterberging biedt het gebied tussen Abbenes en Lisserbroek. Voor alle locaties geldt dat uitstekend met de functies natuur en recreatie meegekoppeld kan worden. In Zwaansbroek en het gebied Abbenes Lisserbroek bestaan aanzienlijke mogelijkheden voor meekoppelen met woningbouw.

Om wateroverlast in peilvakken te voorkomen kan gedacht worden aan het

graven van extra open water (fijnmazige oplossingen). Deze oplossing is in de Haarlemmermeerpolder slechts beperkt mogelijk doordat het Luchthaven Indeling Besluit onder andere zegt dat er in een straal van 6 km vanaf de kop van de startbaan geen water aangelegd mag worden dat groter is dan 3 ha. Daarnaast leidt het graven van extra open water tot een toename van de kwel, met daaraan gekoppelde negatieve gevolgen voor de waterkwaliteit (bijvoorbeeld verhoogd zoutgehalte in het water). Op inrichtingsniveau kan bekeken worden in welke mate fijnmazige oplossingen gebruikt kunnen worden. Er moet wel rekening gehouden worden met het feit dat ook fijnmazige oplossingen, weliswaar op meer beperkte schaal, de nodige ruimte claimen.

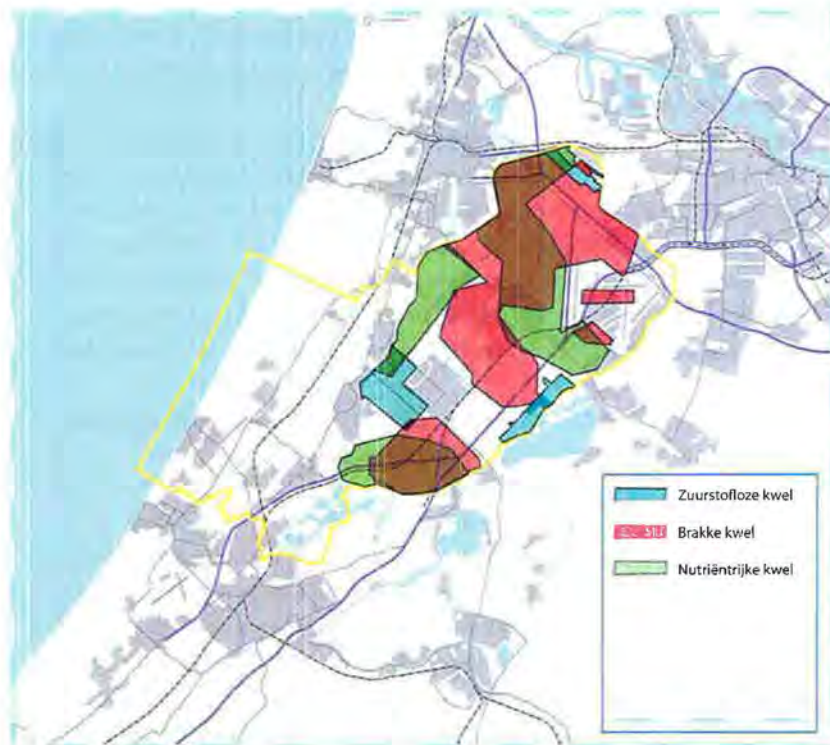
Om wateroverlast in stedelijk gebied te voorkomen geldt het uitgangspunt dat waterneutraal gebouwd moet worden.

4.3.3 Wateropgaven kwalitatief

De waterbehoefte van Rijnland wordt gevormd door peilhandhaving, verziltingbeheersing, de normering van de watervraag en de landelijke waterverdeling. Voor zowel de Haarlemmermeer als voor de Duin- & Bollenstreek wordt veel water ingelaten om het watersysteem te verversen, waarmee de symptomen van verzilting, zuurstofloosheid, en eutrofiering worden bestreden. Met name de fysisch-chemische waterkwaliteit als ook een goede ecologische waterkwaliteit worden in de Duin- & Bollenstreek niet gerealiseerd door forse overschrijdingen van fosfaat en stikstof. Hiervoor gelden de directe uitspoeling uit de bollenteeltpercelen, de oude glastuinbouwgebieden en de afvalwaterzuiveringsinstallaties als belangrijkste bronnen.

Voor de toekomst wordt een toename van de interne verzilting (hierbij is de autonome verzilting de hoofdfactor) en een toename van de externe verzilting (veroorzaakt door de schutsluis bij Spaarndam) verwacht. Daarnaast zal ook de verzilting van Rijnlands inlaatpunt bij Gouda toenemen. Dit betekent dat minder water beschikbaar zal komen om interne verzilting- en eutrofieringsverschijnselen op te kunnen lossen. Zonder alternatieve oplossingen zullen de huidige knelpunten groter worden, terwijl er in de toekomst meer knelpunten op het gebied van landbouw en natuur zullen bijkomen.

Daarnaast wordt ingezet om bij functiewijziging of functie aanpassing vol-

Kivelsituatie Haarlemmermeerpolder

gens het principe van “stand still 2000” te werk te gaan. Dit betekent dat de (ecologische en chemische) kwaliteit voor het boezemsysteem en op polderniveau ten opzichte van het basis jaar 2000 niet mag verslechteren.

Opties voor oplossingen

Om de waterkwaliteitsproblemen het hoofd te kunnen bieden moet geïnvesteerd worden in de reductie van de waterbehoefte (verkleinen van de zoetwatervraag), in alternatieve aanvoer van zoet water en in het uitvoeren van maatregelen op het gebied van de ruimtelijke ordening. Bij dit laatste kan gedacht worden aan het situeren van de juiste functie op de juiste plek (dus bijvoorbeeld geen zoutgevoelige gewassen telen op locaties met

een sterke zoutbelasting vanuit kwel). Reductie van de waterbehoefte is potentieel mogelijk door brongerichte maatregelen. Hieronder kunnen veranderingen in het peilbeheer van de kwelpolders verstaan worden. Maar ook verandering in landgebruik (beperken zoutgevoelige teelten) of het positioneringsprincipe (schone functies bovenstrooms en vervuulende functies benedenstrooms) kunnen de lokale waterbehoefte sterk reduceren. Daarnaast wordt er bij functiewijzigingen naar gestreefd om een stand-still principe in te zetten. Hierbij geldt dat de chemische en ecologische kwaliteit voor het boezemsysteem en op polderniveau niet ten opzichte van een basisjaar mag verslechteren. Als basisjaar geldt het jaar 2000.

In de studie Watervraag Haarlemmermeerpolder is gekeken of de zoetwatervraag in de Haarlemmermeerpolder verkleint kan worden door (volledig) in eigen waterbehoefte te voorzien, waarbij gestreefd wordt naar het zo veel mogelijk vasthouden van gebiedseigen water (principe van eigen broek ophouden). Met dit water kan het gebied in een deel van de waterbehoefte voorzien. Hierbij blijkt dat, afhankelijk van de mate van acceptatie van eventueel optredende schade, het inrichten van een seizoensberging in waterhuishoudkundig opzicht een effectieve maatregel kan zijn. De in het Streekplan Noord-Holland Zuid opgenomen zoekgebieden in Zwaansbroek en met name de zuidpunt van de Haarlemmermeer zijn geschikt voor seizoensberging. In geval van de zuidpunt wordt de lokaal zeer hoge zoutbelasting vanuit het grondwater door een waterberging teruggedrongen. Omdat de totale watervraag van de Haarlemmermeerpolder te groot is om vanuit één seizoensbekken te kunnen bedienen moet verder gezocht worden naar het inzetten van vormen van seizoensberging of fijnmazige oplossingen om de lokale watervraag op te lossen (het principe van eigen broek ophouden).

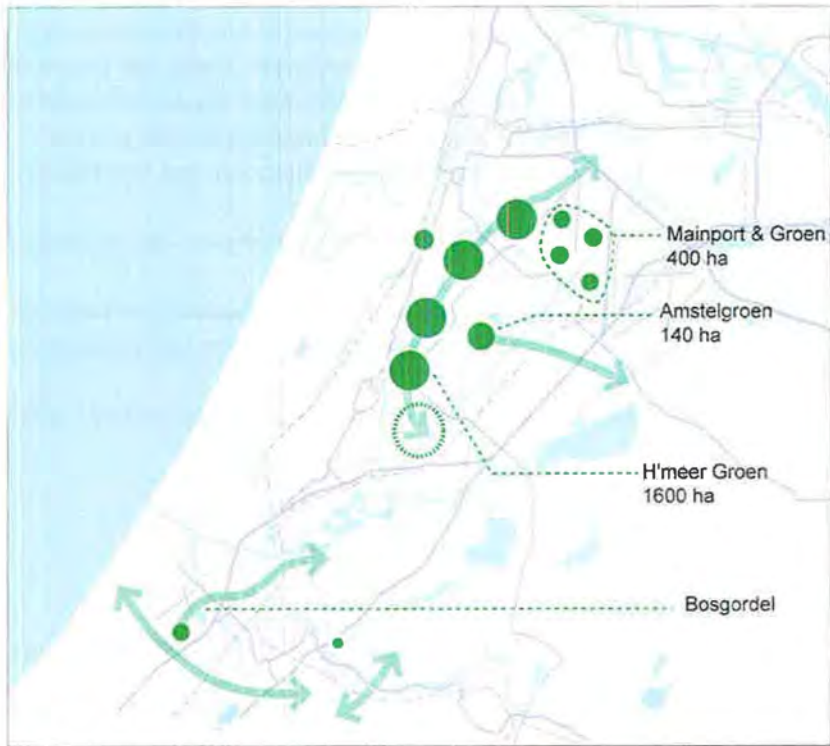
Langs de binnenduinenranden ten zuiden van Katwijk en ten noorden van De Zilk bij Noordwijkerhout is hoogwaardig duin- en kwelwater beschikbaar. Door herinrichting van het watersysteem daar en het inrichten van voorraadbergingen kan dat water mogelijk vastgehouden en benut worden. Voor de eutrofiering in de Bollenstreek wordt in het kader van het uitvoeringsplan water en de Europese Kaderrichtlijn gezocht naar oplossingen.

4.3.4 Concluderend

Bij het ontwikkelen van modellen gelden de volgende uitgangspunten:

- Piekberging, al dan niet in functiecombinatie, dient conform de intentieverklaring Waterberging Haarlemmermeer (2004) uit gewerkt te worden
 - Op dit moment ruimte te vinden en vrij te houden om tenminste 2 miljoen m³ seizoensberging in combinatie met andere functies in de Haarlemmermeerolder onder te brengen
 - Bij nieuwe functie-ontwikkeling het principe van 'eigen broek op houden' uit te dragen (zelf voorzien in eigen waterbehoefte),
 - Bij functieontwikkeling of functiewijziging minimaal in te zetten op het stand-still principe 2000
 - Bij nieuwe functieontwikkeling of functiewijziging moet rekening worden gehouden met de van nature aanwezige fysieke mogelijkheden van het gebied. Niet alles valt met techniek op te lossen
- Bij nieuwe verstedelijking (woningbouw en bedrijventerreinen) te eisen dat minimaal waterneutraal gebouwd wordt. Hierbij kan innovatie voor het vinden van alternatieven voor 15% norm oppervlaktewater ingezet worden, als bewezen is dat dit alternatief daadwerkelijk werkt
 - Bij woningbouw te streven naar het afkoppelen van hemelwater op het rioolstelsel
 - In de Duin- en Bollenstreek compensatie zoeken voor de afname van capaciteit van het boezemwater
 - Onderzoeken of in de Duin- & Bollenstreek wellicht het kwelwater afkomstig uit de duinen ingezet worden als bron van kwalitatief goed zoet water.
 - Actieve inzet op combinatie van waterberging met andere ruimtelijke functies.

Beleid en opgave groen & recreatie

Strategisch groenproject 'Haarlemmermeer Groen'; stand van zaken van de realisatie

Provinciale ecologische hoofdstructuur (PEHS)

Habitat- en stiltegebieden

4.4 Natuur & recreatie

4.4.1 Groene recreatiegebieden

Haarlemmermeer kent een groot tekort aan groene recreatieruimte. De Bollenstreek en Bennebroek grenzen aan het duingebied; een belangrijk uitloopgebied voor omwonenden. Daarnaast liggen er in de streek nog (de restanten van) oude landgoederen. Een deel daarvan is openbaar toegankelijk. Het duingebied staat sterk onder recreatiedruk vanuit de hele omgeving.

In het westelijk deel van Haarlemmermeer en in delen van de aangrenzende gemeenten (Lisse, Hillegom, Haarlem) is vanwege het tekort aan groen- en recreatiegebieden en ter ontlasting van het duingebied het project 'Haarlemmerméer Groen' opgezet. Een aantal jaren wordt al gewerkt aan planvorming en uitvoering van dit 1600 hectare groot Strategische Groen Project (SGP). De realisering van de groene recreatiegebieden blijft echter achter bij de oorspronkelijke plannen. Momenteel is ongeveer 600 ha. aan nieuw groengebied gerealiseerd. Daarnaast wordt er circa 400 ha groen aangelegd in de noordelijke Haarlemmermeer in het kader van het Convenant Mainport en Groen. Dit groene carré rond Schiphol is bedoeld als inpassing van de polderbaan; de zogenaamde vijfde (landings)baan van Schiphol. In en rond Aalsmeer wordt het project Amstelgroen gerealiseerd (totaal 550 ha). Binnen de Haarlemmermeer ligt hier een opgave van 140 ha tussen Hoofddorp en Nieuw Vennep. Ook de (recreatieve) verbinding van dit gebied met de delen in Aalsmeer, Uithoorn en Amstelveen zijn onderdeel van dit plan. In Holland Rijnland waar de Bollenstreek integraal onderdeel van uitmaakt wordt voorzien in realisering van ca 284 ha aan groene projecten in het kader van Zuidvleugel Zichtbaar Groener (ZZG).

4.4.2 Natuur, groengebieden en ecologische verbindingen

In beide landschappen van de gebiedsuitwerking is de ecologische waarde bescheiden. Door het intensieve grondgebruik in zowel agrarische- als stedelijke gebieden krijgen levensgemeenschappen relatief weinig tijd tot volle wasdom te komen. Naast de hoge dynamiek in grondgebruik speelt isolatie en versnippering van natuur in de polder een belangrijke rol in het weinig voorkomen van aansprekende soorten. Ook de waterkwaliteit ondervindt

hiervan gevolgen. In de oude landgoederen is sprake van een meer bijzondere soorten rijkdom. Grenzend aan het studiegebied vormen de duinen een waardevolle, grootschalige noord-zuid verbinding.

Ondanks de bescheiden natuurwaarde wordt wel waarde gehecht aan de aanwezige dier- en plantensoorten. In beide gebieden is het streven gericht op verbetering van de leefomstandigheden van flora en fauna. De Kaderrichtlijn Water streeft ook naar een verbetering van de waterkwaliteit in de gebieden. Dit kan op termijn ook de ecologische kwaliteiten verhogen. De ervaring leert tevens dat nieuw ingerichte (recreatie)gebieden snel worden gebruikt door veel soorten. Daarbij wordt ook gezien waar mogelijkheden zijn om verschillende habitats tot ontwikkeling te brengen. Naast bos, weide en akkerland kan ook gedacht worden aan plassen- en moerassengebieden waarbij juist de soorten die afhankelijk zijn van een waterrijker omgeving goed gedijen.

Duurzaamheid en soortenrijkdom van natuurgebieden bepalen in belangrijke mate de aantrekkelijkheid van deze gebieden. De milieukwaliteit van bodem en water bepaalt welke soorten waar voor kunnen voorkomen. De bereikbaarheid van een gebied is van belang voor het (her)bevolken en om (lokaal)uitsterven te voorkomen. Een stabiele ecologische structuur is hiervoor een voorwaarde. De gegeven ontwikkelingsduur bepaalt het stadium in de groei (successiestadium in een successiereeks) waarin een systeem verkeert.

Naast het verbeteren van 'kerngebieden' voor natuur liggen er kansen in de ontwikkeling van ecologische verbinding zones. Een stabiel raamwerk van ecologische verbinding zones en groene corridors moet er voor zorgen dat grotere gebieden met natuur met elkaar worden verbonden. Zo ontstaat een samenhangende structuur die versnippering en isolatie van natuurwaarden voorkomt. Dit geldt zowel voor natuur in het buitengebied als voor de stadsnatuur.

In de streekplannen staat aangegeven waar deze verbindingen dienen te komen. Belangrijke verbindingen zijn gepland tussen de groengebieden van Haarlemmermeer naar de Bollenstreek (Keukenhofbos) en van het

Bestaand groen en recreatie

Kauekenhofbos naar de duinen. Realisering ervan stuit echter in beide gebieden op problemen. Het is lastig om de benodigde gronden te verwerven, zulks mede in verband met het uitgangspunt dat het bollenareaal niet aangetast mag worden.

4.4.3 Naar een groen raamwerk

In het kader van de gebiedsuitwerking liggen er kansen om tezamen met andere ontwikkelingen te komen tot een samenhangende groenstructuur van recreatief aantrekkelijke en ecologisch waardevolle gebieden. Daarbij wordt niet alleen gedacht aan uitbreiding van grootschalige groengebieden. Ook een verzorgd en 'aangekleed' en bereikbaar landschap draagt bij aan de recreatieve beleving van de streek. In het Pact van Teylingen staat

Plannen groen en recreatie

het beeldend beschreven: "van groeien naar bloeien".

In Haarlemmermeer ligt de nadruk daarbij op de ontwikkeling van meer grootschalige groene recreatiegebieden. In elk geval de afgesproken 1600 hectare van het SGP (LNV en VROM hebben in 1992 vastgelegd dat het SGP Haarlemmermeer buiten de 35 kE-contour dient te liggen), Mainport & Groen (400 ha) en Amstelgroen tussen Hoofddorp en Nieuw Vennep (140 ha). Onderdeel hiervan zijn robuuste groenblauwe verbindingen tussen de recreatie en natuurgebieden. Bij verdere verstedelijking is extra aanleg van recreatie en natuurgebieden noodzakelijk. Voor Haarlemmermeer is berekend, dat voor de 19.000 woningen uit de Noordvleugel 400 hectare extra gebied nodig is.

In de Bollenstreek gaat de zorg met name uit naar het realiseren van de

noodzakelijke ecologische en recreatieve verbindingen. Daarnaast is er natuurlijk blijvend aandacht voor het behouden en versterken van de kerngebieden met natuurwaarden. Het aantrekkelijker maken van het landschap gebeurt in de Bollenstreek door het stimuleren van boombeplantingen langs de belangrijkste doorgaande wegen op de oude strandwallen (Heerenwegen). Ook het onderhouden en/of opnieuw aanplanten van houtwallen en hagen tussen verschillende percelen draagt hieraan bij. In de Haarlemmermeer is het streven gericht op het versterken van het groene karakter van de lange lijnen.

Zowel voor het agrarische landschap, als de mogelijkheden voor een hoogwaardig vestigingsmilieu voor (nieuwe) bedrijven en (nieuwe) bewoners vormt een aantrekkelijk landschap een meerwaarde. Om de toekomstige kwaliteit van het gebied een impuls te geven zal nadrukkelijk in samenwerking met andere partijen moeten worden onderzocht hoe water, groen, recreatie, bedrijvigheid en woningbouw in samenhang kunnen worden ontwikkeld. De Haarlemmermeer en de Bollenstreek kunnen op die wijze beide worden gezien als een 'product'. Blijvend investeren in het landschap is dan ook noodzaak.

4.4.4 Concluderend

Bij het ontwikkelen van modellen gelden de volgende uitgangspunten:

- In Haarlemmermeer en Bollenstreek blijft het streven gericht op een versterking van de kwaliteit van de groengebieden. De bestaande opgave is hierbij leidend. Het vertrekpunt voor de ontwikkeling van de modellen is het Strategisch Groenproject Haarlemmermeer Groen, Mainport & Groen, Amstel Groen en de (p)EHS.
- Verschuiving van gebieden is mogelijk, zolang dit leidt tot planologische duidelijkheid. De gewenste (ecologische en recreatieve) verbindingen moeten hierbij wel gerealiseerd worden. Bij verdergaande verstedelijking hoort ook uitbreiding van het areaal. In beide gebieden gaat de aandacht uit naar het stimuleren van een aantrekkelijk en bereikbaar agrarisch landschap. Een robuust raamwerk van groene en blauwe verbindingen draagt bij aan een aantrekkelijke woon- en werkomgeving en verspreiding en uitbreiding van de soortenrijkdom van flora en fauna.
- Aanvullend wordt in de gebiedsuitwerking onderzocht op welke wijze rode en blauwe ontwikkelingen (mede) kunnen bijdragen aan een versterking van de groene en recreatieve kwaliteit van het gebied.

Cultuurhistorische waardekaart voor het uitwerkingsgebied

4.5 Cultuurhistorie

4.5.1 Forse transformatie

De laatste 200 jaar is er sprake van een welhaast totale transformatie van het gebied. Ooit waren zand en water de beeldbepalende elementen. In korte tijd komt het landschap door afgraving en drooglegging er anders uit te zien en worden nieuwe functies geïntroduceerd.

Vanaf de jaren zestig volgen transformaties elkaar in hoog tempo op. Zij vinden echter niet op grote schaal en in één keer plaats. Het zijn processen die zich meer sluipenderwijs afspelen.

Dit heeft tot gevolg dat de kwetsbare historische structuren langzaam verdwijnen of versnipperen en dat niet altijd nieuwe structuren met ruimtelijke kwaliteit en potentie worden toegevoegd.

Gebieden onderscheiden zich van elkaar mede door hun cultuurhistorie. In dit opzicht biedt cultuurhistorie opties tot handelen, zowel op lokaal als regionaal niveau. Ten eerste om in lijn van de ruimtelijke transformaties die het studiegebied hebben gekarakteriseerd, nieuwe denkbare veranderingen in historisch perspectief te plaatsen. Ten tweede om elementen te benutten die een rol kunnen spelen in de toekomst: hetzij als inspiratiebronnen of thematische aanleidingen, hetzij als dragers voor de ruimtelijke structuur, hetzij als waardevolle elementen binnen een nieuw te creëren geheel.

4.5.2 Cultuurhistorie als opgave

De Cultuurhistorische waarden kaarten (CHW) en beleidsnota's zoals de Nota Belvédère, de Cultuurhistorische Regioprofielen van de Provincie Noord-Holland, de Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland en het landschapsbeleidsplan Duin- en Bollenstreek (Holland Rijnland) leggen een stevige basis voor het gebruik van cultuurhistorie in planvorming. De Nota Belvédère geeft het landelijk beleid op het gebied van (omgaan met) cultuurhistorie. Hierin hebben de ministeries VROM, V&W, CWS en LNV gezamenlijk beleid geformuleerd. De nota laat zich samenvatten door de term 'Behoud door ontwikkeling'. Als uitwerking van de nota zijn ontwikkelingsprojecten benoemd. Binnen de gebiedsuitwerking liggen twee Belvédère projecten: landgoederen Verbonden en Geniedijk, onge-

lijkwaardige kruising. Deze projecten illustreren twee thema's van de (inter)provinciale geschiedenis, de bewoning en de militair-strategische geschiedenis.

De Nota Cultuurhistorische Regioprofielen van de Provincie Noord-Holland en de Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland volgen de intenties van de Nota Belvédère en bieden een gebiedsgerichte, beleidsmatige vertaling.

Het Landschapsbeleidsplan van de Duin- en Bollenstreek benoemt concrete projecten die aansluiten op de cultuurhistorische structuren en elementen. Verschillende projecten hiervan zijn al uitgevoerd of in uitvoering.

4.5.3 Kernkwaliteiten

Binnen het gebied zijn er drie typen landschap te onderscheiden:

- de duinen en strandwallen,
- de droogmakerij van de Haarlemmermeer
- het (oorspronkelijke) veenlandschap.

Het grondgebruik en het karakter van het gebied zijn in belangrijke mate hierdoor bepaald.

Voor wat cultuurhistorie betreft, zijn de kernkwaliteiten van de Haarlemmermeer af te leiden aan die ruimten en elementen die getuigen van het waterrijke verleden (bovenlanden en het voormalige eiland Abbenes) en de drooglegginggeschiedenis (het polderpatroon met zeer lange lijnen als ontwikkelingsbasis en de gemalen). Daarnaast is de Geniedijk, als onderdeel van de (Unesco Monument) Stelling van Amsterdam, een cultuurhistorische structuur van wereldformaat. De luchthaven Schiphol, gebaseerd op een plan van Dellaert, staat met zijn tangentiële banenstelsel als een unicum tussen andere wereld luchthavens.

De cultuurhistorische kernkwaliteiten van de duin- en bollenstreek liggen in de grote afwisseling van de verschillende landschappen, grotendeels parallel geordend ten opzichte van de kustlijn. De duinen vormen grootschalige historische, natuurrijke gebieden. Het zanderijenlandschap gekenmerkt door verschillende aspecten van de bollencultuur (zoals het

kanalenstelsel, enkele historische bebouwingsstroken (De Zilk) en oude bollenschuren) en de kenmerkende, zeer gewaardeerde openheid. Daartussen delen van de oorspronkelijke standwallen met daarop (relicten van) landgoederen als de Keukenhof, Leeuwenhorst en Offem die duiden op het rijke verleden. Deze landgoederen vormen knooppunten in een verdere uitbreiding van het toeristische aanbod.

Elementen als de Leidsche trekvaart, het dorp(sgezicht van) Noordwijk-Binnen, het voormalig Huis Dever, het villapark bij Noordwijk, de bebouwingscomplexen van de psychiatrische inrichtingen van Sancta Maria en Bavo en de ruïne van Teylingen kunnen op lokaal niveau inspiratie zijn voor mogelijke transformaties in het gebied.

Zowel de oude duinen als de strandwallen hebben een grote betekenis voor archeologie en met name voor de bewoningsgeschiedenis. De kans op archeologische sporen is afhankelijk van de mate van storing van de oorspronkelijke bodemsituatie.

Het Kagerplassegebied vormt deel van het Hollandse plassegebied en is onderdeel van het Groene hart. Belangrijke elementen zijn de plassen en de verkavelingspatronen binnen het veenweidegebied en de karakteristieke bebouwingsstroken. Op lokaal niveau zijn het beschermd dorpsgezicht van Warmond en een tiental molens van belang.

4.5.4 Opties voor de toekomst

De Stelling van Amsterdam, de structuur van de droogmakerij (wegen, vaarten, blokken) de oude strandwallen/Herenwegen en de Leidsche/ Haarlemmertrekvaart zijn (lijn)elementen die als structuurdragers voor zowel stedelijke als recreatieve ontwikkelingen kunnen dienen. De Stelling van Amsterdam kan zich tot een stevig en goed aangesloten netwerk van groene en blauwe ruimten ontwikkelen. De Haarlemmermeerpolder kan zich blijvend (positief) onderscheiden van de omgeving door een eigen karakter.

De landschapsstructuur in de Bollenstreek kan verder worden versterkt met het benadrukken van belangrijke doorgaande historische wegen in het gebied (Herenwegen) op een lokaal schaalniveau is herstel van de hagenstructuren een optie om te komen tot een meer aangekleed landschap ook buiten het bloeiseizoen van de bollen.

De landgoederen in de bollenstreek bieden een ensemble van bebouwingen en parken die aanleidingen kunnen bieden revitalisering van de landschappelijke en recreatieve kwaliteit van het gebied. Het zanderijenlandschap biedt nu al de noodzakelijke ingrediënten voor de (seizoengerichte) bollenproductie. Mede door veranderingsstrategieën (in de geest van het Pact en Offensief van Teylingen maar geïnspireerd door

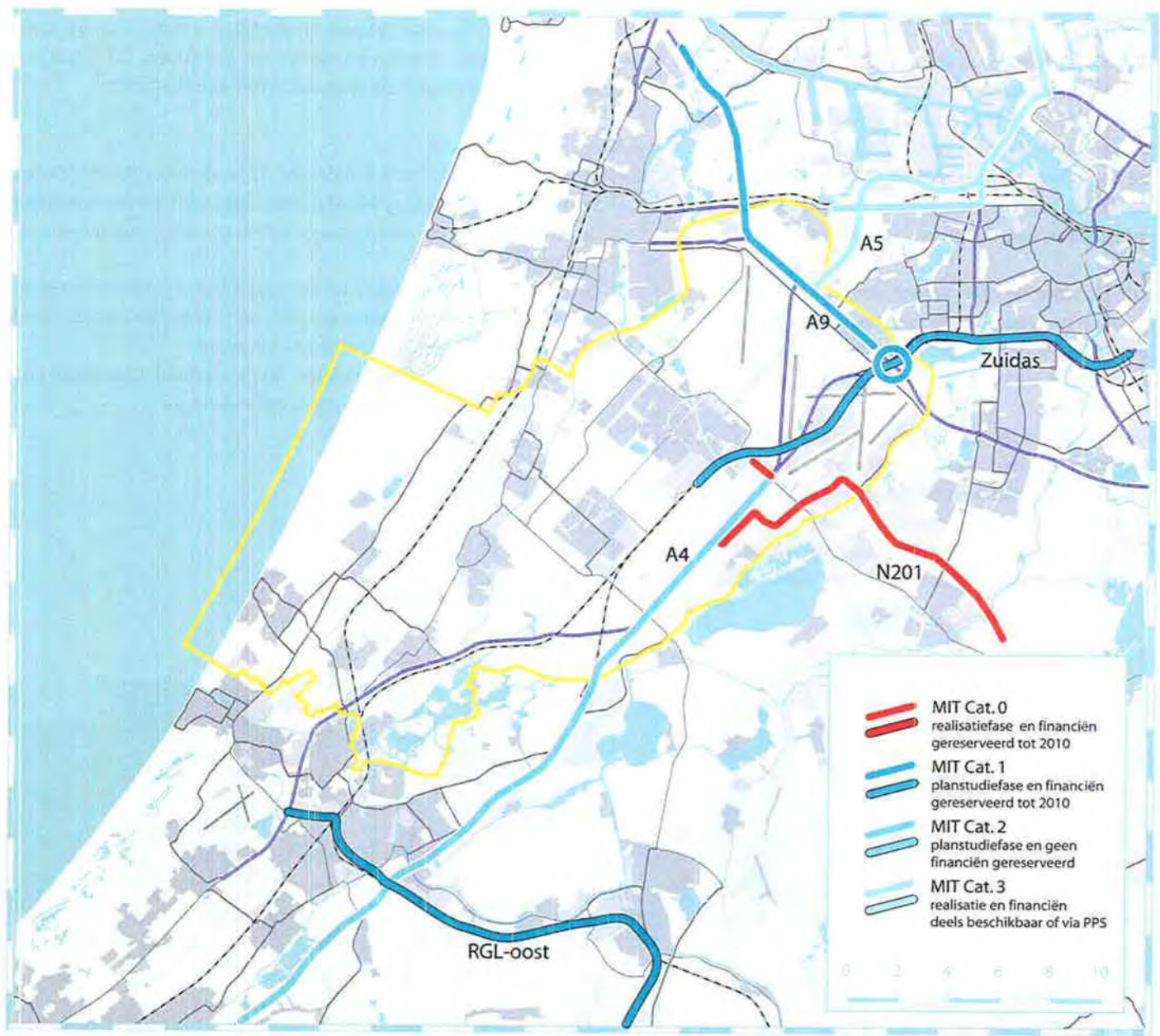
de cultuurhistorie) kunnen de open en verdichte ruimten hun aantrekkelijkheid voor bewoners, toeristen en recreanten behouden. De Kagerplassen hebben een grote potentie als toeristisch-recreatief product.

4.5.5 Concluderend

Bij het ontwikkelen van modellen gelden de volgende uitgangspunten:

- In de gebiedsuitwerking wordt gebruik gemaakt van de handreikingen die de verschillende beleidsdocumenten geven op het gebied van Cultuurhistorie.
- Dit betekent dat belangrijke landschappelijke en historische structuren en elementen waar mogelijk worden beschermd en ingezet worden als dragers van de (nieuwe) ruimtelijke structuur.
- Daarnaast wordt de geschiedenis van het gebied ingezet als inspiratiebron voor mogelijk toekomstige veranderingen.

MIT 2010

4.6 Bereikbaarheid & infrastructuur

Uitgangspunt voor de infrastructurele opgave vormt het Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport (MIT) van het Rijk (2010). Daarnaast zal bij het realiseren van de woningbouwopgave zo goed mogelijk aangesloten moeten worden bij de bestaande (O.V.-) infrastructuur.

Aan de hand van de te ontwikkelen modellen zal vervolgens inzichtelijk gemaakt worden wat de invloed van een bepaalde verstedelijkingsstrategie is op de bereikbaarheid. Dit kan dan meegenomen worden bij de afweging over het infrastructuurpakket in de Rijksprogramma's Noordvleugel en Zuidvleugel. In dat kader zal ook de besluitvorming over mogelijk aanvullende maatregelen met betrekking tot de bereikbaarheid worden voorbereid.

Rijkswegen MIT		
A9	Reconstructie Knooppunt Badhoevedorp (A4/A9)	Planstudiefase
A9	Benutten Velsen-Raasdorp en Raasdorp-Badh.dorp	Planstudiefase
A4	Capaciteitsuitbreiding Burgerveen - Leiden	Planstudiefase
A4	Project de Hoek - Prins Clausplein	Planstudiefase
A5	Westrandweg, incl. Tweede Coentunnel	Planstudiefase
Spoorwegen MIT		
Amsterdam Zuidas	4-sporen en keersporen	Planstudiefase
Amsterdam Zuidas	Tweede eilandperron	Realisatiefase
Regionet	Pakket aan maatregelen, o.a.: <ul style="list-style-type: none"> • Capaciteitsvergroting Schipholtunnel; • Station Hemboog • Station Halfweg/Zwanenburg • Station Haarlem-West 	Realisatiefase
Regionale infra MIT		
Rijn-Gouwelijn-oost		Planstudiefase
N201	Uitvoering, incl. bijdrage aan Zuidtangent oost-west	Realisatiefase

4.6.1 Context van de bereikbaarheidsopgave

Voor de verstedelijkingsopgaven in de periode van 2010-2030 is in de conferenties van Noord- en Zuidvleugel een pakket infrastructuurvoorzieningen (bestaand en nieuw) geformuleerd die door de Noord- en Zuidvleugelpartners noodzakelijk worden geacht om de verstedelijkingsstrategieën mogelijk te maken. Deze pakketten vormde de inbreng vanuit de Noord- en Zuidvleugel in de discussie met het Rijk over de Nota Ruimte. In het programma Noordvleugel en het programma Zuidvleugel (Rijk) vindt de verdere uitwerking hiervan plaats.

Belangrijk onderdeel van het Noordvleugelprogramma is de opgave voor de bereikbaarheid van de Mainport Schiphol. Dit wordt op twee fronten onderzocht:

- Op rijksniveau wordt de landzijdige bereikbaarheid Schiphol opgepakt met het oog op het catchment area van Schiphol en de landzijdige bereikbaarheid van de luchthaven op nationale schaal.
- De regio werkt aan een uitvoeringsprogramma bereikbaarheid/Verbreed Mainport Programma met een accent op de in- en externe regionale bereikbaarheid van de Schipholregio. Dit is gekoppeld aan o.a. de noodzakelijke en gewenste ontwikkeling van bedrijventerreinen en de mogelijke realisatie van een 2e terminal.

De besteding van de rijksmiddelen voor de infrastructuur in de Noordvleugel wordt geconcretiseerd in 2006 op basis van het Programma Noordvleugel. De verschillende uitwerkingen uit de Nota Ruimte worden gecombineerd en op basis daarvan worden prioriteiten geformuleerd.

De opgave van de Zuidvleugel concentreert zich voor wat betreft het gebied van Holland-Rijnland, vooral op de Rijnlandroute, de Rijn Gouwe lijn en uitwerking van het concept Stedenbaan. Binnen de gebiedsuitwerking liggen de Stedenbaanlocaties Sassenheim, Voorhout en Hillegom. De relatie met de Rijn Gouwe lijn is een indirecte; ontwikkelingen in het Oostelijk deel van dit gebied (Alphen) kunnen extra druk opleveren op de infrastructuur in het oostelijk deel van Haarlemmermeer (N207, A4). Ook de bereikbaarheid van de greenports Bollenstreek en Aalsmeer (N201+) maakt deel uit van de opgave in deze gebiedsuitwerking. Een aandachtspunt bij de totstandkoming van regionale verkeer- en vervoerprojecten in dit gebied is dat we hier te maken hebben met een grensgebied. Aan weerszijden van de provinciegrens worden separaat vervoerplannen opgesteld met hun eigen prioriteiten aan verkeer- en vervoerprojecten. Wat betreft de exploitatie van het openbaar vervoer liggen de concessiegrens overschrijdende verbindingen ook nauwelijks binnen het vizier van de bevoegde autoriteiten. Voor de gebiedsuitwerking is het dan ook van belang dat er aandacht is voor deze grensoverschrijdende relaties. Aan de hand van de te maken modellen zal dit inzichtelijk worden gemaakt met behulp van een verkeersmodel.

Infrastructuurpakketten zoals aangegeven door de Noordvleugel en de Zuidvleugel tbv 2010-2030.

4.6.2 Haarlemmermeer

De groei van de luchthaven heeft in de afgelopen decennia tot aanzienlijke aanpassingen van de infrastructuur geleid (Schiphollijn, A5, Zuidtangent, verbreding A4). In de komende decennia vormen de verdere groei van de luchthaven en de versterking van de internationale concurrentiepositie een belangrijk speerpunt in de Nota Ruimte en van de Noordvleugelpartners. De inzet vanuit de Noordvleugelpartners laat zich voor het gebied concreet vertalen in de wens tot realisering van N201+, parallelstructuur A4, omlegging A9 (inclusief aanpassing knoop A4/A9) en doortrekking Noord-Zuidlijn via Schiphol tot Hoofddorp.

De Vinex ontwikkeling in Haarlemmermeer is gepaard gegaan met een

aanzienlijke verbetering van de infrastructuur (schaalsprong). Realisering van de N205, aanleg van de Nieuwe Bennebroekerweg, de noordelijke randweg Nieuw-Vennep en de Spoorlaan zijn hiervan het gevolg evenals de Zuidtangent (inclusief aftakking Nieuw-Vennep).

Bij verdere woningbouwontwikkeling in Haarlemmermeer volgens het door de Noordvleugelpartners voorgestane verstedelijkingsmodel "van Zuidwest naar Almere", zal de regionale en lokale weg- en OV infrastructuur verder moeten worden versterkt. In Noordvleugelverband zijn hierbij genoemd de uitbreiding van de Zuidtangent, de verbreding van de Vinex infrastructuur zoals de N205 en de Nieuwe Bennebroekerweg, de verbreding van de N207 en de doortrekking van de Spoorlaan naar de N205.

Grootschalige nieuwe woningbouwlocaties zullen aangehaakt moeten worden op het Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) systeem. Bij verdere intensivering van Hoofddorp wordt een HOV systeem door het centrum van Hoofddorp belangrijk. Een onderzoek naar een toevoeging van een HOV-bus door het centrum van Hoofddorp is thans gaande. Het realiseren van de zuidelijke aftakking van de Zuidtangent naar Nieuw-Vennep-zuid biedt aanknopingspunten voor een vervolg in zuidelijke richting. Andere mogelijk zinvolle aanvullingen zijn een rechtstreekse busverbinding (evt. HOV) tussen Hillegom en Hoofddorp.

4.6.3 Bollenstreek

De verbindingen in het bollengebied, zowel over de weg als met het OV, zijn voor een belangrijk deel Noord-Zuidverbindingen, gericht op Haarlem en Leiden. Opvallend hierbij is dat de provinciegrens zich ook fysiek laat vertalen in de infrastructurele verbindingen; de N206 gaat bij de provinciegrens in Noord-Holland over in een lokale weg. In Oost-West richting eindigt de N207 bij de oude provinciale weg, de N208. De overige Oost-West verbindingen zijn smalle, zwaar belaste lokale wegen door bestaande kernen. Het openbaar vervoer is grotendeels Noord-Zuid georiënteerd tussen Leiden en Haarlem/Schiphol en wordt in het project Stedenbaan verder ontwikkeld. Openbaarvervoerrelaties tussen de Bollenstreek en Haarlemmermeer/Schiphol zijn vrijwel niet aanwezig.

Gebieden als Amsterdam, Schiphol en Hoofddorp nemen in belang toe, met name voor werk. Het is noodzakelijk dat het verkeers- en vervoerssysteem aansluit bij het veranderende verplaatsingspatroon vanuit de

Bollenstreek, zowel wat autoverkeer betreft als wat betreft het openbaar vervoer (en fietsverkeer).

De restcapaciteit van wegen tussen Haarlemmermeer en de Bollenstreek laat echter nauwelijks nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen toe. Bij mogelijk nieuwe ontwikkelingen in de Bollenstreek zal de ontwikkeling van aanvullende Oost-West infrastructuur ter hand genomen moeten worden.

Gedacht kan worden aan het verbreden van de N207, de verbindingsweg tussen N205 en N206 (incl. extra aansluiting op A4), het doorverbinden van de N205 met de A44 (met volledige aansluiting en een zuidelijk randweg om Lisse/Lisserbroek). En aanvullende OV verbindingen.

4.6.4 Concluderend

Bij het ontwikkelen van modellen gelden de volgende uitgangspunten:

- Vertrekpunt is het MIT-programma van het Rijk (2010)
- Vervolgens wordt aan de hand van de te ontwikkelen modellen inzichtelijk gemaakt wat de invloed van een bepaalde verstedelijkingsstrategie is op de bereikbaarheid. Dit kan dan meegenomen worden bij de afweging over het infrastructuurpakket in de Rijksprogramma's Noordvleugel en Zuidvleugel en de bereikbaarheidsopgave voor de Mainport. In het kader van programma's voor de Noord- en Zuidvleugel kan de verdere besluitvorming hierover worden voorbereid.

- In het MIT zijn vooral investeringen opgenomen om enkele grote knelpunten in het nationale netwerk aan te pakken. Hoewel deze maatregelen een groot uitstralingseffect hebben, zal de invloed voor het versterken van de synergie tussen Haarlemmermeer en Bollenstreek te beperkt zijn
- Specifiek voor de gebiedsuitwerking geldt dat het netwerk van auto-wegen en openbaar vervoerverbindingen tussen de Bollenstreek en Haarlemmermeer weinig samenhang vertoont. Het is gewenst om gezamenlijk op te trekken om deze gegroeide situatie te verbeteren. In de gebiedsuitwerking zullen gerichte keuzes gemaakt moeten worden om in samenhang met de ruimtelijke ontwikkelingen de netwerken van bereikbaarheid en ontsluiting te versterken en te verfijnen.

Nota Ruimte: 20 Ke (5 banen) en 3 locaties
waar geen bebouwing is toegestaan

4.7 Schiphol

Rond Schiphol is een grote dichtheid aan studies gaande, die te maken hebben met de toekomstige ontwikkeling van de mainport:

- Evaluatie Schipholwet (Rijk): Tot 1 juli 2005 heeft een ieder verbetervoorstellen kunnen indienen. Op basis daarvan zal de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat medio 2006 aan de Tweede Kamer voorstellen doen om, binnen de randvoorwaarden van de huidige wet, te komen tot mogelijke aanpassingen van het baan- en/of routegebruik (dan wel andere maatregelen) ter beperking van de geluidsoverlast. Ook door de Bestuurlijke Regiegroep Schiphol (BRS) zijn verbetervoorstellen ingediend die, naast voorstellen tot optimalisatie van het gebruik van het vijfbanenstelsel binnen de bestaande wet- en regelgeving tevens inzetten op het treffen van generieke leefbaarheidsmaatregelen.
- Project Mainport Schiphol (Rijk): Dit project kan najaar 2006 leiden tot het door het kabinet aan de Tweede Kamer zenden van een lange termijnvisie op de luchtvaartontwikkeling.
- Verbreed Mainport Programma (provincie NH, A'dam, H'meer, Schiphol): moet in 2005 leiden tot een convenant tussen de betrokken partijen over de maatregelen die op korte termijn nodig zijn om de positie van Schiphol als mainport te waarborgen.
- Toekomstvisie van de sector (KLM/AF, LVNL en Schiphol): moet in 2005 duidelijkheid verschaffen over de groeiwensen en mogelijkheden van Schiphol door de sector.

In relatie tot deze studies zijn twee aspecten van belang voor de gebiedsuitwerking:

1. Welke opties voor ontwikkeling van het banenstelsel heeft Schiphol en wat is de benodigde ruimtereservering;
2. Welke ruimtelijke (programmatische) verbanden liggen er tussen de ontwikkeling van de mainport en de overige ruimtelijke ontwikkelingen in de Haarlemmermeer en de Bollenstreek.

4.7.1 Opties voor ontwikkeling banenstelsel Schiphol en benodigde ruimtereservering

In de Nota Ruimte is door het kabinet de contour waarbinnen geen nieuwe woningbouw wordt toegestaan verruimd (20 Ke contour van het vijfbanenstelsel) ten opzichte van de vrijwaringszone in het luchthavenin-delingsbesluit (zie kaart hiernaast). Deze verruiming heeft er ook toe geleid dat de in de geldende streekplannen opgenomen en aan de 20Ke grenzende locaties Hoofddorp-West, Noordwijkerhout en Legmeer, momenteel niet voor bebouwing in aanmerking komen (zie circels op de kaart). De mogelijke realisering van deze locaties is afhankelijk gesteld van de uitkomsten van de evaluatie van de Schipholwet. Over de realisatiemogelijkheden dient het kabinet uiterlijk 1 december 2006 de Tweede Kamer te informeren.

Meer duidelijkheid over het (al dan niet) aanpassen van het banenstelsel en de milieuconsequenties daarvan zal pas geboden kunnen worden op basis van een uit te voeren MER. Deze zal op initiatief van de sector moeten worden gestart. De Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat treedt hierbij formeel op als bevoegd gezag. Zij heeft inmiddels aan de Schiphol Group laten weten dat zij, voordat in 2006 de resultaten van de evaluatie Schipholwet bekend zijn, niet als bevoegd gezag wil optreden. Meer duidelijkheid over de eventuele aanpassing van het banenstelsel en de daarbij behorende milieueffecten zal dus vanuit rijk pas gegeven kunnen worden (op zijn vroegst) medio 2007. Hierbij wordt ervan uit gegaan dat het Rijk zich (bijv. in het regeerakkoord 2007-2011), op basis van de resultaten van het project Mainport Schiphol, heeft uitgesproken over de lange termijn ontwikkeling van Schiphol en/of bereid is tot het optreden als bevoegd gezag bij het doorlopen van een MER procedure voor aanpassing van het banenstelsel.

4.7.2 Ruimtelijke gevolgen van de ontwikkeling van Schiphol

Voor wat betreft ruimtelijke voorwaarden met betrekking tot de omgeving is er een aantal te noemen:

- Woningbouw in de omgeving van de luchthaven:
 - specifieke woonmilieu's t.b.v. het op peil houden van de arbeidsmarkt voor het mainportcomplex. Met name milieu's voor hoogopgeleide starters en topmilieu's.
 - specifieke woonmilieu's voor de vestiging van werknemers van internationale bedrijven (expats), zoals bijvoorbeeld de Japanse gemeenschap in Amstelveen. Hier gaat het vaak over combinaties van woonmilieu en specifieke pakketten van omgevingseisen (bijvoorbeeld japanse school, verse vis, culturele voorzieningen)
 - woonmilieu's voor de werknemers die nu op grotere afstand wonen in de nabijheid van Schiphol inclusief een stimulerings-/voorkeursbeleid voor werknemers uit de regio
- Werken in de nabijheid van Schiphol:

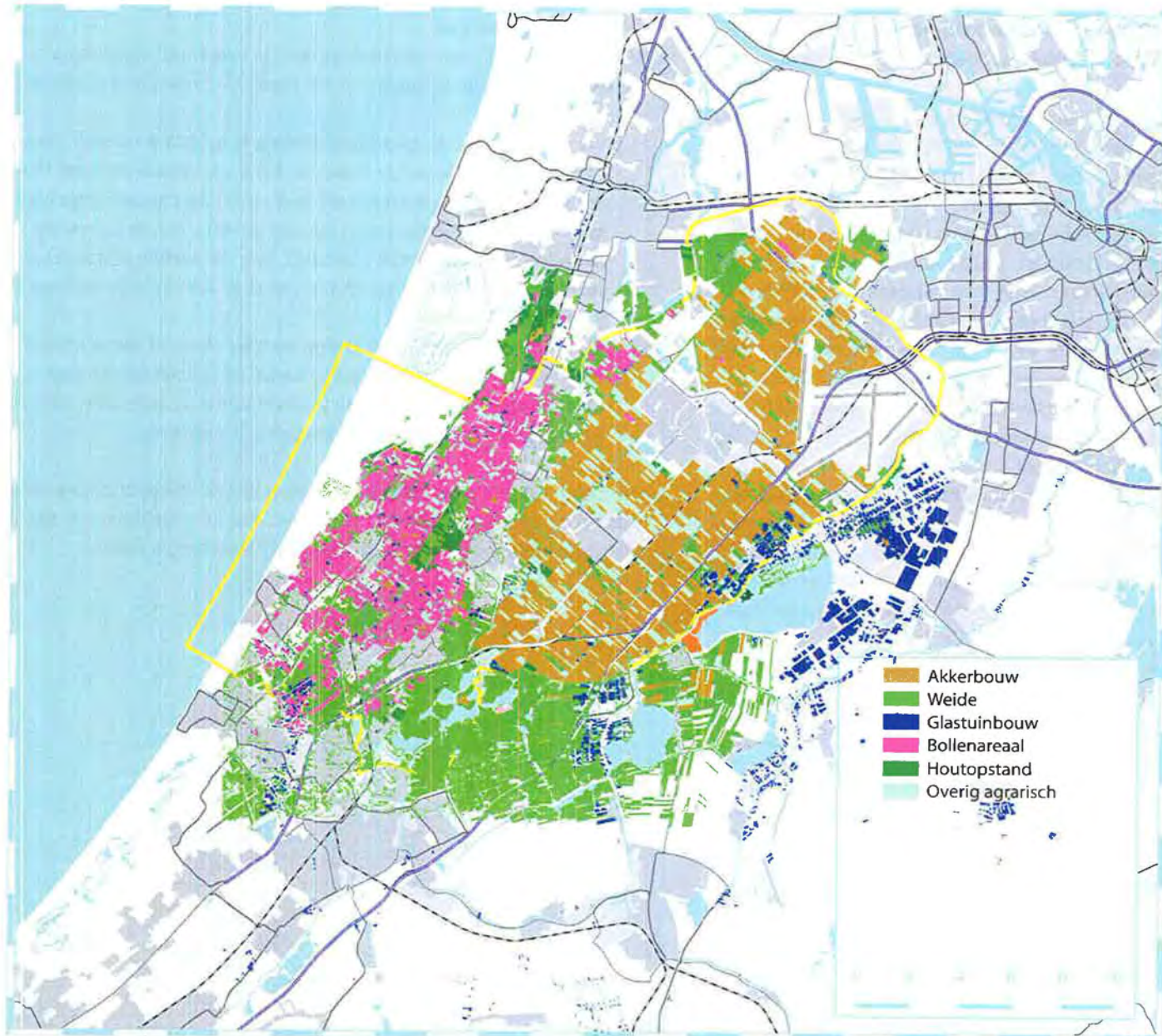
Binnen het streekplan Noord-Holland Zuid is, ook bij grote economische groei, voldoende ruimte gereserveerd voor Schiphol gebonden bedrijven en kantoren. Dit zal verder worden uitgewerkt in het project Verbreed Mainport Programma (provincie NH, A'dam, H'meer, Schiphol). Aanvullende ontwikkelingen met betrekking tot de gebiedsuitwerking zijn niet te verwachten.
- De bereikbaarheid van de mainport wordt nader onderzocht in de andere projecten in het programma Noordvleugel, in de gebiedsuitwerking worden hier geen uitspraken over gedaan (zie hiervoor paragraaf 4.6).

4.7.3 Concluderend

Bij het ontwikkelen van modellen gelden de volgende uitgangspunten met betrekking tot de ontwikkeling van het banenstelsel en de benodigde ruimtereservering:

- Vertrekpunt voor de gebiedsuitwerking is de 20 Ke contour voor het 5 banenstelsel, inclusief de 3 aan de 20Ke grenzende locaties Hoofddorp-West, Noordwijkerhout en Legmeer (kaartbeeld vorige bladzijde).
- In de modellen zal daarnaast worden verkend wat de ruimtelijke mogelijkheden zijn indien deze 3 locaties naar aanleiding van de Evaluatie van de Schiphol wet mogelijk beschikbaar komen voor woningbouw (eind 2006).
- Als derde laag zal in de modellen worden verkend welke kansen voor integrale ruimtelijke ontwikkeling vanuit de gebiedsuitwerking aanleiding geven voor inbreng in de toekomstige discussie over mogelijke aanpassing van het banenstelsel (what-if scenario).

Met betrekking tot de ruimtelijke gevolgen van de mainportontwikkeling gaat het er vooral om rekening te houden met de specifieke wensen en eisen aan woonmilieu's: hoogstedelijke en residentiële milieu's.

Landgebruik

4.8 Landbouw

4.8.1 Bollencomplex

Binnen de Greenport moeten de krachtige onderdelen van het bollencomplex, behouden en waar mogelijk verder ontwikkeld worden, hand in hand met landschapsontwikkeling. Het beleid is erop gericht de ontwikkelruimte voor het bollencomplex te vergroten en de bestemming zeker te stellen. Uitgangspunt is minimaal het behoud van het areaal. 2500 hectare aan bollenproductiepercelen geldt hierbij als minimum om een levensvatbare bedrijfstak plaats te bieden. Hierbinnen is ruimte voor schaalvergroting. Echter, er blijven ook kleinere bedrijven gericht op nicheproducten. Overschrijding van regelgeving uit het bestemmingsplan (bijvoorbeeld m.b.t. het bebouwingspercentage) is mogelijk mits per saldo het bollenareaal en/of het landschap erop vooruit gaan en dat dit gebeurt op basis van het Offensief van Teylingen. De Greenport richt zich naast de ontwikkeling van innovatiekracht, het verbeteren van de fysieke infrastructuur en kennisconcentratie ook op de ruimtebehoefte en de kwaliteit van het landschap.

Naast het bollenareaal is er een areaal glastuinbouw van circa 186 hectare aanwezig. Hiervan is circa 40 hectare ondersteunend glas. Dit ondersteunend glas is qua oppervlakte gelimiteerd per bedrijf. De omgeving Keukenhof / Lageveense polder / landgoederen / Katwijk-Noordwijk / binnenduinrand De Zilk is vrijwaringszone voor ondersteunend glas. Voor gespecialiseerde glastuinbouw is alleen plaats in het gebied bij Rijnsburg (Kloosterschuur-Trappenberg) en Lisse (Rooversbroekpolder). De handel en export bevindt zich in grote hallen veelal in het agrarisch gebied. Dit

zorgt voor versnippering en verrommeling van het bollencomplex. Deze handel en export in combinatie met de veiling is echter essentieel voor de Greenport als nationaal handels- en kenniscentrum. Inzet van het offensief is om deze bedrijven te verplaatsen en te concentreren op agrarische bedrijventerreinen. Het vrijkomende areaal kan dan worden benut voor Bollenteelt. Bovendien levert het deze bedrijven meer ontwikkelruimte op.

4.8.2 Veehouderijsector

Naast bollen en toeleverende bedrijven is circa 40% van het buitengebied in de Bollenstreek in gebruik als grasland door veehouderijbedrijven. Ten noorden van Vijfhuizen bevindt zich een groter grasland gebied in Haarlemmermeer. Hierbinnen is vooral toekomst nodig voor vitale bedrijven. Het areaal grasland in de Bollenstreek is beschermd, zowel vanuit landbouwperspectief als vanuit perspectief van landschap en natuur (weidevogels) en mag niet worden omgezet naar bollengrond. Ter versterking van het economisch perspectief kunnen bedrijven verbreden met groene diensten.

4.8.3 Glastuinbouwsector

Binnen de glastuinbouw neemt de Greenport Aalsmeer en omgeving een vooraanstaande plaats in. De inrichting van de Greenport Aalsmeer e.o. voldoet echter voor een groot deel niet meer aan de eisen, die vanuit de bedrijfstak worden gesteld en aan eisen van milieu en ruimtelijke kwaliteit. Om in de Greenport ruimte voor herstructurering te krijgen, is nieuw gebied nodig om bedrijven te kunnen uitplaatsen. Daarnaast is ook in verband met infrastructurele ontwikkelingen en vanwege schaalvergroting,

Greenports Bollenstreek en Aalsmeer

functieveranderingen en herschikking, uitplaatsingruimte nodig. De locatie Rijsenhout voorziet hierin in belangrijke mate.

De hervestiginglocatie Nieuw-Rijsenhout biedt ruimte aan in totaal circa 325 ha nieuw glastuinbouwgebied, wat ongeveer 200 ha netto oppervlak aan kassen oplevert. Daarnaast vindt in het bestaande glastuinbouwgebied van Rijsenhout herstructurering plaats. Het resultaat is sterke, duurzame en concurrerende 'state of the art' glastuinbouw in samenhang met verantwoord ruimtegebruik en een goede ruimtelijke inpassing.

4.8.4 Akkerbouwsector

De akkerbouwsector in Haarlemmermeer staat onder druk. De economische situatie is slecht en het toekomstperspectief onzeker. De traditionele subsidies op productie zijn omgezet naar subsidies op de wijze van produceren. Tegelijkertijd transformeert een steeds groter deel van het agrarisch gebied in woonwijken, kantoorlocaties en groengebieden. Met de verdringing van de akkerbouw uit Haarlemmermeer verdwijnt een karakteristiek, historisch landschap. Dit landschap staat ook onder druk van de landbouw zelf. Door intensivering, automatisering en schaalvergroting is het traditionele bijproduct 'agrarisch landschap' niet vanzelfsprekend meer. Het agrarisch landschap zal meer en meer plaats maken voor een groen-rood-blauw verstedelijkt landschap.

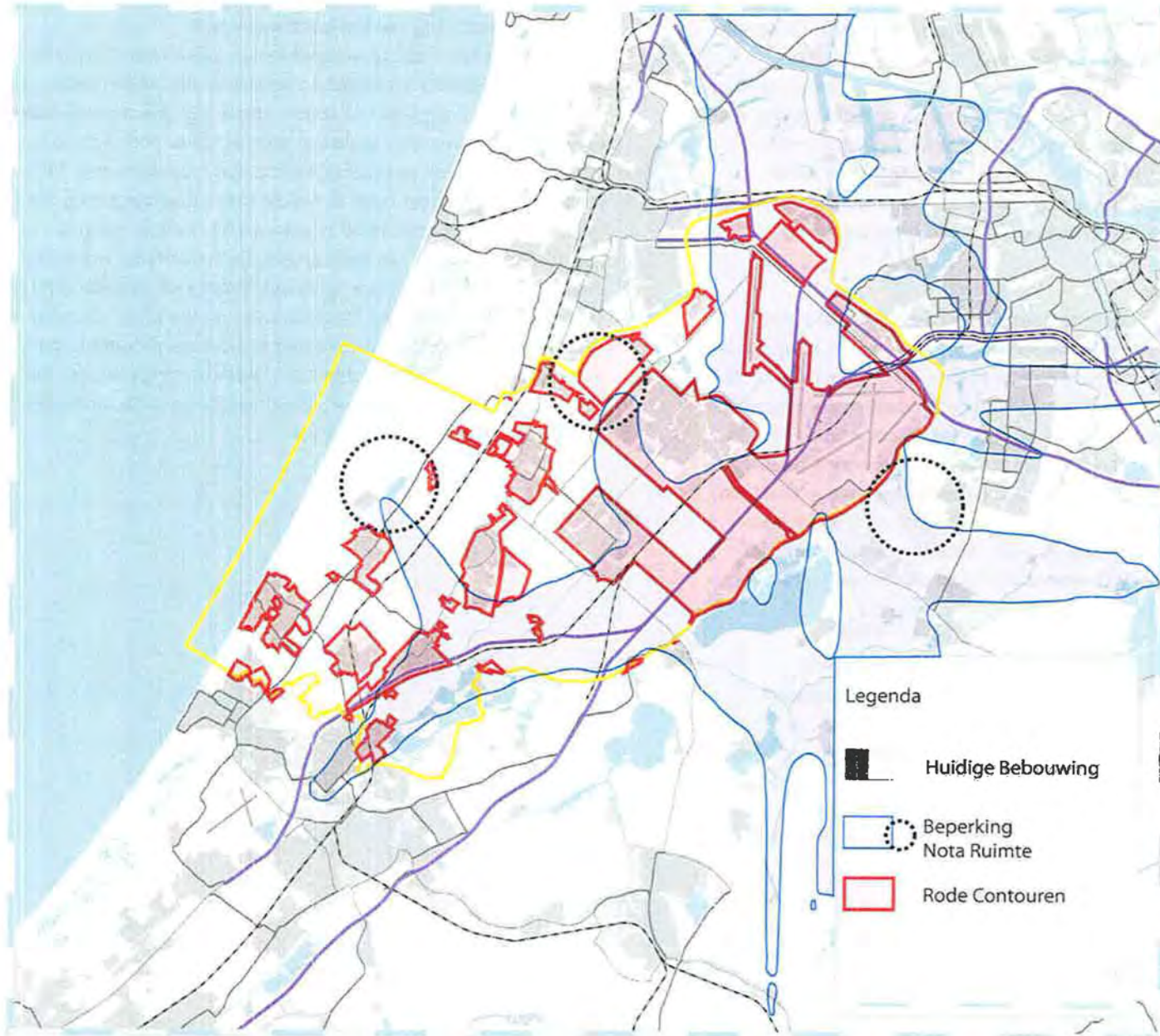
4.8.5 Concluderend

Bij het ontwikkelen van modellen gelden de volgende uitgangspunten:

- Het vertrekpunt voor de landbouwsector is drieledig. Voor het bollencomplex staat behoud van voldoende areaal (2500 hectare) voorop. Voor de Greenport Aalsmeer geldt het herstructureren en ontwikkelen het glastuinbouwcomplex (locatie Rijsenhout). Voor de overige sectoren is het vertrekpunt het bieden van een duidelijk (economisch en maatschappelijk) toekomstperspectief.
- Binnen beide Greenports is de ontwikkelruimte beperkt. Mogelijk dat concentratie op punten van de Greenports ruimte kan opleveren. Concentratie en combinatie van toeleverende en ondersteunende bedrijven uit het bollencomplex, het akkerbouw- en glastuinbouwcomplex op agrarische bedrijventerreinen kan mogelijk leiden tot een

efficiëntere inrichting van het landbouwareaal.

- Haarlemmermeer staat nu voor de keuze tussen een toekomst zonder agrarische (akkerbouw) sector en een toekomst waarin akkerbouw een duurzame (verbrede) rol speelt. Hierin zijn drie mogelijkheden te onderscheiden: beter, groter, of anders. Beter richt zich vooral op intensivering van de bestaande functie. De mogelijkheden hierin zijn echter beperkt. Groter heeft te maken met schaalvergroting. Een 'puur' akkerbouwbedrijf heeft minstens 200 hectare nodig om economisch redabel te zijn. De hoge grondprijs in de polder maakt dat dit slechts voor enkelingen is weggelegd. Anders wil zeggen verbreding van de agrarische functie. De agrarische ondernemer voorziet, naast de voedselvoorziening, bijvoorbeeld in recreatie mogelijkheden, landschapsonderhoud (groene diensten), waterberging (blauwe diensten), zorgboerderijen, kinderdagverblijven, vergaderruimte, (management) trainingen, onderwijs en dergelijke.

Rode contouren en huidige bebouwing

4.9 Woningbouw

4.9.1 Opdracht VROM

Het ministerie van VROM heeft de provincies Noord- en Zuid-Holland de opdracht gegeven voor het maken van een gebiedsuitwerking. Belangrijkste vraag daarbij is of er in het studiegebied ruimte gevonden kan worden voor de bouw van 10 à 20.000 woningen. De ruimte hiervoor zou gevonden moeten worden buiten bestaand stedelijk gebied aangevuld met de in de streekplannen Noord-Holland Zuid en Zuid-Holland West aangegeven ruimte binnen de rode contouren. Daarbij moet rekening gehouden worden beperkingen die voortvloeien uit het beleid voor Schiphol (met name de 20 Ke-contour), het Groene Hart en het greenportbeleid voor de Bollenstreek en Aalsmeer en moet rekening gehouden worden met de gemaakte afspraken over het strategisch groenproject in de Haarlemmermeer. Voorts is aangegeven dat de opgave voor wonen in samenhang moet worden gezien met alle ruimtelijk relevante opgaven in het studiegebied. Een uitgebreidere beschrijving van het beleid in de Nota Ruimte is opgenomen in de bijlage.

Daarnaast hebben de regionale overheden de woningbehoefte geraamd voor het studiegebied. Deze wordt in de gebiedsuitwerking gebruikt als inhoudelijke context voor de opdracht van het Rijk. In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de demografische ontwikkelingen en kwalitatieve en kwantitatieve woningopgaven in het studiegebied.

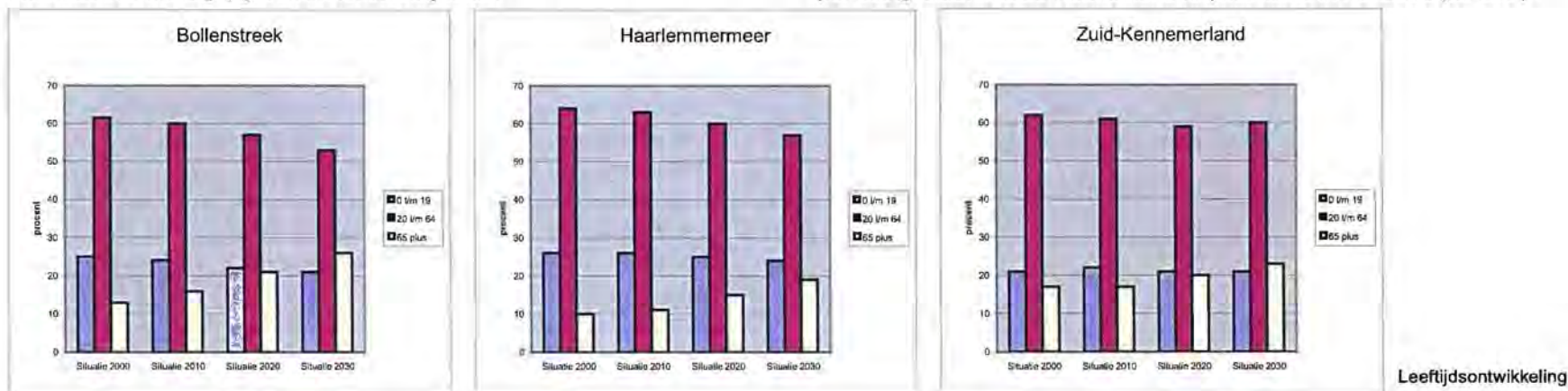
Primair zullen in de gebiedsuitwerking dus de buitenstedelijke mogelijkheden worden verkend (de 10 à 20.000 woningen uit de opdracht van VROM). Daarnaast zal globaal worden beschouwd welke mogelijkheden er zijn voor binnenstedelijke verdichting. Een optelling van beide uitkomsten wordt vervolgens vergeleken met de opgaven in het studiegebied. Als de uitkomst is dat er nog een tekort resteert zal dit tenslotte leiden tot een beknopte verkenning naar mogelijkheden in de omgeving van het studiegebied (in de ruimtelijke context).

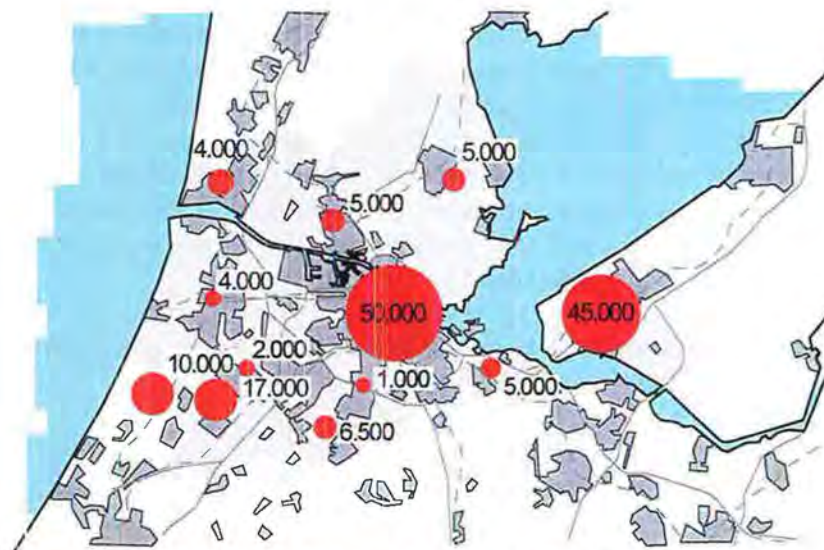
4.9.2 Demografische ontwikkelingen, prognoses en arbeidspotentieel

Demografische ontwikkelingen

De belangrijkste ontwikkeling in het studiegebied is de toenemende vergrijzing van de bevolking. Dat betekent dat het aandeel ouderen in de totale bevolking steeds verder toeneemt en dat de aandelen van de andere leeftijdsgroepen afnemen. De vraag naar nieuwe woningen vanuit het gebied zelf zal na 2015 bijna volledig worden bepaald door de groei van het aantal senioren (met name 75+-ers). Het daarbij vrijkomende aantal (eengezins-)woningen is van groot belang om in de eigen lokale en regionale vraag naar dergelijke woningen te voorzien.

De mate van vergrijzing en het moment van de grootste piek verschillen per deelgebied. In Zuid-Kennemerland (met name in het zuidelijke deel)

Zoekopgave woningbouw volgens de Noordvleugel (conferentie 3): 29.000 in het studiegebied

Kaart Zuidvleugel, wonen bij openbaarvervoer

is het hierboven beschrevene al volop gaande, de Duin- en Bollenstreek krijgt de grootste piek binnen 10 jaar en de Haarlemmermeer volgt daarna. De leeftijdsontwikkeling per deelgebied per tijdstip is verbeeld in onderstaande grafieken.

Prognoses

De woningbouwopgave is gebaseerd op provinciale prognoses van de provincies Noord- en Zuid-Holland. De opgave voor het studiegebied is daarnaast vooral gebaseerd op de ruimtelijke vertaling van de opgave van de Noordvleugelconferentie (NV3), waarbij in de ruimtelijke ontwikkeling van de hele Noordvleugel een sterk accent wordt gelegd op de ontwikkeling van de Zuidwest-vleugel (i.e. het studiegebied). De opgave van de Noordvleugel is conform de provinciale prognose van Noord-Holland (20020) en de Primospagnose (2001 en 2003). Al deze prognoses zijn regionale vertalingen van de prognoses van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) voor heel Nederland. De nieuwste prognoses van het CBS berekenen een lagere groei van het aantal huishoudens dan een aantal jaren geleden. Als oorzaken daarvoor voert het CBS aan de afnemende immigratie en de toenemende emigratie. Dezelfde uitkomst is te zien in de nieuwe berekeningen in de Woningbehoefteramingen 2004 (WBR2004) van de provincie Zuid-Holland. De woningbouwbehoefte blijft desondanks aanzienlijk. De lagere groei van het aantal huishoudens wordt voor een groot deel gecompenseerd door een toenemende individualisering: er wonen meer mensen alleen. Vaak is dit tijdelijk, maar het betekent wel dat een groter deel van de bevolking alleen woont. Er zijn dus in totaal meer woningen nodig, maar minder woningen voor gezinnen. De Noord-Hollandse prognoses worden op dit moment aangepast aan deze ontwikkelingen. De eerste resultaten laten zien dat het effect van de lagere bevolkingsgroei in de Noordvleugel minder ingrijpend is dan nationaal, vanwege de veranderende samenstelling van de migranten (minder asielzoekers, meer arbeidsmigranten). Omdat bovendien de individualisering verder gaat dan in voorgaande prognoses, geven de nieuwe prognoses voorlopig geen aanleiding om de taakstelling voor de Noordvleugel (150.000 woningen) aan te passen. Zie verder paragraaf 4.7.3.

Economische ontwikkeling en arbeidspotentieel

Het studiegebied is met Schiphol en de directe nabijheid van Amsterdam, onderdeel van een van de motoren van de Nederlandse economie. Om die motor inclusief de bijbehorende economische ontwikkeling in de toekomst te behouden is het van groot belang voldoende arbeidspotentieel in de omgeving te kunnen blijven vinden, met name jonge, hoogopgeleide mensen. In heel Nederland neemt (op termijn) het aandeel van juist die groep af. Het studiegebied moet dus niet alleen in economische zin, maar ook voor de arbeidsmarkt en daarmee de woningmarkt de concurrentie met de rest van Nederland en Europa aan. Dit kan mogelijk leiden tot een extra woningbouwopgave (kwantitatief en kwalitatief) bovenop de huidige prognoses en taakstellingen. We gaan er voorlopig vanuit dat die extra woningbehoefte is inbegrepen in de huidige opgave van de Noordvleugel. Deze aanname komt echter onder druk te staan met de nieuwe prognoses, die niet leiden tot een lagere woningbehoefte, maar wel tot een lagere bevolkingsgroei en daarmee een lagere groei van de beroepsbevolking.

4.9.3 Kwalitatieve woningbouwopgave

In en rond het studiegebied moeten drie -elkaar deels overlappende- strategieën gevolgd worden voor de woningbouwopgave: "Bouwen voor de vergrijzing", "Bouwen aan een aantrekkelijk aanbod voor het benodigde arbeidspotentieel" en "Bouwen voor de doorstroming".

Bouwen voor de vergrijzing

De in paragraaf 4.8.1 beschreven vergrijzing in het studiegebied en de onder andere daardoor veroorzaakte voortgaande individualisering leidt tot een groei van de een- en tweepersoonshuishoudens. In de praktijk betekent dit dat de vraag naar eengezinswoningen op grotere uitleglocaties na 2010 zal afnemen en dat de behoefte aan specifieke huisvesting voor ouderen, waaronder 'nul-treden woningen' in en om de eigen woonplaats zal toenemen. Om op de vraag in te kunnen spelen zullen voorts kleinschalige woonmogelijkheden ontwikkeld moeten worden met een gericht zorg- en dienstenaanbod en zullen aanpasbare woningen voor senioren en gehandicapten moeten worden toegevoegd om de mogelijkheden van langer zelfstandig wonen te vergroten.

Dit verwachtingspatroon geldt sterker en op kortere termijn voor het zuidelijke deel van het studiegebied. Haarlemmermeer met haar werkgelegenheid op en rond Schiphol trekt nu nog jonge alleenstaanden en gezinnen die de vergrijzingstendens enigszins remmen, maar over ongeveer 10 jaar ontstaat hetzelfde beeld als in het zuidelijk deel.

Bouwen voor het benodigde arbeidspotentieel

Zoals hierboven beschreven is het van belang ook in de toekomst de positie van Schiphol en Amsterdam, de daarmee gepaard gaande economische ontwikkeling en het bijbehorende internationale vestigingsklimaat te behouden. Daarvoor is voldoende arbeidspotentieel nodig in de vorm van jonge, hoogopgeleide mensen. Voor deze groep zullen geschikte woonmilieus gerealiseerd moeten worden. De verwachting is dat deze groep in eerste instantie een eengezinswoning of appartement zoekt en na een aantal jaren een ruimere en luxere woning wenst. Daarnaast trekken Schiphol en Amsterdam topmensen uit het bedrijfsleven, zowel nationaal als internationaal. Deze groep zoekt een woning in het topsegment, dat wil zeggen een zeer ruime en luxe woning in een aantrekkelijke omgeving (prijsindicatie 8 ton en hoger). Deze groep is overigens qua omvang vrij beperkt.

Bouwen voor de doorstroming

Op dit moment is er een groot tekort aan woningen voor jongeren en starters zowel in de Bollenstreek als in Haarlemmermeer. Stagnatie op de woningmarkt moet worden voorkomen en er moeten voldoende woningen beschikbaar blijven voor starters op de woningmarkt, zich vestigende mensen van buiten het gebied en mensen met lagere inkomens. Naast het bouwen van (30%) sociale woningen (huur en koop) is het nodig om woningen toe te voegen in het bovenste kwart van de woningmarkt (sub-topsegment, prijsindicatie 5 à 8 ton). De beter gesitueerden kunnen op die manier doorstromen naar een duurdere woning, daarbij goedkopere woningen achterlatend. Tezamen met de doorstroming die het gevolg is van bouwen voor de vergrijzing zou dit voldoende woningen voor de genoemde doelgroepen moeten kunnen opleveren.

4.9.4 Kwantitatieve opgave

Noordvleugel

In de derde Noordvleugelconferentie is afgesproken de benodigde ruimte voor 150.000 woningen voor de periode 2010-2030 vooral te concentreren op de as Haarlemmermeer-Almere, om zo effectief mogelijk met de ruimte, beschikbare infrastructuur en financiën om te gaan. Concreet betekent dit dat er ruimte gevonden moet worden voor 29.000 woningen in de Haarlemmermeer en omgeving, 60.000 woningen binnenstedelijk in Amsterdam-Haarlem-Zaandam en 45.000 woningen in Almere, naast een aantal kleinere locaties (zie kaartbeeld).

Aangezien de benodigde infrastructuur tussen Almere en het 'oude' land vóór 2020 niet toereikend is, ligt in de tijd gezien het zwaartepunt van de woningbouwopgave voor de Haarlemmermeer in de periode 2010-2020 en voor Almere na 2020 (als de benodigde infrastructuur is gerealiseerd). Van die 29.000 in de Haarlemmermeer was de gedachte dat er 19.000 in de Haarlemmermeer gelokaliseerd zouden kunnen worden en dat voor de resterende 10.000 elders gezocht zou moeten worden.

Haarlemmermeer

De Haarlemmermeer heeft voor de eigen behoefte tussen 2010 en 2030 14.000 woningen nodig. Deze 14.000 maken onderdeel uit van de Noordvleugelopgave voor de gemeente.

Holland Rijnland

Migratiesaldo nul is het provinciale en regionale beleidsuitgangspunt voor de regio Holland Rijnland. Dat wil zeggen dat er een evenwicht is tussen instroom van buiten het gebied en vertrek vanuit het gebied. Daarnaast wordt gebouwd voor de eigen woningbehoefte (jongeren die zelfstandig gaan wonen, individualisering e.d., in casu de natuurlijke aanwas). Bij een slechts licht groeiende bevolkingsomvang is er door de gelijktijdige afname van de gemiddelde woningbezetting toch een opgave voor een forse hoeveelheid nieuw te bouwen woningen.

Dat betekent voor de periode 2000-2020 dat er in Holland Rijnland 36.000 woningen gebouwd moeten worden en voor de periode 2020-2030 nog

eens 14.000. Van deze 14.000 zijn er circa 2.000 bedoeld voor de 7 bollengemeenten in de gebiedsuitwerking. De WBR2004 berekent een behoefte aan 31.000 woningen tot 2020 en voor 2020-2030 van 12.500 woningen, waarvan ongeveer 1.000 voor de 7 bollengemeenten.

Gereserveerde capaciteit in streekplannen

In het streekplan Zuid-Holland West is aangegeven dat de opgave voor Holland Rijnland tot 2020 binnen de rode contouren gevonden moet worden aangevuld met woningbouw op het voormalige marinevliegkamp

	Haarlemmermeer	Holland Rijnland		Totaal
		7 Bollengemeenten	overig deel regio	
Vraag 2000-2010	17.500	20.000		37.500
Vraag 2010-2020	12.000 (+ 8.000)	16.000		28.000
Vraag 2020-2030	7.000 (+ 2.000)	14.000		21.000
Totaal vraag 2010-2030	19.000 (+ 10.000)	30.000		49.000
Aanbod 2000-2010	17.500	20.000		37.500
Aanbod 2010-2020	1.000	16.000		17.000
Aanbod 2020-2030	1.000	0		1.000
Totaal aanbod 2010-2030	2.000	16.000		18.000
Tekort 2000-2010	0	0		0
Tekort 2010-2020	11.000 (+ 8.000)	0		19.000
Tekort 2020-2030	6.000 (+ 2.000)	2.000	12.000 (context)	14.000
Totaal tekort 2010-2030	17.000 (+ 10.000)	2.000	12.000 (context)	29.000

Overzicht vraag en aanbod woningen

Valkenburg. Voor een deel gaat het om uitleglocaties direct aansluitend aan bestaande kernen. Voor het grootste overige deel gaat het om binnenstedelijke verdichtings- en herstructureringslocaties waarbij veel aandacht geschonken zal worden aan het bouwen voor de vergrijzing inclusief de bijbehorende (zorg)voorzieningen. In de periode 2000-2004 zijn reeds circa 5.000 woningen gerealiseerd en voor de periode 2005-2009 zijn recent afspraken gemaakt om nog eens 14 à 15.000 woningen te bouwen. Een ander zal zijn beslag krijgen in het Bouwscenario Holland Rijnland 2005. De verwachting is dat er voldoende capaciteit gevonden kan worden om in het restant van de behoefte tussen 2010 en 2020 te kunnen voorzien. Voor de periode na 2020 resteert een tekort van circa 2.000 woningen in de 7

bollengemeenten; daarvoor is voornamelijk geen capaciteit gereserveerd. Het streekplan Noord-Holland Zuid gaat uit van verdichtingscapaciteit in Haarlem en Hoofddorp ter grootte van respectievelijk 4.000 en 2.000 woningen. Reeds in ontwikkeling zijnde uitleglocaties zijn Floriande, Vijfhuizen-Zuid, Getsewoud en Toolenburg-Zuid. Het streekplan voorziet voorts in woningbouw in Hoofddorp-West, maar door het beperkingengebied (20 kE) in de Nota Ruimte is die locatie ongewis tot eind 2006. Tot 2010 zijn vraag en aanbod in de Haarlemmermeer ongeveer in evenwicht. Meteen vanaf 2010 is er een tekort aan bouwlocaties voor ongeveer 27.000 woningen.

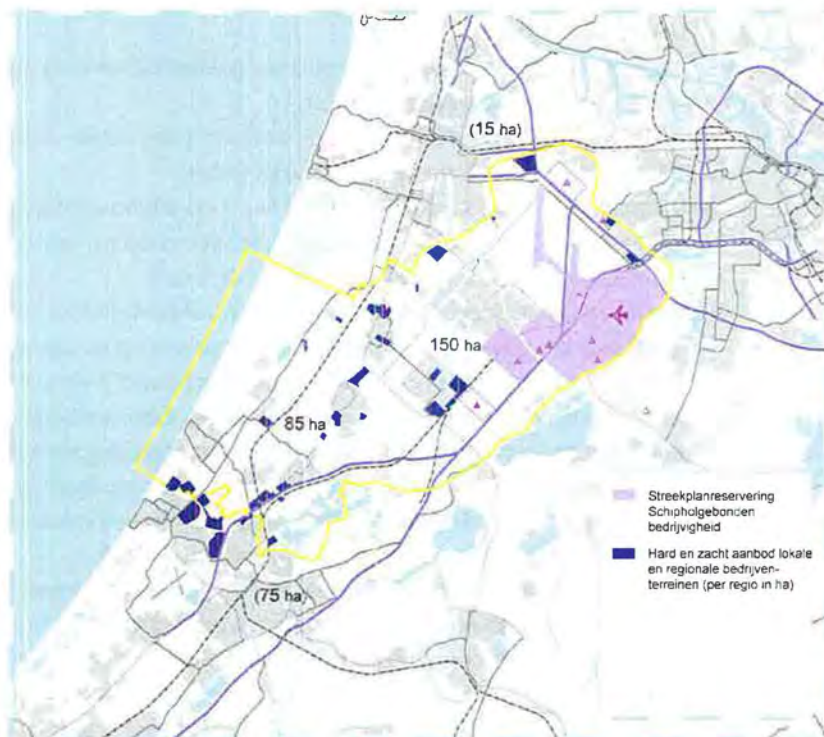
4.9.5 Potenties van het studiegebied voor woningbouw

Naast de kwalitatieve en kwantitatieve vraag wordt het zoeken naar ruimte voor 10 à 20.000 woningen ook benaderd vanuit de mogelijkheden en potenties van het uitwerkingsgebied. Waar kunnen grote uitleglocaties gerealiseerd worden, waar kunnen het beste woningen voor senioren gebouwd worden en waar kunnen het beste groene woonmilieus verrijzen? Hiervoor dient de lagenbenadering als leidraad. Ofwel, welke aanknopingspunten bieden als eerste laag de ondergrond, groen en water en de diversiteit van landschappen in het gebied, als tweede laag het infrastructuur- en OV-netwerk en als derde laag de huidige occupatiepatronen. Bij de eerste laag kan gedacht worden aan plaatsen waar de basiskwaliteiten zo hoog zijn dat die interessant zijn voor een bijzonder woonmilieu. Omgekeerd kan gedacht worden aan plaatsen waar de basiskwaliteiten aangetast zijn en waar gekoppeld met kleinschalige woningbouw een kwaliteitsverbetering tot stand gebracht kan worden. Een derde mogelijkheid is verbeteringen van het groenblauwe raamwerk te combineren met woningbouw (meervoudig ruimtegebruik). Het OV-netwerk en dan met name de (potentiële) stationslocaties bieden de mogelijkheid tot dichte woonmilieus voor alle delen van de bevolking. Bestaande steden en dorpen tenslotte bieden mogelijkheden om 'nultreden woningen' in hoge dichtheden te realiseren nabij voorzieningen, ideaal voor de lokale senioren. Ook verrommelde locaties (bedrijvigheid, kassen etc.) aan de rand van stedelijk gebied zouden getransformeerd kunnen worden naar woonlocaties.

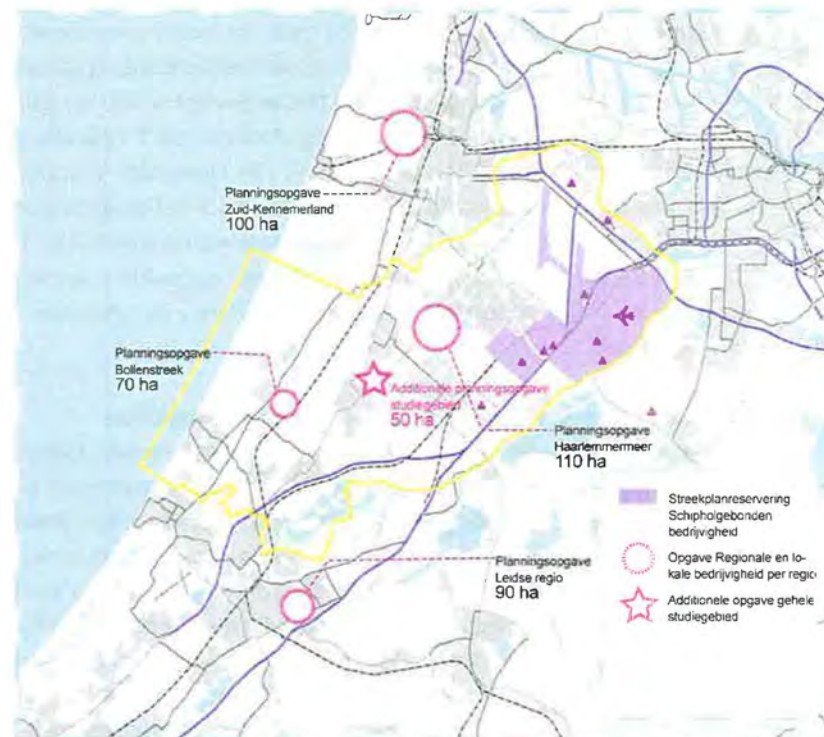
4.9.6 Concluderend

Bij het ontwikkelen van modellen in de integrale gebiedsuitwerking nota ruimte gelden de volgende uitgangspunten:

- Vertrekpunt is de opdracht van het Rijk om ruimte te zoeken voor 10 à 20.000 woningen buiten bestaand stedelijk gebied
- Vertrekpunt voor de inhoudelijke context is de woningbouwopgave in het studiegebied zelf (29.000 woningen; gebaseerd op de demografische ontwikkelingen en gewenste arbeidspotentieel)
- Primair zullen in de gebiedsuitwerking dus de buitenstedelijke mogelijkheden worden verkend (de 10 à 20.000 woningen uit de opdracht van VROM). Daarnaast zal globaal worden beschouwd welke mogelijkheden er zijn voor binnenstedelijke verdichting. Een optelling van beide uitkomsten wordt vervolgens vergeleken met de opgaven in het studiegebied. Als de uitkomst is dat er nog een tekort resteert zal dit tenslotte leiden tot een beknopte verkenning naar mogelijkheden in de omgeving van het studiegebied (in de ruimtelijke context).
- In de uitwerking worden de drie genoemde strategieën (bouwen voor vergrijzing, extra arbeidspotentieel en doorstroming) vertaald in een aanbod van woningbouwlocaties (inclusief woonmilieudifferentiatie) met -vooral in het duurdere en duurste segment- voldoende flexibiliteit.
- Bouwen in en aan bestaand stedelijk gebied met bijbehorend woonmilieu is vanuit de demografische ontwikkelingen geredeneerd (m.n. de vergrijzing) essentieel om aan de vraag te voldoen.
- Als denklijnen voor het zoeken naar mogelijkheden voor woningbouw worden gehanteerd:
- uitgaan van bestaande kwaliteiten per deelgebied: kwaliteiten handhaven waar nodig, kwaliteit toevoegen waar mogelijk
- waar kwaliteit ver te zoeken is onderzoeken van mogelijkheden voor kwalitatief goede transformatie
- meervoudig ruimtegebruik (m.n. combinatie wonen en groen en/of water)
- binnendorpse mogelijkheden benutten
- OV-infrastructuur benutten: mogelijkheden rond bestaande stations, mogelijke nieuwe stationslocaties onderzoeken

Hard en Zacht aanbod bedrijventerreinen tot 2020

Planningsopgave bedrijventerreinen (streekplannen Noord-Holland Zuid en Zuid-Holland West)

4.10 Economische ontwikkeling, bedrijvigheid & commerciële voorzieningen

4.10.1 Inleiding

Haarlemmermeer/Bennebroek

Voor kantoren is er in de periode 2010-2030 geen extra ruimtereservering noodzakelijk. Uitgangspunt voor Schiphol-gebonden bedrijvigheid is de Streekplanreservering in streekplan Noord-Holland Zuid. Hierin is voldoende ruimte gereserveerd tot en met 2030 (zie kaart).

Voor wat betreft de opgave van regionale en lokale bedrijvigheid is in het streekplan een uitwerkingsopgave gedefinieerd op basis van de achterliggende onderzoeken ten behoeve van het Streekplan Noord-Holland Zuid (o.a. de bedrijfslocatiemonitor van het CPB).

Voor de Haarlemmermeer en Bennebroek zijn daarbij de volgende uitgangspunten van toepassing:

1. De provincie wil voor de verre toekomst (tot 2030) structureel in voldoende mate tegemoet komen aan de ontwikkelingsvraag van het regionaal/lokaal bedrijfsleven;
2. Naast de reservering voor nieuwe terreinen ook zuiniger met de ruimte omgaan door: herstructurering en intensivering van bestaande en nieuwe terreinen, dubbel/meervoudig ruimtegebruik (bijvoorbeeld bedrijvigheid binnen Schiphol-contour of groen/recreatieterreinen) en menging van werken en wonen.
3. De provincie wil onderzoeken of de Haarlemmermeer een randstedelijke functie kan krijgen als (overloop-) vestigingsgebied voor bedrijven uit de aanliggende regio's Zuid-Kennemerland en Holland Rijnland.

Bollenstreek

Voor Holland Rijnland is in het Streekplan Zuid-Holland West onder andere het volgende bepaald:

- Het ruimtelijk-economisch beleid is er in de eerste plaats op gericht mobiliteitsintensieve functies te concentreren rond knooppunten in bestaand stedelijk gebied.
- Ontwikkeling van nieuwe locaties dient primair te gebeuren in transformatiegebieden of studiezones. Hierbij gaat herstructurering voor

uitleg.

- Ten aanzien van bedrijventerreinen zet de provincie primair in op kwaliteitsverbetering. Dit geldt zowel voor bestaande te herstructureren bedrijventerreinen als voor nieuwe bedrijventerreinen.
- Om het verwachte tekort aan bedrijventerreinen te verminderen kiest de provincie voor duurzame herstructurering (van bestaande terreinen) en intensivering / optimalisering bij nieuwe bedrijventerreinen. Hierbij wordt gestreefd naar een ruimtewinst van gemiddeld 10 % (5 tot 15 %).

In het Programma van afspraken (eind 2002) tussen de Provincie Zuid-Holland, Leidse regio en Duin- en Bollenstreek is vanuit het besef dat de ruimte schaars is, gekozen voor kennisintensieve dienstverlening, research & ontwikkeling en recreatie & toerisme als speerpunten voor de economische ontwikkeling van de regio Holland Rijnland.

Daarnaast dient voldoende ruimte te worden geboden aan de bestaande bedrijven om zich te kunnen blijven ontwikkelen. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar de maakindustrie en de agrarische handels- en exportbedrijven. Voor de laatste categorie wordt in het kader van het Offensief van Teylingen gestreefd naar de realisering van nieuwe agrarische bedrijventerreinen bij Hillegom en Noordwijkerhout.

Nieuwe locaties voor niet-agrarische bedrijvigheid zullen vooral in de As Leiden-Katwijk, incl. Valkenburg en rond de knooppunten (Leiden West, Leiden Oost en Leiden Centraal) worden ontwikkeld. Mogelijk is hiervoor tevens ruimte te vinden in de Haarlemmermeer

4.10.2 Vraag naar regionale bedrijven

De cijfers in deze paragraaf zijn gebaseerd op de gegevens die ten grondslag liggen aan beide vastgestelde streekplannen.

Voor de Haarlemmermeer bedraagt de autonome vraag 220 hectare netto (inclusief ijzeren voorraad) in de periode 2003-2030. Door intensivering van het ruimtegebruik van 10 % wordt de vraagopgave voor de periode 2003-2020 bijgesteld naar 195 hectare netto.

De autonome vraag is sec de vraag van het Haarlemmermeerse bedrijfsleven en kent geen regionale component.

Uitgesplitst naar periode behelst de vraag voor 2003-2020 125 hectare en

voor 2020-2030 70 hectare (inclusief ijzerenvoorraad en intensivering). Voor de Bollenstreek bedraagt de autonome vraag naar bedrijfsterrein 175 ha. voor de periode 2004-2030. Door intensivering van het ruimtegebruik van 10 % resulteert een vraagopgave van 155 ha.

Voor Zuid-Kennemerland bedraagt de autonome vraag 180 hectare netto. Door intensivering van het ruimtegebruik van 10 % wordt de vraag voor de periode 2000-2030 bijgesteld naar 160 hectare netto.

In de Leidse regio bedraagt de autonome vraag naar bedrijfsterrein 220 ha. voor de periode 2004-2030. Door intensivering van het ruimtegebruik van 10 % resulteert een vraag van 195 ha.

4.10.3 Aanbod lokale/regionale bedrijventerreinen (niet luchthaven gebonden)

De cijfers in deze paragraaf zijn gebaseerd op de gegevens die ten grondslag liggen aan beide vastgestelde streekplannen.

Voor de Haarlemmermeer is het bestaande harde aanbod (zijnde direct uitgeefbaar aanbod en bestaande en nieuwe streekplancapaciteit) behelst 85 hectare netto. Dit betreft aanbod op de locaties:

- Nieuw Vennep Zuid (16 hectare netto),
- De President (55 hectare netto),
- Spoorzicht Noord (11 hectare netto),
- Cruquius opvang (5 hectare netto).

Naast het harde aanbod is er potentieel aanbod (locaties waar planontwikkeling gaande is en die op de streekplankaart zijn aangeduid) van 45 hectare netto, te weten:

- De Liede West (17 hectare netto)
- Lijnden Oost Kwadrant 4 (5 hectare netto)
- Wilhelminahoeve (7 hectare netto)
- De President (15 hectare netto)

Daarnaast is er zacht aanbod (aangeduid op de streekplan kaart, maar nog geen concrete planontwikkeling) van circa 20 hectare op de locatie,

- Cruquius Zuid Oost (20 hectare netto)

In de Bollenstreek is 85 ha. bedrijventerrein als toekomstig aanbod beschikbaar. Daarvan is 70 ha. direct uitgeefbaar of nieuwe plancapaciteit tot 2010. De overige 15 ha. is capaciteit voor na 2010.

In Zuid-Kennemerland is het enige aanbod 15 ha. heruitgeefbaar terrein in de Waarderpolder.

In de Leidse Regio is 75 ha. bedrijventerrein als toekomstig aanbod beschikbaar. Daarvan betreft 35 ha. direct uitgeefbaar of nieuwe plancapaciteit tot 2010. De overige 40 ha. is capaciteit voor na 2010.

4.10.3 Planningsopgave

	H'meer	Bollenstreek	Leidse regio	Zuid-Kennemerland	Totaal
Planningsopgave 1: nieuw bedrijfsterrein, autonome vraag	110	70	90	100	370
Planningsopgave 2: nieuw bedrijfsterrein, additionele vraag	50		nvt	nvt	50
Planningsopgave 3: intensivering ruimtegebruik	25	20	25	25	95

zie ook kaartbeeld bladzijde 46

Planningsopgave 1

Voor de Haarlemmermeer is de eigen planningsopgave 110 ha (is 195 ha. vraagopgave – 85 ha. harde aanbod).

Als mogelijke vervulling van de opgave van 110 ha. voor de Haarlemmermeer is momenteel 65 ha. als zacht plan in ontwikkeling: De Liede West (17 ha), De President III (15 ha), Wilhelminahoeve (7 ha) en Lijnden Oost Q4 (5ha), Cruquius Zuid Oost (20 ha). Indien dit aanbod tot ontwikkeling wordt gebracht wordt de planningsopgave voor de autonome vraag van Haarlemmermeer gereduceerd van 110 tot 45 hectare.

Indien uitgegaan wordt van realisatie van hard, potentieel en zacht aanbod is tot 2020 sprake van evenwicht van vraag en aanbod. En is de planningsopgave van 45 hectare relevant voor na 2020. Indien het potentiële en zachte aanbod niet gerealiseerd kan worden, is de planningsopgave

voor de periode 2010-2020 40 hectare en voor de periode 2020-2030 70 hectare.

Voor de Bollenstreek is de eigen planningsopgave 70 ha. (is 155 ha. vraagopgave min 85 ha. aanbod).

Er is geen zacht aanbod in het vooruitzicht dat hieraan voor de periode 2010-2030 tegemoet zou kunnen komen.

Voor de Leidse Regio is een eigen planningsopgave berekend van 90 ha. (is 195 ha. vraagopgave min 75 ha. aanbod min 30 ha. tekort in de periode 2004-2010 dat niet overgeheveld wordt als opgave voor de periode 2010-2030).

Voor Zuid-Kennemerland is een eigen planningsopgave berekend van 100 ha. (is 160 ha. vraagopgave min 15 ha. aanbod min 45 ha. tekort in de periode 2004-2010 dat niet overgeheveld als opgave voor de periode 2010-2030).

Planningsopgave 2

Voor de gehele regio Haarlemmermeer-Bollenstreek is een additionele opgave expliciet gemaakt van 50 ha. nieuw bedrijventerrein, ter tegemoetkoming aan meerdere additionele, maar (nog) niet kwantificeerbare vraagcomponenten.

Planningsopgave 3

In iedere regio is er –naast de twee opgaven voor nieuw bedrijventerrein– een opgave om door herstructurering van bestaand en intensivering van nieuw terrein tot besparing te komen van nieuwe uitleg. De achterliggende beleidstarget is om tot zuiniger ruimtegebruik te komen ter grootte van 10% van de autonome vraag.

4.10.4 Concluderend

Bij het ontwikkelen van modellen in de integrale gebiedsuitwerking nota ruimte gelden de volgende uitgangspunten:

- Vertrekpunt voor Schiphol-gebonden bedrijvigheid is de Streekplanreservering in streekplan Noord-Holland Zuid. Hierin is voldoende ruimte gereserveerd tot en met 2030
- Vertrekpunt voor lokale en regionale bedrijvigheid is dat elke regio voorziet in de opvang van de eigen planningsopgave.

Speelruimte tbv modellen: opvang in H'meer voor andere regio's

- Speelruimte voor de modellen is te vinden in een scenario waar de autonome vraag van Bollenstreek, Leidse Regio en Zuid Kennemerland voor een deel worden opgevangen in de Haarlemmermeer, tot een maximum van respectievelijk 25, 15 en 85 hectare. Dit zou resulteren in een maximale planningsopgave van 215 hectare voor Haarlemmermeer.

	H'meer	Bollenstreek	Leidse regio	Zuid-Kennemerland	Totaal
Optie "Eigen opvang"	110	70	90	100	370
Optie "H'meer Randstadfunctie"	215	35	70	50	370

Trends Haarlemmermeer:

trends:	effect
Toename aantal jongeren: nu 40.000 jongeren tot 25 jaar, in de komende 10 jaar groeit deze groep met 20%	Meer voorzieningen en activiteiten voor jongeren nodig mn op gebied van vrije tijdsbesteding (sport, bewegen, uitgaan, kunst en cultuur, evenementen) maar ook hoger onderwijs en zorg. Niet alleen inzetten op het aanbod maar ook de bereikbaarheid hiervan. Jongerenhuisvesting; er is nog een achterstand in te halen.
Vergrijzing: nu zijn 13.000 H'meeders 65+, over 10 jaar verwachten we 20.000 65+ers	Meer voorzieningen, activiteiten en diensten nodig; Zorg en openbaar vervoer zijn belangrijke aandachtspunten. Ouderen huisvesting en aanpasbare woningen Voorzieningenaanbod in de kernen ten minste op peil houden.
Verbreiding in de huishoudensamenstelling: Aandeel alleenstaanden (mn ouderen) en éénooudergezinnen groeit. Maar het gezin met kinderen en de tweepersoonshuishoudens blijven voorlopig het dominante beeld (veelal tweeverdieners).	Vraagt om een divers voorzieningenaanbod: Toename behoefte aan kinderopvang, brede school, dagarrangementen, knooppunten van dienstverlening op verkeersknooppunten.
Multiculturalisering	Brengt verandering in voorzieningenaanbod met zich mee: moskee, onderwijsaanbod, Brengt nieuwe diensten met zich mee: integratiecursussen etc.
Behoeft aan sociale cohesie	Ontmoetingsplekken, verenigingsleven, multifunctionele voorzieningen, functiemenging wonen-werken-recreatie-voorzieningen.
Individualisering	Individueel sporten,
Deconcentratie van de zorg: Grootchalige bejaarden en verpleeghuizen e.a. zorgcentra zijn uit.	kleine wooncomplexen met zorgaanbod en/of nabijheid van zorgvoorzieningen, meer aanpasbare woningen nodig. Woon-zorg-zones. Integratie van psychiatrische e.a. patiënten in de woonwijken.
Stress door minder vrije tijd, tweeverdieners en toename verplichtingen (werk, sociaal, opleiding) en prestatiedruk	Meer behoefte aan tegenhanger: Ontspanningsmogelijkheden, rustplekken, ruimtebeleving, groen/water omgeving.
Eeuwstwording van meer bewegen, gezonde levensstijl	Inrichting van de openbare ruimte, sportvoorzieningen (comm + nt commercieel)
Erlebnis-economie, mensen willen steeds iets nieuws, kortere spanningsboog	Grote diversiteit in voorzieningen, thematisering van attracties, hoog kwaliteits/service niveau van voorzieningen, korte levensduur van voorzieningen, evenementen in opkomst
Digitalisering / automatisering / informatisering	Mogelijkheid om thuis te werken, te studeren, om vanuit huis te shoppen, Hoe ver de gevolgen gaan in transformatie van winkels naar distributiecentra, van kantoren naar thuiswerkamers, van opleidingscentra naar digitale leraar is moeilijk in te schatten. Lijkt er vooralsnog op dat de ontwikkelingen voorlopig naast het oude blijft bestaan. Bepaalde voorzieningen komen onder druk te staan: bibliotheek, VVV, reisbureau's.
Veiligheid; ontstaan van een angstcultuur	Men creëert zoveel mogelijk een veilige (woon)omgeving.
Groei van Schiphol: Groei van geluids en milieu overlast	compenserende maatregelen nodig mn in Zwanenburg en Badhoevedorp. En inwoners laten profiteren van Schiphol
Herfarming ondersteuning boeren vanuit EU en rijk	Boeren zoeken naar nwe economische dragers, verbreden hun bedrijfsvoering: er komen nieuwe agrarische takken bij dan wel econ.sectoren als zorg, recreatie, toerisme, educatie, energieproductie. Gaat naar een multifunctioneel platteland waar we kunnen wonen, werken, leven, genieten. Tevens heeft het platteland een functie als voorraadkamer van natuur, biodiversiteit en water.
Tekort aan opvangmogelijkheden voor water	In Haarlemmermeer zijn zoeklokaties aangegeven voor waterberging. De gemeente geeft daarbij aan dat het multifunctioneel gebruik (mn recreatief gebruik) bij de nadere planontwikkeling voorop moet staan.

4.11 Zorg, welzijn & niet commerciële voorzieningen

In de gebiedsuitwerking moet naast de ruimtelijke ontwikkeling ook de maatschappelijke ontwikkeling worden meegenomen. Met name op het gebied van voorzieningen licht hier een duidelijke relatie.

De richting voor sociaal maatschappelijke ontwikkeling wordt in belangrijke mate bepaald door autonome, maatschappelijke trends als individualisering, vergrijzing, vermaatschappelijking van de zorg, interculturalisering en informatisering.

Lange termijnontwikkeling is voor de sociaal maatschappelijke ontwikkeling moeilijk aan te geven. De scope richt zich doorgaans op de komende vijf jaar met een doorkijk naar tien jaar.

4.11.1 Haarlemmermeer

Actuele situatie

- Haarlemmermeer heeft 26 kernen. Kernen variëren sterk in inwoneraantal en voorzieningenniveau. Hoofddorp en Nieuw-Vennep zijn centraal gelegen in de polder en goed uitgerust met commerciële en niet-commerciële voorzieningen. Alle overige kernen behalve Abbenes liggen aan de Ringvaart. Daarvan zijn Zwanenburg en Badhoevedorp zijn nog redelijk uitgerust met voorzieningen de overige kernen al veel minder. Voor de meeste 'ringvaart-kernen' geldt dat zij voor veel voorzieningen en diensten gericht zijn op de buurgemeente direct aan de overkant van de Ringvaart. Abbenes is hier een uitzondering op. Deze kern ligt min of meer geïsoleerd midden in de polder, heeft weinig voorzieningen en is bovendien slecht bereikbaar met openbaar vervoer.
- Door gemis aan voorzieningen of door afstand dan wel bereikbaarheid van voorzieningen zijn veel Haarlemmermeesters gericht op omliggende gemeenten.
- Bovendien maken veel inwoners gebruik van de regionale voorzieningen zoals musea, theater, film en hoger beroepsonderwijs in Amsterdam, Amstelveen, Haarlem en Leiden.

Het gebruik van voorzieningen in andere gemeenten heeft niet alleen

te maken met het ontbreken van de betreffende voorziening in de eigen woonkern/gemeente maar ook met de herkomst van vele inwoners. Veel inwoners zijn in Haarlemmermeer zijn komen wonen blijven hun gemeente van herkomst trouw wat betreft sport en inkopen. Het heeft ook te maken met de stedelijke sfeer die men zoekt. Een groot deel van de bevolking kan als zeer mobiel gekarakteriseerd worden.

Knelpunten in voorzieningenaanbod:

- Draagvlak: inwoners van Haarlemmermeer wonen verspreid over 26 kernen. Voor het in stand houden van een voorziening zijn circa 5-8.000 inwoners nodig. De verwachting is dat dit in 2015-2020 op zo'n 8.-10.000 inwoners ligt.
- De bereikbaarheid: de openbaar vervoerverbindingen van en naar de kleinere kernen is niet optimaal. Met name een probleem voor ouderen en jongeren.
- Mbt zorgaanbod is er nog te weinig zicht op omvang van het aantal en soort kwetsbaren om de omvang van het vangnet en zorgaanbod te kunnen bepalen.
- Mbt specifieke doelgroepen zoals jongeren, ouderen: tekorten in het voorzieningenaanbod, voor jongeren mn vrije tijdsaanbod, voor ouderen mn bereikbaar zorg/diensten aanbod
- Tekort aan jongerenhuisvesting, ouderenhuisvesting, aanpasbaar wonen.
- Gebrek aan hoger onderwijsvormen
- Bestaand recreatiegebied en gebieden in ontwikkeling worden bedreigd door ruimtelijke ontwikkelingen

Speerpunten:

In het lokale sociaal beleid van Haarlemmermeer wordt zwaar ingezet op sociale cohesie, diversiteit en kwaliteit.

Deze drie onderwerpen leveren de volgende ingrediënten op vanuit de sector voorzieningen voor het genereren van scenario's en modellen:

- Diversiteit in woonmilieu's, huishoudensamenstelling gewenst:
- Woonmilieu's: stedelijk in NV en Hd, suburbaan overige kernen en Vinex, landelijk in agrarisch gebied

- Nieuwe woonmilieu's gewenst: op, aan het water, aan de randen van recreatiegebied
- Diversiteit in woningen gewenst: type, huur/koop, prijsklassen, architectuur, grootte, ligging: ook bouwen voor jongeren, aanpasbare woningen met bereikbare zorgdiensten voor gehandicapten en ouderen.
- Afwisseling tussen bebouwing en recreatief groen
- Huishoudens: eenpersoons, eenouder, tweepersoons, multicultureel, gezinnen met kinderen, jongeren en ouderen.
- Functiemenging van wonen, werken, voorzieningen (incl recreëren).
- Innovatie stimuleren

De toekomst

- Qua bevolking:
 - een toename ouderen
 - een toename jongeren
 - verbreding van de samenstelling huishoudens met een ouder gezinnen en allochtonen
 - Er is behoefte aan gedecentraliseerde zorgvoorzieningen voor ouderen; betaalbare woningen, ontmoetingsplekken en sportvoorzieningen.
- Qua leefstijl:
 - de belevings economie leidt tot nadruk op amusement voorzieningen als recreatie bij de boer
 - gepaard aan processen zoals globalisering en individualisering ziet met een omgekeerde beweging richting regionale identiteit en sociale cohesie.
- Ruimtelijk/economisch:
 - woon-zorg complexen
 - school woningen
 - boerderijen worden herenhuizen
 - welgestelde ouderen die wonen voor de helft van het jaar in het buitenland (Schiphol als poort naar hun tweede thuis basis)
 - Schiphol als toeristisch product die onderscheidt zich van het Keukenhof omdat zijn belangstelling voor het publiek is "year-round."

4.11.2 Bollenstreek

Actuele situatie

De Bollenstreek omvat 6 gemeenten welke deel uitmaken van de vroegere regio Duin- en Bollenstreek. De gemeenten Sassenheim, Warmond en Voorhout bevinden zich in een fusieproces, de drie andere gemeenten: Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout onderzoeken met elkaar de mogelijkheden voor nauwere samenwerking.

Alle gemeenten hebben een redelijk goed voorzieningenniveau; inwoners kunnen veel binnen hun eigen gemeentegrenzen vinden. Inwoners van Warmond zijn echter meer dan de andere gemeenten op het Leidse gericht, terwijl die uit Hillegom sterk op Haarlem zijn gericht.

Lisse vervult met haar relatief grote winkelcentrum, de vestiging van het CWI voor de Duin- en Bollenstreek en een polikliniek van het Spaarneziekenhuis een zekere regionale centrumfunctie.

In Sassenheim is de gemeenschappelijke sociale dienst voor de Bollenstreek gevestigd.

In diezelfde gemeente, alsmede in Lisse en Noordwijkerhout zijn Scholengemeenschappen voor VO gevestigd. Verschillende gemeenten hebben een heel behoorlijk aanbod aan vrijetijdsvoorzieningen voor jongeren, culturele voorzieningen, recreatiemogelijkheden (duin- en plasseengebied) en toeristische trekpleisters (bollenvelden, Keukenhof, musea). De gemeenten kennen een sterk sociaal leven waar veel verenigingen zijn en veel vrijwilligerswerk verricht wordt. De onderlinge bereikbaarheid van de dorpen per Openbaar Vervoer is vrij goed, er zijn diverse busverbindingen, en drie gemeenten hebben een NS-station.

De gemeenten kennen een behoorlijke diversiteit aan (aantrekkelijke) woonmilieus. De laatste jaren wordt er meer geïnvesteerd in het bouwen voor senioren, aan het realiseren van woonzorgcomplexen. De gemeenten zijn behoorlijk op weg; om daarin het hoofd te bieden aan de toenemende zorgvraag van o.a. senioren hebben zij samen met de andere gemeenten in Zuid-Holland Noord afgesproken te komen tot prestatie-afspraken op het gebied van Wonzorgwelzijn. De regionale commissie Gezondheidszorg

trekt dit project. Verder kent de Bollenstreek een integraal woonruimtever-
deelsysteem met de overige gemeenten binnen de regio Holland Rijnland.

Demografische gegevens

Gegevens betreffende demografische ontwikkelingen, toekomstige zorg-
behoeften, werkloosheid, etc. zijn alle beschikbaar op het niveau van de
Duin- en Bollenstreek, maar moeilijk te verkrijgen voor alleen het cluster
van de Bollenstreek-gemeenten.

Het opleidingsniveau is gemiddeld lager dan elders in de regio, werkloos-
heid wat hoger dan in rest Duin- en Bollenstreek, Gemiddelde leeftijd in het
bollengebied ligt hoger dan elders in de regio (met name Warmond ver-
grijst). In het gebied zijn weinig niet-westerse allochtonen woonachtig.

Knelpunten

(betaalbare) starterswoningen, ouderenhuisvesting, onderwijsvoorzienin-
gen voor kinderen met leer- of opvoedingsproblemen. De gezondheidszorg
zou bij uitbreiding van het aantal inwoners een knelpunt kunnen vormen.

Toekomst

Belang behoud/versterking (recreatieve en toeristische) natuur en land-
schapswaarden in het gebied; voorkomen dichtslibben van het gebied,
ruimte tussen de kernen i.v.m. relatieve kleinschaligheid en leefbaarheid

midden in de Randstad, die nu kenmerkend is voor het gebied en het zo
aantrekkelijk maakt om er te wonen.

4.11.3 Concluderend

Bij het ontwikkelen van modellen in de integrale gebiedsuitwerking nota
ruimte gelden de volgende uitgangspunten:

- De opgave in de gebiedsuitwerking kunnen voor een belangrijk deel
worden afgeleid uit de huidige opgave op het gebied van zorg, welzijn
en voorzieningen.
- Zowel in Haarlemmermeer als in de Bollenstreek zijn diversiviteit in
woonmilieus, zowel qua huishoudensamenstelling als ruimtelijke vari-
atie van belang.
- Voor Haarlemmermeer geldt nog een belangrijke opgave aan woning-
bouw voor jongeren en de daarbij behorende jongerenvoorzieningen.
- Voor zowel Haarlemmermeer als de Bollenstreek speelt de toename
van het aantal ouderen en de daarmee toenemende vraag naar aan-
pasbare woningen met bereikbare zorgdiensten.
- Functiemenging van wonen, werken, voorzieningen (incl recreëren) is
een belangrijk speerpunt in Haarlemmermeer.
- Voor zowel Haarlemmermeer als de Bollenstreek wordt behoud/ver-
sterking (recreatieve en toeristische) natuur en landschapswaarden in
het gebied van belang geacht.

Woningbouwlocaties uit streekplan NHN en NHZ i.r.t. luchtkwaliteit

luchtkwaliteit in regio zuid is matig tot slecht
luchtkwaliteit in regio midden is redelijk tot goed
luchtkwaliteit in regio noord is goed tot uitstekend

- woningbouwlocaties
- grens luchtkwaliteit regio noord, midden en zuid

4.12 Milieu

4.12.1 Milieu en ruimtelijke ontwikkeling

De opgaven voor wonen, werken, infrastructuur, groen, water etc. in de gebiedsuitwerking kunnen effect hebben op de milieukwaliteit in het studiegebied. Een duurzaam ingerichte, leefbare en gezonde regio zijn van groot belang voor de mensen die er (gaan) wonen, flora en fauna, maar ook voor het imago en het vestigingsklimaat.

De ruimtelijke inrichting van het plangebied kan een bijdrage leveren aan het verbeteren van de aanwezige milieukwaliteit en is er op gericht toekomstige milieuproblemen te voorkomen. Een duurzame ruimtelijke inrichting betekent onder andere:

- een gezond niveau van milieuhygiëne en voldoen aan normen voor externe veiligheid
- kansen benutten voor een goede ruimtelijke situering van functies
- niet blokkeren van toekomstige kwalitatief noodzakelijke ruimtelijke ontwikkelingen
- oplossen van knelpunten op het gebied van waterkwantiteit en -kwaliteit
- kansen benutten die de bodem biedt voor onder andere warmte/koude-opslag en ondergronds bouwen
- kansen benutten voor behoud en versterking van natuur en landschap, duurzame land- en tuinbouw, bereikbaarheid en kwaliteit van de woon- en werkomgeving
- gebruik maken van (verder te ontwikkelen) gebiedseigen kwaliteiten en ruimtelijke structuren in casu het groenblauwe raamwerk, het infrastructuurnetwerk en het occupatiepatroon

4.12.2 Milieu-aandachtspunten

De in het gebied aanwezige milieukwaliteit stelt eisen en randvoorwaarden aan mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen. Soms zijn er absolute grenzen waarbinnen bijvoorbeeld geen woningbouw mag plaatsvinden. Aan de andere kant zijn er veel situaties denkbaar waarin met een goed ontwerp aangevuld met maatregelen aan de bron of in de omgeving daarvan meer ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn.

Luchtkwaliteit en consequenties voor woningbouw

Op de kaart hiernaast is de situatie voor het studiegebied aangegeven.

- Hierbij moet onderscheid worden gemaakt naar verstedelijkt/ industrieel (kantoren)/ verkeersintensief gebied en landelijk woongebied.
- Veel van de Haarlemmermeer e.o. is sterk in beweging van de laatste situatie (zoals rond Nieuw Vennep) naar de eerste (gebied ten zuiden van Schiphol)
- Dit heeft belangrijke consequenties voor de luchtkwaliteit. De norm voor Fijn Stof wordt i.h.a. nog niet zo vaak overschreden. Met aanvullende maatregelen zal aan die norm zijn te voldoen. NO₂ concentraties zullen sterk stijgen, tenzij er met R.O. op wordt gestuurd dat dit niet sterk toeneemt. (Transportvermindering, beperken auto-mobiliteit) In de omgeving van Schiphol langs de nieuwe banenstelsel zijn er toenemende klachten over kerosine. (bijv. uit de Pilotenwijk van Hoofddorp.) Om die reden zou de 20 Ke contour beter kunnen worden gevuld met bos.
- De normstelling houdt rekening met de ontwikkeling tot 2010. Vanaf dan moet aan alle normen kunnen worden voldaan. Prognoses voor 2015 zijn leverbaar, maar vertonen een aanhoudende belasting van het Noordelijk en Oostelijk deel van de Haarlemmermeer met NO₂ en Fijn Stof.
- De terreinen op de kaarten zijn de groslijst waarvan op dit moment nader wordt bepaald of ruimtelijke ontwikkeling door kan gaan. Als de infrastructuur de normen overschrijdt zoals nu langs de rijkswegen en dat niet voor 2010 is opgelost zal ontwikkeling van extra bedrijventerreinen en woningen naar de toekomst toe moeilijk te motiveren zijn. In augustus komt een nadere lijst met projecten waarvan de status bekeken is. Bij R.O. zal er in ieder geval naar gestreefd moeten worden het open karakter te behouden van het gebied.

Haarlemmermeer

De gemeente Haarlemmermeer streeft met zijn Milieubeleidsvisie gemeente Haarlemmermeer (vastgesteld door de gemeenteraad op 18 maart 2004) naar een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. De milieukan-senkaart Haarlemmermeer 2030 geeft daarbij aan welke functie vanuit

milieuoogpunt het best op welke plek gerealiseerd zou kunnen worden. De gemeente streeft naar een evenwicht tussen enerzijds stedelijke en economische ontwikkelingen en anderszijds naar een leefbare omgeving, meer ruimte voor water en groen en een verminderde milieudruk. Tevens heeft zij milieudoelstellingen gedefinieerd voor de milieuthema's water, groen, mobiliteit, geluid, veiligheid, ruimtegebruik en energie. Per te ontwikkelen woon- en werklokatietypes (in totaal 17) zijn de milieukansen bepaald waarop zij wil inzetten.

Schiphol

Schiphol heeft grote effecten op de leefomgevingskwaliteit in zowel Haarlemmermeer als in de Bollenstreek. Ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen gelden beperkingen binnen de 20 kE contour. In paragraaf 4.6 is hier uitgebreid op ingegaan. Een punt van aandacht is het zogenaamde grondlawaai veroorzaakt door taxiënde vliegtuigen waarvoor op dit moment onvoldoende beleid is geformuleerd.

Infrastructuur

Het drukke verkeer kan leiden tot overschrijding van grenswaarden voor geluid, luchtkwaliteit (fijn stof en stikstofoxiden) en/of externe veiligheid. Dan gelden beperkingen voor ruimtelijke ontwikkelingen voor gevoelige bestemmingen als wonen. Voor fijn stof wordt op dit moment de norm overschreden. De verwachtingen voor de toekomst op dit onderwerp zijn niet erg optimistisch. Die norm is vastgelegd in het Besluit Luchtkwaliteit van de EU. Deze wordt vertaald naar nationale wetgeving. De Raad van State heeft een aantal plannen afgekeurd waarvan onvoldoende duidelijk was of ze leiden tot een verslechtering van de luchtkwaliteit. In het studiegebied hebben vooral de rijkswegen A4, A5, A9 en A44 een grote impact op de omgevingskwaliteit; in mindere mate geldt dat voor de provinciale wegen.

Bedrijven

Rond grotere bedrijven kunnen zones gelden op het gebied van geluidhinder, geurhinder en/of externe veiligheid. Binnen die zones gelden beperkingen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen.

4.12.3 Strategische Milieu Beoordeling

Voor het Haarlemmermeerse deel van het studiegebied wordt een Strategische Milieu Beoordeling (SMB) opgesteld, gekoppeld aan de gebiedsuitwerking. In de SMB worden de in de gebiedsuitwerking gehanteerde uitgangspunten, de gemaakte keuzes en de uitkomsten tegen het (milieu)licht gehouden.

Strategische Milieubeoordeling is een nieuw instrument op basis van de Europese richtlijn die in juli 2004 van kracht is geworden. SMB is bedoeld om milieueffecten van (strategische) plannen en programma's al tijdens de voorbereiding ervan in beeld te brengen in de vorm van een milieurapport. SMB is te vergelijken met de reeds bekende milieueffectrapportage (m.e.r.). De wijze van totstandkoming is flexibeler en minder gedetailleerd uitgewerkt dan bij de MER. Het doel is om de afwegingen die in het plan worden gemaakt en die gevolgen hebben voor het milieu, of voor Habitatrichtlijngebieden, te beschrijven en te beoordelen. In tegenstelling tot de MER maakt de SMB, in de vorm van een milieurapport, deel uit van het plan zelf. Het begrip 'milieu' wordt breed uitgelegd. Het betreft niet alleen het grijze milieu, maar ook de groene waarden en waterkwaliteit en -kwantiteit. SMB vervangt niet de MER-plicht, maar richt zich op plannen die voorafgaan aan de MER- (beoordelings)plichtige activiteiten. De SMB geldt alleen voor overheden.

4.12.5 Concluderend

Bij het ontwikkelen van modellen in de integrale gebiedsuitwerking nota ruimte gelden de volgende uitgangspunten:

- De gebiedsuitwerking streeft naar een duurzame ruimtelijke inrichting van het plangebied.
- Voor het noordelijk deel van de gebiedsuitwerking wordt een SMB opgesteld.

Overzicht van vertrekpunten voor het maken van de modellen

Thema	Hoofdprobleem	Vertrekpunt gebiedsuitwerking
Water	Veiligheid/overlast: Boezem voldoet niet aan normen Kwaliteit: verzilting & eutrofiëring	Voldoen aan normen: 1 mio m3 piekberging in Haarlemmermeer Acceptatie consequenties: bijv. schade aan gewassen en natuur
Groen & Recreatie	Tekort groen/recreatie, druk op duinen Achterstand realisatie groen- en natuurgebieden	SGP opgaven: Haarlemmermeergroen, Mainport & groen, Amstelgroen Realiseren Provinciaal Ecologische hoofdstructuur
Cultuurhistorie	Cultuurhistorische waarden onder druk	Bestaande waarden behouden en gebruiken als basis voor ontwikkelingen
Infrastructuur	Mobiliteitstoename, congestie (hoofd-)wegennet, sluipverkeer	MIT 2010 Zoveel mogelijk aantakken bij bestaande infra (Toetsing modellen in verkeersmodel)
Schiphol: - Ruimtelijk programma - Beperkingengebied	Ruimte voor groei luchthaven Milieubelasting (geluid, geur, uitstoot)	Reservering in Streekplan Noord-Holland Zuid Nota ruimte: 20 KE contour en drie uitsluitingsgebieden (Hoofddorp-west, Noordwijkerhout, Legmeer)
Landbouw	Landbouwareaal onder druk	Behoud en ontwikkeling bollencomplex (waaronder 2500 ha bollenareaal) Ontwikkelen/herstructureren glastuinbouw (greenport Aalsmeer, locatie Rijssenhout) Toekomstperspectief overige landbouwsectoren
Woningbouw	Woningtekort kwantitatief Woningtekort kwalitatief	Opdracht VROM (10.000-20.000 woningen) Bouwen voor demografische ontwikkeling en arbeidsmarkt (Mainport)
Economie & commerciële voorzieningen	Gebrek aan ruimte lokaal/regionaal gebonden bedrijven	Eigen behoefte opvangen
Zorg, welzijn & niet commercieel	Voorzieningenniveau kernen Bereikbaarheid voorzieningen	Basisniveau voorzieningen Voorzieningen bereikbaar houden
Milieu	Hoge milieubelasting Verscherpte regelgeving	Onderbouwing en toetsing modellen in SMB Randvoorwaarden milieu

5 Naar modellen & opties

Ambitie

De gebiedsuitwerking wordt op verzoek van het Ministerie van VROM uitgevoerd. Aanleiding is de stapeling van nationaal (ruimtelijk) beleid in het gebied voor de ontwikkeling van de Mainport Schiphol, de Greenports Bollenstreek en Aalsmeer, het Groene Hart en een verstedelijkingsopgave in het bundelingsgebied voor verstedelijking. De vraag is of en waar verdere verstedelijking met 10.000 tot 20.000 woningen binnen dit gebied mogelijk is en onder welke voorwaarden.

De opgave is echter niet simpelweg te beperken tot een kwantitatieve opgave. De opgaven voor o.a. water, natuur, recreatie, infrastructuur, en economische ontwikkeling zijn nauw met elkaar verbonden. De ambitie van de gebiedsuitwerking is om kwalitatief goede oplossingen voor de vraagstelling te bieden. De woningbouwopgave staat hierbij niet los van de andere opgaven voor het uitwerkingsgebied, maar is daar onlosmakelijk mee verbonden. Andere opgaven bepalen mede wat er aan woningbouw mogelijk is.

In het vervolg op dit werkdocument wordt in verschillende ruimtelijke modellen onderzocht wat de verschillende mogelijkheden zijn. De modellen pogen de breedte van het scala aan opties in beeld te brengen, zo veel mogelijk op basis van de gestelde vertrekpunten bij de thema's (Deze zijn in de tabel hiernaast samengevat). Via de modellen worden uiteindelijk de mogelijke ontwikkelingsrichtingen en de daarbij benodigde (bestuurlijke) keuzes inzichtelijk gemaakt.

Opgaven

Het huidige ruimtelijke beleid voor het uitwerkingsgebied lijkt zich meer en meer te laten gelden als een knellend korset. Dit geldt niet alleen voor rijksbeleid, zoals de 20 Ke contour, het Luchthavenindelingsbesluit (LIB) en de Europese richtlijn luchtkwaliteit. Ook bijvoorbeeld het Pact van Teylingen blijkt in de praktijk weinig bewegingsruimte te bieden. Het Offensief van Teylingen is begonnen met een praktische en modulematige aanpak binnen de oorspronkelijke doelstellingen van het Pact.

In Haarlemmermeer levert de veelheid van, soms conflicterend, beleid een

noodzaak tot keuzes, of combinaties op. Het huidige beleid is in veel gevallen nog te weinig integraal van karakter. Dit gebrek aan samenhang tussen plannen en gebieden onderling maakt echte keuzes in ruimtelijk beleid onmogelijk. Veel gebieden worden nu afzonderlijk van elkaar ontwikkeld en lijken vooral op sectorale keuzes gebaseerd. De lastigste locaties zijn nu als laatste aan de beurt. Door de veelheid aan opgaven biedt een sectorale aanpak hier geen uitkomst, dit leidt eerder tot een politieke impasse, stagnatie in de uitvoering en mindere ruimtelijke kwaliteit.

De opgaven in de gebieden worden complexer en de beperkingen groter. De overheid (Rijk, Provincie) zich terug uit de ontwikkelingen naar een meer regisserende rol. Het huidige beleid is echter veelal nog te restrictief van aard en te weinig ontwikkelingsgericht. Dit maakt een goede regie op ontwikkelingsprocessen lastig. De overheid heeft behoefte aan een goed kader, met duidelijke regels en richtlijnen om sturing te kunnen geven aan nieuwe ontwikkelingen.

Ontwikkelingen

Verschillende processen en ontwikkelingen zijn van invloed op de keuze voor een ontwikkelingsrichting en de uitvoering hiervan. Als eerste verandert de rol van de overheid. Waar de overheid in het verleden vaak als sturende kracht achter de ontwikkelingen opereerde bestaat er tegenwoordig een behoefte om als overheid meer een regierol in te nemen. De marktpartijen en maatschappelijke organisaties kunnen zo, binnen heldere kaders van de overheid, opereren als ontwikkelende partijen. De overheid beperkt zicht tot het aangeven van de randvoorwaarden en waarborgt het algemeen belang.

Daarnaast hangt de economie van het gebied sterk aan de Mainport en de Greenports en is daarmee vooral mondiaal gericht. Dit is ook sterk van invloed op lokale ontwikkelingen. Met de doorontwikkeling van Schiphol als Mainport is ook een investering in de omgeving nodig. Het karakter van de omgeving is sterk van invloed op de ontwikkelingsmogelijkheden van Schiphol. De lokale economie en woonomgeving vragen echter ook investeringen, die in sommige gevallen haaks op deze mondiale ontwikkeling staan.

Als laatste hebben de ontwikkelingen van de afgelopen decennia zich

vooral gericht op infrastructuur, woningen, kantoren en bedrijven. De investeringen in water, recreatie en natuur zijn hierbij achter gebleven. Juist deze functies hebben een lange ontwikkeltijd en een noodzaak tot relatief weinig veranderingen. Door de modellen via de lagenbenadering te ontwikkelen wordt hierop een antwoord gezocht. De lagenbenadering gaat uit van het op orde brengen van de groen-blauwe functie (de eerste laag) als basis voor ontwikkelingen in infrastructuur (tweede laag) en woningbouw en bedrijvigheid (derde laag). De functie met een lange ontwikkeltijd en een lage dynamiek zijn sturend voor de functies met een korte ontwikkeltijd en een hoge dynamiek. De infrastructuur volgt de groen-blauwe functies en stuurt de rode functies .

Methode

Binnen de gebiedsuitwerking zullen de betrokken partijen een positie in moeten nemen in het speelveld. Wil de overheid vooral regievoeren, of neemt zij een meer ondernemende positie in? Wordt de Mainport sturend voor alle ontwikkelingen, of zijn er gebieden waar de lokale behoefte de richting bepaald? De mogelijke posities kunnen binnen de ruimtelijke modellen worden verkend. De modellen zullen duidelijkheid moeten scheppen over de consequenties voor de regio van een meer mondiale of meer lokale insteek, of een combinatie van beide.

Uiteindelijk zal de politieke discussie over, en de afweging tussen deze verschillende modellen moeten leiden tot bestuurlijke keuzen. Op basis daarvan kan een breed gedragen gebiedsuitwerking worden ontwikkeld waarin op integrale wijze functies bijeen zijn gebracht en waarbij sprake is van een ruimtelijk samenhangend beeld dat zich duurzaam laat ontwikkelen en in stand houden.

Bijlage A: Beleid & Beleidsontwikkeling

In deze bijlage zijn relevante beleidslijnen en actuele beleidsontwikkeling mbt de ruimtelijke ontwikkeling van het studiegebied opgenomen.

A.1 Nota Ruimte

Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer Bollenstreek

Het gezamenlijk en in overleg met andere betrokkenen maken van een nadere gebiedsuitwerking voor de Haarlemmermeer en de Bollenstreek.

In de gebiedsuitwerking moet binnen de beleidskaders van de Nota Ruimte worden gezien op welke wijze de ruimtelijke ontwikkelingen (waaronder de verstedelijking) kunnen plaatsvinden. Specifiek moet daarbij in elk geval rekening worden gehouden met de ruimtelijke beperkingen die samenhangen met het beleid voor de luchthaven Schiphol en het Groene Hart. De beperkingen die met name voortvloeien uit het 'greenportbeleid' betekenen dat in de Bollenstreek geen grootschalige verstedelijking plaats kan vinden. Tot slot zal rekening gehouden moeten worden met de (kwantitatieve en kwalitatieve) afspraken over het strategisch groenproject in de Haarlemmermeer (Haarlemmermeêr Groen én Amstelgroen). Het rijk gaat er vooralsnog van uit dat er in deze uitwerking buiten het bestaande bebouwde gebied in 2000 (aangevuld met de ruimte die in de streekplannen is aangegeven binnen de rode contouren en excl. Hoofddorp West, Noordwijkerhout) ruimte wordt gevonden voor 10 à 20 duizend woningen.

Bundelingsgebied Verstedelijking

Het studiegebied valt in zijn geheel binnen het in de Nota Ruimte aangegeven "bundelingsgebied voor verstedelijking".

Binnen elk van de nationale stedelijke netwerken geeft het rijk in deze nota een aantal gebieden aan om de verstedelijking te bundelen. De verhouding tussen de binnen deze gebieden gebundelde en de daarbuiten verspreide verstedelijking moet tenminste gelijk blijven. Dit draagt bij aan versterking van de economische positie van de (steden van de) nationale stedelijke netwerken en aan het draagvlak voor voorzieningen in en bij de steden. Op kaart 2 zijn deze bundelingsgebieden voor verstedelijking indicatief aangegeven. De provincies leggen de begrenzing van de bundelingsgebieden

vast in de streekplannen.

Provincies en (samenwerkende) gemeenten vullen het verstedelijkingsbeleid in de bundelingsgebieden nader in. De provincies moeten kunnen aantonen dat de bundelingspercentages voor woningen, bedrijventerreinen en arbeidsplaatsen tenminste gelijk blijven en de bundelingsgebieden daarmee tenminste hun positie behouden. Het rijk zal dit beoordelen.

Met het aangeven van bundelingsgebieden in de nationale stedelijke netwerken zet het rijk de eerste stap in het proces om de benodigde ruimte voor verstedelijking te vinden. De bundelingsgebieden omvatten zowel bebouwde als onbebouwde gebieden. De bundelingsgebieden in deze nota bieden voldoende ruimte voor de benodigde bouwproductie voor stedelijke functies. De provincies en WGR-plusregio's moeten ervoor zorgen dat dit ook in de streek- en structuurplannen zo blijft. Daarbij moet rekening worden gehouden met de mogelijkheden tot centrumvorming en versterking van de complementariteit en de ligging ten opzichte van de (hoofd)infrastructuur. Bij de planologische reservering en bestemming van ruimte binnen de bundelingsgebieden moet bovendien door de decentrale overheden, zowel binnen als buiten bestaand bebouwd gebied, rekening worden gehouden met risico's in de uitvoering. Er moet voorzien worden in voldoende, tijdig beschikbare «harde» capaciteit voor wonen en werken in streek- en bestemmingsplannen, ook om eventuele plaatselijke stagnatie in de uitvoering op geschikte locaties elders op te kunnen vangen. Het is niet de bedoeling dat de bundelingsgebieden geheel verstedelijken. In deze gebieden ligt wel het accent op verstedelijking, maar er moet in samenhang daarmee ook ruimte gepland worden voor water, natuur, landschap, recreatie, sport en landbouw en rekening worden gehouden met cultuur en cultuurhistorie. Vooral in de bundelingsgebieden moeten «stad en land» in onderlinge samenhang worden ontwikkeld.

Mainport Schiphol

Het rijk houdt vast aan het uitgangspunt dat Schiphol zich tot 2030 op de huidige locatie verder moet kunnen ontwikkelen. Het beleid is gericht op

een blijvende bijdrage van de luchthaven aan de internationale concurrentiepositie van de Randstad.

Voor het beleid inzake de vestiging van bedrijven en kantoren in de directe nabijheid van de luchthaven geldt het criterium van gerelateerdheid aan de luchthaven. Dit omwille van behoud van de landzijdige bereikbaarheid, veiligheidsdoelstellingen en toekomstige duurzame ruimtebehoefte van de primaire vervoersfunctie van de manport.

Bij de inrichting van de Noordvleugel van de Randstad voor andere ruimtevrugnende functies moet voldoende ruimte worden gelaten voor de verdere ontwikkeling van de mainport Schiphol. Dit betekent dat woningbouw in de omgeving van de luchthaven op plaatsen waar dit uit een oogpunt van geluid en veiligheid niet wenselijk is, moet worden vermeden. Dit sluit aan bij het eerder door het kabinet in de Schipholwet gehanteerde principe om zo min mogelijk over dichtbebouwde stedelijke gebieden te vliegen. In het verlengde van dit principe past het derhalve niet in het kabinetsbeleid om onder intensief gebruikte vliegroutes nieuwe stedelijke gebieden tot stand te laten komen.

Concreet betekent dit dat er buiten de in de verstedelijkingsafspraken vastgelegde locaties (Vinx en Vinx 2010) geen nieuwe uitleglocaties kunnen worden ontwikkeld ten behoeve van woningbouw binnen de 20 Ke-contour behorende bij het vijfbanenstelsel en de gebieden bij Hoofddorp-West, Noordwijkerhout en de Legmeerpolders (zie kaart 3).

Het gaat hierbij om locaties die liggen onder de intensief gebruikte vliegroutes. Herstructurering en intensivering in bestaand bebouwd gebied zijn binnen de 20 Ke-contour nu en in de toekomst wel mogelijk.

In het geval in de toekomst vliegroutes wijzigen dan wel tot een ander banenstelsel wordt besloten, zal de 20 Ke-contour respectievelijk de dan geldende Lden contour bepalend zijn voor de mogelijkheden voor nieuwe uitleglocaties. Op basis van de resultaten van de evaluatie van de Schipholwetgeving en uiterlijk op 1 december 2006, zal worden bezien of de bouwbeperking in de drie genoemde gebieden kan vervallen. Het te nemen besluit hierover zal tijdig ter beoordeling aan de Tweede Kamer worden voorgelegd.

Greenports Bollenstreek & Aalsmeer

Het rijk vindt het van belang dat de tuinbouwfunctie in vijf locaties van internationaal belang behouden blijft en versterkt wordt. Deze zogenoemde greenports betreffen het Zuid-Hollands glasdistrict (Westland en Oostland), Aalsmeer en omstreken en het agro(logistieke) cluster Venlo voor de glastuinbouw, de Bollenstreek voor de bollenteelt en Boskoop voor de pot- en containerteelt. De provincies hebben het voortouw om dit beleidsmatig uit te werken en ruimtelijk te verankeren in hun streekplannen. Het rijk heeft een stimulerende- en faciliterende rol.

Groene Hart en Stelling van Amsterdam

In algemene zin geldt dat binnen nationale landschappen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn, mits de kernkwaliteiten van het landschap worden behouden of worden versterkt («ja, mits»-regime). Binnen nationale landschappen is ruimte voor ten hoogste de eigen bevolkingsgroei (migratiesaldo nul). Op basis hiervan maken provincies afspraken met gemeenten over de omvang en locatie van woningbouw. Nationale landschappen bieden daarnaast ruimte voor de aanwezige regionale en lokale bedrijvigheid, inclusief niet-grondgebonden landbouwbedrijven en intensieve veehouderij. Ook hier maken provincies en gemeenten afspraken over aard en omvang van locaties voor bedrijventerreinen.

In nationale landschappen met een substantieel negatieve bevolkingsontwikkeling, waar ondanks toepassing van het «migratiesaldo nul principe» de bevolkingsafname niet gekeerd kan worden, kan onder voorwaarden een hoger aantal woningen worden gebouwd dan uitgaande van het migratiesaldo nul principe mogelijk zou zijn. In dergelijke gevallen mag een door de provincie te bepalen en door het rijk te beoordelen beperkt aantal woningen extra worden gebouwd, mits de kernkwaliteiten van het nationaal landschap worden behouden of worden versterkt. Deze uitzonderingsbepaling moet bijdragen aan het behoud van de economische vitaliteit, de leefbaarheid en het draagvlak voor voorzieningen in het nationaal landschap. Maatvoering, schaal en ontwerp zijn bepalend voor behoud van de kwaliteiten van deze landschappen. Om die reden zijn grootschalige verstedelijkingslocaties en bedrijventerreinen, nieuwe grootschalige glastuinbouwlocaties en nieuwe grootschalige infrastructurele projecten niet

oegestaan. Waar deze ingrepen redelijkerwijs, vanwege een groot openbaar belang onvermijdelijk zijn, dienen mitigerende en compenserende maatregelen – zoals inpassing en grote aandacht voor ontwerp kwaliteit – te worden getroffen.

De stelling van Amsterdam valt deels binnen nationaal landschap en is werelderfgoed. Voor die delen van de Stelling van Amsterdam die niet samenvallen met andere nationale landschappen, geldt het planologisch beleid zoals ten behoeve van Werelderfgoed.

De provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht zullen in opdracht van het rijk en in overleg met andere betrokkenen (verenigd in het Bestuurlijk Platform Groene Hart) een «Ontwikkelingsprogramma Groene Hart» opstellen dat uitwerking geeft aan het ontwikkelingsperspectief voor het Groene Hart. Dit programma biedt het kader voor investeringen.

Het rijk zal als opdrachtgever inhoudelijk en financieel actief betrokken blijven en op basis van de resultaten van het ontwikkelingsprogramma, afspraken maken over de financiering van de ontwikkelingen en de eventueel benodigde andere instrumenten en het zal de ontwikkelingen monitoren.

Transformatie rijksbufferzone

De Rijksbufferzone Amsterdam-Haarlem is in de PKB Schiphol en Omgeving (1995) uitgebreid met het gebied tussen Zwanenburg en Hoofddorp. Deze bufferzone heeft het rijk als instrument ingezet om verdergaande verstedelijking tussen Amsterdam en Haarlem tegen te gaan. Het idee was om de planologische zekerheid te vergroten zodat de bereidheid zou ontstaan om te investeren in groene en agrarische functies.

De dagrecreatieve functie van de rijksbufferzones moeten verder worden versterkt. De bufferzones transformeren daarmee tot relatief grootschalige, groene gebieden met diverse mogelijkheden voor ontspanning en dagrecreatie. Het rijk stimuleert en ondersteunt de beoogde transformatie, ook in financiële zin. De provincies hebben het voortouw om, in overleg met de betrokken gemeenten, de verdere ontwikkeling van deze gebieden ter hand te nemen. Bij de financiële ondersteuning door het rijk wordt prioriteit

gegeven aan de regio's met het grootste tekort aan recreatief groen. Medio 2015 wordt een evaluatie uitgevoerd, waarbij gekeken wordt of de transformatie van de bufferzones zodanig is voortgeschreden, dat de status van rijksbufferzone voor de betrokken gebieden kan worden opgeheven. Provincies stellen voor de rijksbufferzones een planologisch regime vast, gericht op het vrijwaren van de gebieden van verdere verstedelijking. Het rijk toetst of het regime overeen komt met de planologische doelstellingen voor de rijksbufferzones.

A.2 Streekplan Noord-Holland Zuid

De gemeenten Haarlemmermeer en Bennebroek vallen binnen het streekplan Noord-Holland Zuid (vastgesteld februari 2003). In de ambities voor het streekplan wordt gesteld dat het een opmaat is voor een hoogwaardig stedelijke metropool met wereldwijde verbindingen waar het dankzij de directe nabijheid van een grote variatie aan groengebieden en recreatieve landschappen goed toevoegen is waardoor de regio de concurrentie met andere internationale regio's aankan en dat ook in de toekomst kan blijven doen.

Uitgangspunten in het Streekplan en dus ook voor de Haarlemmermeer en Bennebroek:

1. Behoud landschappelijke kwaliteiten dmv blauw-groen raamwerk
2. Beter bereikbaarheid (OV, weg water, spoor én telecommunicatie)
3. Tot 2020 166.000 woningen extra voor een gedifferentieerd woonaanbod
4. Ruimte voor versterking internationale concurrentiepositie
5. Meer evenwichtige verdeling werken en wonen
6. Modern en evenwichtige voorzieningenstructuur
7. Inzetten op meervoudig ruimtegebruik

Haarlemmermeer en Bennebroek maken deel uit van het hoogdynamische stedelijke gebied. Dit is een stedelijk netwerk van kleine tot middelgrote steden die onderling goed met elkaar verbonden zijn.

De belangrijkste beleidslijnen voor dit gebied zijn:

Ruimte voor water

Zoekgebieden voor waterberging

- Haarlemmermeer-Zuid
- Zwaansbroek
- Geen woningbouw en ontwikkeling van bedrijfsterreinen in kwelgebieden (binnenduinrand randen van droogmakerijen) met uitzondering van het westelijke gebied van de Haarlemmermeer.
- Waterneutraal bouwen in nieuw stedelijk gebied
- de Provincie Noord-Holland wil een project opstarten voor de integrale ontwikkeling van de Haarlemmermeer Westrand. Hierbij dient de omgang met water als centrale opgave. De gebiedsuitwerking is de invulling hiervan.

Ontwikkeling van waardevolle landschappen

De Haarlemmermeer moet als droogmakerij in haar geheel als landschapelijke ensemble versterkt en behouden worden.

Lopende groenprojecten in het kader van de PEHS en SGP worden uitgevoerd (i.e. 1600ha SGP Haarlemmermeer. Aanvullingen zijn Stelling van Amsterdam en het Nieuw Hollands plassengebied. Langs de Stelling van Amsterdam zullen cultuurhistorische, recreatieve en natuurlijke functies de voorkeur genieten. Het gebied tussen Hoofddorp en Nieuw-Vennep zal ingericht worden als Park van de 21^e eeuw.

Bereikbaarheid

2000-2010

Aanleg nieuwe infrastructuur Zuid-Tangent met diverse aftakkingen, verbinding tussen A9 en N201 (via Fokkerweg of doortrekking N522

2010-2030

Doortrekking Bennebroekerweg naar N208/N206

Capaciteitvergroting van regionale wegen.

Wonen

Stedelijke ontwikkelingen dienen plaats te vinden binnen de rode contour, door binnenstedelijke verdichting (intensiveren, combineren, transformeren). GS zal nader onderzoek doen naar geschikte alternatieve

woningbouwlocaties die eventueel ontwikkeld kunnen worden als de binnenstedelijke opgave niet toereikend is, of om de woon-werk balans en daarmee de bereikbaarheid te verbeteren. Concreet:

Onderzoek naar de ontwikkeling van de nieuwe uitleglocatie van 5000 woningen in Hoofddorp-West vóór 2010 en onderzoeken van de mogelijkheid om ná 2020 nog eens 5000 woningen toe te bouwen (is binnen de rode contouren van het streekplan.)

Op enkele zeer specifieke locaties buiten de rode contour kan in zeer lage dichtheden woon- of werkfunctie in de vorm van landgoederen worden ontwikkeld. Dit natuurlijk alleen als er een bijdrage wordt geleverd aan groenontwikkeling en recreatiewaarde.

Landgoederen: een (voor minimaal 90%) openbaar toegankelijk groengebied met een minimale oppervlakte van 5 ha.

Werken en economische ontwikkeling

Noord-Holland Zuid heeft zich tot een veelzijdige, sterk internationaal georiënteerde regio ontwikkeld, met een uitstekend vestigingsklimaat, en hoge toegevoegde waarde. De kernopgave voor de economie in Noord-Holland Zuid is om deze sterke internationale concurrentiepositie op zijn minst te behouden.

Voor Schipholgebonden bedrijven is voldoende ruimte gereserveerd in het streekplan. Het vinden van ruimte voor lokale en regionale bedrijvigheid is een uitwerkingsopgave in het streekplan.

De vraag naar regionale bedrijventerreinen kan deels worden opgevangen door benutting van restcapaciteit van bestaande bedrijventerreinen, deels door ontwikkeling van terreinen die reeds in het streekplan en bestemmingsplannen zijn vastgelegd, zoals het terrein "De President" bij Hoofddorp, en deels door intensiever ruimtegebruik. Daarnaast zal er een planningsopgave overblijven die ingevuld kan worden door het planologisch mogelijk maken van nieuwe terreinen in het plangebied.

Economische basis voor landbouw

De landbouw kan in belangrijke mate bijdragen aan de wateropgave en de ecologie van de regio. Er zal zowel in glas alsook sierteelt geïnvesteerd

moeten worden. Ruimte voor structuurversterking van grondgebonden landbouw zoals de akkerbouwgebieden in de Haarlemmermeer. De akkerbouw in de Haarlemmermeer behoudt haar sterke positie vanwege de economische betekenis, het behoud van openheid en de verkavelingsstructuur. Het provinciaal beleid is gericht op versterking van de bollenteelt in het noorden van de provincie, daarom zal er geen ontwikkeling van structurele bollenteelt zijn in de Haarlemmermeer.

Behoud en ontwikkeling van cultuurhistorische waarden

De verschillende ruimtelijke en culturele identiteiten van de onderscheiden gebieden en de wijze waarop die gebieden tot stand zijn gekomen dienen gerespecteerd en zo mogelijk benadrukt te worden.

De CHW-kaarten dienen aangehouden te worden als wegingskader voor ontwerp en ontwikkeling. Het denken in identiteiten en ensembles dient uitgangspunt te zijn van het ruimtelijk ordenen. Cultuurhistorische elementen dienen óf beschermd, óf verbeterd óf getransformeerd te worden, dusdanig dat de ruimtelijke kwaliteit centraal staat.

A.3 Streekplan Zuid-Holland West

Het streekplan Zuid-Holland West (vastgesteld in februari 2003) geeft een aantal hoofdlijnen van beleid voor de Bollenstreek. De belangrijkste daarvan zijn:

Bollencomplex en veehouderij

Het behoud en versterking van het bollencomplex wordt gegarandeerd door het Pact respectievelijk Offensief van Teylingen te blijven onderschrijven en door daadwerkelijk uitvoering te geven aan de gemaakte afspraken (zie verder paragraaf 3.5). Het bollencomplex wordt daarbij beschouwd als het geheel van activiteiten die gericht zijn op de ontwikkeling van nieuwe soorten en varianten, het produceren en distribueren van bloembollen, vaste planten en bloemen inclusief de toelevering aan de hierbij betrokken bedrijven. Naast de economische functie van het bollencomplex is het landschappelijk, recreatief en met name toeristisch van internationale betekenis. De Keukenhof en het omliggende bollenlandschap vormen gezamenlijk een nationaal icoon voor Nederland.

De veehouderij is landschappelijk van grote waarde voor het gebied. Inzet is verbreding van de sector met groene diensten. Daarnaast blijft het omsluitverbod van graslanden naar bollenteelt van kracht.

Landschap en cultuurhistorie

Het bollengebied is aangewezen als provinciaal landschap. Inzet is onder andere behoud en versterking van het open bollenlandschap. De noord-zuid gerichte structuur van de duinen en de voormalige strandwallen en strandvlakten zijn tezamen met de landschappelijke openheid uitgangspunten voor de verdere ontwikkeling. Verdichting, qua bebouwing, van de open strandvlakten alsook van de strandwallen moet worden tegengegaan. Om deze reden is het oprichten van kassen in de weidegebieden en een deel van de bollenteeltgebieden niet toegestaan. In het overige bollenareaal gelden strikte beperkingen voor de bouw van kassen, woningen en bedrijfsgebouwen. Uitbreiding van glas is alleen toegestaan in de concentratiegebieden Kloosterschuur-Trappenberg bij Rijnsburg en Rooversbroekpolder bij Lisse. De kernen mogen niet aan elkaar vastgroeien. Om die reden zijn alle kernen voorzien van een rode contour en worden de open zones tussen de kernen versterkt.

Vanuit cultuurhistorisch perspectief is de Bollenstreek aangewezen als Topgebied Cultureel Erfgoed. Het gaat hier onder andere om het zandrijlandschap waar de geschiedenis van de duinafgraving en de bollenteelt goed zichtbaar is. Daarnaast zijn van belang onder andere de waterstructuur, de hoge wegen, de oude bollenschuren en het landgoed de Keukenhof.

Natuur

De natuurgebieden in de streek (duinen, landgoedbossen en weidevogelreservaten) worden beschermd. Tussen deze gebieden is de realisatie van een aantal groene verbindingen voorzien. Droge verbindingen zijn nodig tussen de Keukenhof en de duinen, tussen de Keukenhof en het Strategisch Groenproject Haarlemmermeer en tussen Nieuw Leeuwenhorst bij Noordwijk en de duinen. Tevens wordt voorzien in verdere versterking en aaneenschakeling van de landgoederenstructuur. Natte verbindingen zijn voorzien langs de Haarlemmertrekvaart en in oost-west richting langs de Dinsdagsewetering en het Steengrachtekanaal.

Water

Door de inrichting van de peilvakken 'de Zilk', is Rijnlandsboezem structureel met 50 ha afgenomen. De afname wordt momenteel binnen de peilvakken opgelost. Voor een structurele oplossing zal compensatie in de Bollenstreek moeten worden gevonden.

De duinen blijven belangrijk voor de drinkwatervoorziening. In de Luchterduinen wordt de grondwaterwinning gereduceerd. Hiervoor is de aanleg van een hydrologische bufferzone bij De Zilk, Ruigenhoek en de Vogelarsdreef nodig als scheiding met het aangrenzende bollengebied.

Toerisme en verblijfsrecreatie

Primair zijn de kustgemeenten aangewezen om de gewenste toeristische versterking van de streek te accommoderen. Structurele uitbreiding van de verblijfsrecreatie in de binnenduinstrand is niet toegestaan, uitbreiding ten behoeve van kwaliteitsverbetering wel.

Infrastructuur

Ir zet is het openbaar vervoer in de streek te versterken door de aanleg van de RijnGouweLijn tussen Gouda, Alphen aan den Rijn, Leiden, Katwijk en Noordwijk. In het kader van Stedenbaan wordt onderzocht hoe de railverbinding tussen Leiden en Haarlem beter te benutten is. Opening van een nieuw station bij Sassenheim wordt momenteel uitgewerkt.

Inzet van beleid is een betere benutting van het bestaande wegennet en een optimale inpassing van nieuwe of te vernieuwen wegen. Met name de oost-west verbindingen vereisen aanpassing en uitbreiding. Ter hoogte van Hillegom is een verbinding nodig tussen de N206 de N205 en de N208.

Wonen

Ontwikkeling en verbetering van het woningbestand vindt plaats op basis van migratiesaldo nul. De provincie wil het bouwen in uitleglocaties beperken en tegelijkertijd de binnendorpse mogelijkheden beter benutten.

Daartoe zijn rond de kernen rode contouren getrokken, waarbinnen de verstedelijking zal moeten plaatsvinden. De consequentie van dit beleid zou kunnen zijn dat op termijn niet alle kernen in hun eigen woningbehoefte kunnen voorzien. Onder een aantal voorwaarden is buiten de contour

bebouwing mogelijk op de zorginstellingen Sancta Maria en de Willem van den Berghstichting.

In 2005 zal binnen Holland Rijnland een Bouwscenario van kracht worden waarin bindende woningbouwafspraken gemaakt zullen worden tussen alle gemeenten binnen dit samenwerkingsverband. Afspraken die alle herstructureringsgebieden, binnenstedelijke bouw- en herstructureringslocaties en uitleggebieden zal omvatten.

Werken

De behoefte van circa 100 hectare bedrijventerrein in de streek kan voor ongeveer tweederde geacommodeerd worden op voorziene uitbreidingslocaties. Daarnaast is betere benutting van het bestaande areaal nodig. Op termijn zal de locatie Valkenburg wellicht ruimte kunnen bieden. De beschikbare ruimte op bedrijventerreinen is primair bedoeld voor bedrijven die aan de bollenteelt gerelateerd zijn en voor bedrijven die reeds in de regio gevestigd zijn. Specifiek voor de bollenteeltgerelateerde bedrijven is extra vestigingsruimte beschikbaar op de locatie Pastoorlaan bij Hillegom en de locatie Vinkenweg te Rijnsburg.

A.4 Scenario's Haarlemmermeer

De gemeenteraad van Haarlemmermeer heeft op 1 november 2004 een toekomstvisie met een beeld van de gemeente in 2030 vastgesteld.

Deze visie gaat uit van een gevarieerde gemeente met meervoudig gebruik van de ruimte voor waterberging, voor recreatie, voor wonen, voor werken en voor vervoer.

Haarlemmermeer is in deze visie in 2030 een gemeente met veel Schipholgebonden werkgelegenheid. Daarnaast zijn er veel banen in vier andere sectoren: hoogwaardige technologie, recreatie, sectorspecifiek onderwijs en zorg voor zakelijke- en sociale dienstverlening.

Na de VINEX zijn er volgens deze toekomstvisie tot 2030 19.000 woningen gebouwd

Bij de start van de gebiedsuitwerking is deze toekomstvisie verder gespecificeerd in sectorale opgave/inzet. In hoofdstuk 4 is deze inzet per sector weergegeven.

Scenarioverkenning verstedelijking

De gemeenteraad van Haarlemmermeer heeft bij haar behandeling van de resultaten van de 3e Noordvleugelconferentie besloten om een Scenarioverkenning te starten om als gemeente Haarlemmermeer zelf de mogelijkheden voor de verdere verstedelijking in Haarlemmermeer inclusief het daarbij behorende voorzieningenniveau te onderzoeken.

Voor de periode na de VINEX liggen veel claims op de polder (wonen, werken, luchtvaart, groen, glas en water) die allemaal ruimte vragen.

Ruimte die nu nog voorhanden is in de polder, maar snel schaarser wordt.

Daarnaast bestaan er spanningen tussen de verschillende ruimteclaims.

Om de regie over toekomstige ontwikkelingen te kunnen voeren is het document scenarioverkenning opgesteld.

De verkenningen zijn bedoeld om de verschillende, integrale, ontwikkelingsmogelijkheden van de polder te verbeelden. Het is hierbij de bedoeling vooral ook de breedte van de mogelijkheden te laten zien; extremen te verkennen. Daarnaast is het van belang om aan de hand van de verkenningen de essentiële thema's voor toekomstige ontwikkeling boven tafel te krijgen.

Status scenario's

De zes scenario's zijn vertaald in ruimtelijke beelden maar zijn uitdrukkelijk niet als ruimtelijke plannen opgezet. Om ze zo onderscheidend mogelijk te maken is per scenario een ontwikkelingsrichting zo consequent mogelijk voor de hele gemeente doorgeredeneerd.

De scenario's zijn daarmee ook onderscheidend van de vigerende beleidskaders. Sommige scenario's zijn zelfs duidelijk in strijd met rijks- en provinciaal beleid. Het scenario Meerstad vormt hier het duidelijkste voorbeeld van.

In werkelijkheid zullen zich in een zo diverse polder ook een grote diversiteit van ontwikkelingen voor kunnen doen en zal dan ook een combinatie van verschillende scenario's ontstaan.

De scenario's in deze vorm zijn dan ook vooral bedoeld om de (ruimtelijke) consequenties van keuzes voor diverse ontwikkelingen zo goed mogelijk in beeld te brengen.

A.5 Pact & Offensief van Teylingen

In 1996 sloten gemeenten, provincie, waterschappen, LTO/KAVB, natuurorganisaties etc. het Pact van Teylingen. Later ondertekenden ook andere partijen: het platform Toerisme en de voormalige Leidse regio.

Het Pact is een omvangrijk manifest van de streek met als doel de ruimtelijke kwaliteit van het gebied te behouden en te versterken. Die kwaliteit is gelegen in de open bollenteelt en de aanwezigheid van het bollencomplex, openheid, natuur (duinen, landgoederen, weiden etc.) en cultuurhistorie.

Het Pact spreekt zich o.m. uit over:

- bollen en bollencomplex (behoud areaal, aanvullende ruimte in Haarlemmermeer, duurzame bollenteelt)
- gespecialiseerde glastuinbouw (uitbreiding, revitalisering)
- wonen (geen Bollenstad, opvang eigen woningbehoefte etc.)
- landschap, recreatie en toerisme (o.m. versterking kenmerkende landschap)
- natuur en ecologie (behoud duinen, aanleggen natuur en ecozones)
- water en milieu (watersysteembenadering)

In 2002 is het Pact geëvalueerd en aangescherpt in het document Vijf jaar Pact van Teylingen. De partijen stelden vast dat het Pact effectief is geweest om de verstedelijking tegen te houden, maar dat de uitvoering van projecten binnen de regio moeizaam van de grond kwamen.

Dit besef leidde in 2003 tot het Offensief van Teylingen. Het Offensief is een methode om de uitvoering op gang te krijgen. Kenmerken van het Offensief (zie rapport Eindrapportage van de Eerste Etappe Offensief van Teylingen, mei 2004):

- Afschaling naar deelgebieden (modules): zelfs op kleine schaal is ruimtelijke complexiteit al groot; de regio richt zich op een beperkt aantal kleinschalige gebieden.
- In de modules zoekt de regio naar kwaliteitswinst en is ontwikkelingsplanologie van toepassing. Als in een module duidelijk sprake is van versterking bollencomplex of ruimtelijke kwaliteit van het landschap, dan is uitvoering mogelijk.
- De private partijen krijgen een belangrijke rol: als partner of als initiatiefnemer van een module.

Het Offensief kent thans zeven modules (agrarische bedrijfsterreinen,

u tbreiding / inpassing glas, ontwikkelen toeristische trekpleisters / recreatieve netwerken, versterken kenmerkende landschappen). De komende jaren zal het Offensief zich daarnaast gaan richten op de individuele agrarische bedrijven en hun ontwikkelingswensen.

A.6 Schiphol

De randvoorwaarden waarbinnen de luchthaven zich kan ontwikkelen zijn vervat in de Wijziging Wet Luchtvaart (Schipholwet) en twee uitvoeringsbesluiten te weten het luchthavenverkeerbesluit (luchtruimtestructuur, baan- en routegebruik en milieu- en veiligheidsconsequenties) en het luchthavenindelingbesluit (ruimtelijke beperkingen).

Wet en besluiten zijn gebaseerd op een geoptimaliseerd gebruik van het vijfbanenstelsel.

In essentie leiden beide besluiten tot een beperkingengebied rond de luchthaven omvattende hoogtebeperkingen; een vrijwaringszone waarbinnen het oprichten van nieuwe woningbouw en andere geluidgevoelige bestemmingen niet is toegestaan (behoudens incidenteel conform een ontheffingsregeling) en veiligheidszones (individueel risico) waarbinnen een gedifferentieerd beleid bestaat inzake sloop resp. voorkomen van nieuwbouw van woningen.

Verder voorziet het luchthavenindelingbesluit nog in een restrictief beleid gericht op het voorkomen van vogelaantrekkelijke bestemmingen rond de luchthaven.

Daarnaast bestaat er een separaat tussen rijk en regio in 2001 overeengekomen groepsrisicobeleid inzake de bouw van kantoren en bedrijven rond de luchthaven.

Het in 2001 overeengekomen beleid t.a.v. de ontwikkeling van kantoren en bedrijven rond de luchthaven heeft zijn beleidsmatige vertaling gevonden in het streekplan Noord-Holland Zuid. Datzelfde geldt voor de rond 2000 door de provincie Noord-Holland, de gemeenten Amsterdam en Haarlemmermeer en de Schiphol Group opgestelde "Ruimtelijke Economische Visie voor de Schipholregio".

Het streekplan vormt het bestuurlijk en juridisch kader voor de uitwerking van het ruimtelijk-economisch beleid rond Schiphol. Onderscheiden zijn

twee ontwikkelingsrichtingen te weten;

- De oostflank: deze loopt vanaf Hoofddorp naar Duivendrecht en wordt ontwikkeld tot een(internationaal topmilieu voor de vestiging van kantoren, gecombineerd met andere stedelijke functies, met als toplocaties Zuidas en Schiphol Centrum.
- De westflank. Deze loopt vanaf Nieuw-vennep via de westrandweg naar Westpoort.

De daarin opgenomen gebieden zijn bedoeld voor de opvang van schipholgebonden bedrijven.

Voor de vestiging binnen beide flanken gelden vestigingscriteria. Met inachtneming daarvan en van het algemeen geldende criterium dat nieuwe ontwikkelingen op het gebied van wonen en werken eerst kunnen plaatsvinden als de bereikbaarheid daarvan is veiliggesteld is door het bestuursforum Schiphol voor beide flanken een ontwikkelingsstrategie opgesteld.

A.7 Water

A.7.1 Rijk

Waterbeleid 21e eeuw

Het adviesrapport van de Commissie Waterbeheer 21ste eeuw vormt de basis voor het waterbeleid van de 21ste eeuw. De commissie concludeert in haar advies dat door klimaatsveranderingen, het stijgen van de zeespiegel en de toenemende verstedelijking de waterhuishouding vaak niet op orde is en er zich gevaarlijke situaties kunnen voordoen. De commissie adviseert om in de toekomst niet alleen meer in te zetten op techniek, maar ook op ruimte. Voor wateroverlast wordt de trits Vasthouden-Bergen-Afvoeren voorgesteld, voor watertekort de trits Vasthouden-Bergen-Aanvoeren.

Nationaal Bestuursakkoord Water

Op 2 juli 2003 ondertekenden Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). Dit akkoord bevat afspraken om de adviezen van de Commissie Waterbeheer 21e eeuw uit te werken. Met de ondertekening van het NBW onderstrepen alle partijen

het belang van een gezamenlijke en complete aanpak van het Waterbeleid 21ste eeuw.

Hierbij zal de waterbeheerder o.a. de ruimteclaim berekenen, waarna gemeenten en provincies een integrale afweging maken van de ruimtebehoefte. Belangrijke bouwstenen van het NBW zijn de deelstroomgebiedvisies (DSGV's). Bovendien worden in het NBW de voorlopige werknormen voor wateroverlast gegeven. In het NBW is afgesproken het watersysteem voor 2015 op orde te hebben.

Kaderrichtlijn Water

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) vormt het nieuwe wettelijke kader voor het waterkwaliteitsbeheer. Dit wordt in de Nederlandse wetgeving (Wvo, Whh) verankerd. De KRW is vanaf eind 2000 van kracht. De centrale doelstelling van de KRW is het bereiken van een goede toestand voor alle Europese wateren in 2015. Een goede toestand betekent een goede ecologische en een goede chemische waterkwaliteit. In verband met de KRW worden nadrukkelijk ecologische doelen nagestreefd. Deze gaan verder dan alleen de macrochemische randvoorwaarden zoals zuurstof- en nutriëntgehalten. Ze richten zich bijvoorbeeld ook op de inrichting van het watersysteem (diepte, stroomsnelheid, steilte oevers).

De doelen die in verband met de KRW worden opgesteld zijn op dit moment nog niet bekend.

A.7.2 Provincie

Deelstroomgebiedvisie Midden Holland

De hoofddoelstelling van de deelstroomgebiedvisie (DSGV) Midden-Holland is het streven naar robuuste en ecologisch gezonde watersystemen, gebaseerd op de principes van integraal en duurzaam waterbeheer. Deze doelstelling wordt uitgewerkt in de volgende voor de Haarlemmermeerpolder relevante thema's:

- garanderen van veiligheid
- voorkomen van overlast
- voorkomen van een tekort aan water van goede kwaliteit
- bereiken van een goede waterkwaliteit

Om knelpunten voor veiligheid en wateroverlast in de Haarlemmermeerpolder op te lossen wordt in de DSGV het volgende aangegeven:

- het oppervlak aan open water moet worden vergroot.
- Zwaansbroek is aangewezen als locatie voor piek-, voorraad- en/of calamiteitenberging die noodzakelijk is voor het oplossen van actuele problemen.
- de zuidpunt van de Haarlemmermeerpolder wordt aangewezen als geschikte locatie voor waterberging welke gevrijwaard moet blijven van ongewenste ontwikkelingen.

Voor watertekorten wordt gesignaleerd dat met name verzilting een belangrijk onderwerp is in het gebied. Voor dit onderwerp wordt verwezen naar de Droogtestudie Nederland en de Droogtestudie voor Midden-West Nederland. In de DSGV wordt aangegeven dat Midden-Holland in de toekomst afhankelijk blijft van de aanvoer van water. Daarnaast worden verhoging van het waterpeil, functiewijzigingen en voorraadberging in Zwaansbroek en de zuidpunt van de Haarlemmermeerpolder als kansrijke maatregelen aangegeven.

Streekplan Noord-Holland Zuid

Op 17 februari 2003 hebben Provinciale Staten van Noord-Holland het streekplan Noord-Holland-Zuid vastgesteld. Daarbij is een motie van het CDA aangenomen welke stelt dat een nadere onderbouwing en ruimtelijke uitwerking van de DSGV noodzakelijk is om de zoekgebieden voor waterberging op de streekplankaart te handhaven. Zonder deze onderbouwing verdwijnen de zoekgebieden eind 2004 van de streekplankaart.

In de wijziging van het streekplan Noord-Holland Zuid van september 2004 geeft de provincie aan dat de zoekgebieden voor waterberging voor 1 januari 2005 technisch inhoudelijk onderbouwd moet worden. Dit is inmiddels gebeurd in de nota "Onderbouwing wateropgave Noord-Holland" van het Hoogheemraadschap van Rijnland. De ruimtelijke uitwerking en integrale afweging vinden plaats in het kader van het provinciaal waterplan.

Nota Evenwichtig omgaan met Water

Op 16 februari 2004 heeft GS-NH de beleidsnota 'Evenwichtig omgaan

met water' vastgesteld. De nota geeft het kader voor verdere uitwerking van het Collegeprogramma van Gedeputeerde Staten (GS), het NBW en de DSGV's. In de nota worden richtlijnen gegeven voor de regionale uitwerking van de wateropgaven. Daarbij wordt aangegeven dat:

- bij de uitwerking van de wateropgave rekening gehouden dient te worden met de specifieke eisen en mogelijkheden van het landelijke gebied;
- de waterproblemen zoveel mogelijk opgelost dienen te worden waar ze ontstaan. Fijnmazige oplossingen verdienen daarbij de voorkeur;
- ze erkent dat er fysieke beperkingen zijn aan de fijnmazige oplossingen en afvoermogelijkheden, vooral in het sterk verstedelijkte zuiden van Noord-Holland;
- ze het uitgangspunt hanteert dat fijnmazige oplossingen en verhoging van grondwaterpeilen in combinatie met efficiënter gebruik van IJssel- en Markermeer de voorkeur hebben boven grootschalige voorraadberging.

A.7.3 Waterbeheerders

Waterbeheersplan 2000

In het Waterbeheersplan 2000 (WBP 2000) van de waterschappen Groot-Haarlemmermeer, De Oude Rijnstromen, Wilck en Wiericke en het hoogheemraadschap van Rijnland zijn veiligheid en duurzaamheid de centrale uitgangspunten voor het waterbeheer.

In het WBP 2000 wordt aangegeven dat 'Ontwikkelingen op de lange termijn grote gevolgen kunnen hebben voor het waterbeheer. Om situaties op de lange termijn beheersbaar te kunnen houden, is het wenselijk hierop vroegtijdig te anticiperen. De voor het waterbeheer belangrijkste factoren die samenhangen met een mondiale opwarming zijn de consequenties voor waterkwantiteitsbeheer en het beheer van de waterkeringen door een groter neerslagoverschot in de winter en in verband daarmee het vergroten van het waterbergend vermogen van het watersysteem en/of de bemalingscapaciteit. Belangrijk hierbij is de afstemming met de ruimtelijke ordening, met andere woorden: 'meer ruimte voor water'.'

Waterkansenkaart Groot-Haarlemmermeer

In de waterkansenkaart Groot-Haarlemmermeer (RBOI, 2000) geven de waterbeheerders op basis van hun inzichten in 2000 een visie van de gewenste ontwikkeling van het watersysteem in de Haarlemmermeerpolder op lang termijn en de daarbijbehorende ruimtelijke ontwikkelingen.

In de waterkansenkaart is aangegeven dat de lokale wateroverlast wordt bestreden door voortzetting van het huidig beleid: berging als compensatie voor verhard oppervlak. Daarnaast kan in iedere polder extra berging worden gezocht in het diepste deel van de polder omdat het water daar van nature naar toe kan stromen.

Om de knelpunten van waterkwaliteit en watertekort in de Haarlemmermeerpolder op te lossen worden in de waterkansenkaart twee oplossingsrichtingen uitgewerkt:

1. wegdrukken kwel
2. accepteren van de kwel

Bij de variant van het wegdrukken van de kwel wordt het plangebied buiten de stedelijke gebieden veel natter dan in de huidige situatie. Er zijn enorme ruimtelijke consequenties. Deze worden op lange termijn als niet aanvaardbaar beschouwd. Bovendien is de oplossingsrichting niet realiseerbaar zonder in de stedelijke gebieden grondwateroverlast te veroorzaken. Wanneer de kwel geaccepteerd wordt zijn de gevolgen veel minder ingrijpend voor het grondgebruik. De geconstateerde knelpunten worden daarentegen slechts ten dele opgelost. Er blijft behoorlijke doorspoelbehoefte en de negatieve effecten van de kwel worden afgewenteld op de omgeving. Dit betekent dat doorspoelen met schoon water noodzakelijk blijft. De waterkansenkaart geeft aan dat hiervoor op daarvoor geëigende locaties zoetwaterbuffers gerealiseerd kunnen worden waarin schoon gebiedseigen neerslagwater wordt opgeslagen. Indien nodig kan in aanvulling daarop gebruik gemaakt van schoon water uit de boezem.

Afweging Bergen en Malen

Op basis van de resultaten van de studie Maatregelen Waterbezwaar fase 1 (zie hoofdstuk 5), en de planstudies 'Renovatie en capaciteitsuitbreiding

gemaal Katwijk' en 'Waterberging' heeft de Verenigde Vergadering van Rijnland op 19 juni 2002 besloten:

- Dat het uit waterhuishoudkundig oogpunt noodzakelijk is om te komen tot uitbreiding van de bemalingscapaciteit in combinatie met het inrichten van bergingslocaties, met:
- Een uitbreiding van de bemalingscapaciteit te Katwijk tot 75 m³/s onder stormomstandigheden.
- In combinatie daarmee de inrichting van bergingslocaties in de Driemanspolder en Zwaansbroek verder voor te bereiden. Rijnland zal zich inzetten tot een inrichting op de kortst mogelijke termijn.
- Daartoe Gedeputeerde Staten van Noord- en Zuid-Holland te verzoeken de bergingslocaties met (deel)bestemming waterstaatkundig werk met als functie piekberging in het streekplan op te nemen
- Dit besluit in een inspraakprocedure te brengen, die vervolgens ook in 2002 is doorlopen.

Bij het bepalen van maatregelen zijn de volgende uitgangspunten gebruikt:

1. Gegeven de verwachte ontwikkelingen in klimaat en grondgebruik moeten de nu te nemen maatregelen tot en met het jaar 2025 voldoen aan de gestelde normering (eens in de 100 jaar).
2. De maatregelen moeten inspelen op de normering volgens de in de studie Toekomstig waterbezwaar onderzochte situatie van het jaar 2050. De termijn van 50 jaar is te lang en de ontwikkelingen te onzeker om nu al over definitieve maatregelen voor het jaar 2050 te besluiten. Wel verdient het overweging de nu te nemen maatregelen in lijn te laten zijn met te verwachten ontwikkelingen voor 2050. Tekst uit Nationaal Bestuursakkoord Water

Achtergrondliteratuur

Van VROM en Noordvleugel

- Nota ruimte. Ministeriele Nota. 23 april 2004
- Eindrapport van de Stuurgroep Groene Hart. Den Haag. Januari 1992
- De corridor van de Randstad. Naar een integraal en ruimtelijk ontwikkelingsperspectief. Februari 1994.
- De groene Noordvleugel: een verkenning van beleidsopgaven en een visie op ontwikkelingen in het noorderlijk deel van de Randstad. Directie Noordwest. Diemen Juli 1998
- Waterrijk. Verkenning van een metropolitaan Parksysteem. Vereniging Deltametropool. April 2002
- Noordvleugel II Een bereikbare Noordvleugel. Document voor de Noordvleugelconferentie van 22 november 2002.
- Noordvleugel III Bereikbare kwaliteit wonen, werken en infrastructuur. Conferentie document vastgestelde standpunten en acties. 19 september 2003.
- Noordvleugel 4 Groei met kwaliteit De internationale positionering van de Noordvleugel. Conferentie document voor de vierde Noordvleugelconferentie op 4 februari 2005.
- *Verkenning Noordwestflank Deltametropool. Niet gepubliceerde ambtelijke studie. Provincie Noord-Holland en Provincie Zuid-Holland. 24-06-2004
- *Groen/blauwe effecten woningbouwlocaties Deltametropool (url (verwijzing naar RIVM-site) bijgevoegd):
- RIVM rapport 550016002/2003 Quick Scan, R. Kuiper, R. de Niet, A.C.M. de Nijs. Dit onderzoek werd verricht in opdracht en ten laste van de directie MNP, in het kader van project S/550016/01/AA Interactie ruimte- en ecosysteemmodellering RIVM, Postbus 1, 3720 BA Bilthoven, telefoon: 030 - 274 91 11; fax: 030 - 274 29 71
- *Milieu- en natuureffecten Nota Ruimte ((url (verwijzing naar RIVM-site) bijgevoegd):
- RIVM-rapport nr. 711931009, Mei 2004 Milieu- en Natuurplanbureau - RIVM, Bilthoven in samenwerking met Wageningen Universiteit en Researchcentrum Dit onderzoek werd verricht op verzoek van het ministerie van VROM, DG Ruimte

Over Zuid-Holland

- Verkenning Duinen Bollenstreek-Marine Vliegveld Valkenburg. Provincie Zuid Holland. Versie Juni 2001
- Streekplan Zuid-Holland Oost.Provinciale Staten van Zuid-Holland. 12 november 2003
- Streekplan Zuid-Holland West.Provinciale Staten van Zuid-Holland. 12 februari 2003
- Streekplan Zuid-Holland West. Streekplanuitwerking Duin-en Bollenstreek. Concept. Provincie Zuid-Holland. Januari 2000
- Ruimtelijk Beeld Zuid-Holland 2015+ Basisrapport.
- Literatuurstudie Bollenstreek en Valkenburg. Provincie Zuid-Holland
- Verkenning Verstedelijkingsmogelijkheden. Leidse regio Duin-en Bollenstreek Rijnstreek. Ecorys. 29 April 2004
- De Impasse doorbreken: Naar een Vitale Zuidvleugel. Provincie Zuid-Holland. Gemeente Den Haag Gemeente Rotterdam. September 1999
- Randzone Groene Hart Een inrichtingsvisie op de randen van het Groene Hart. Provincie Zuid-Holland en Bureau Nieuwe Gracht. Zomer 1998
- Discussienota Randzone Groene Hart. Een inrichtingsvisie op de randen van het Groene Hart. Provincie Zuid-Holland
- Zuidvleugelplan 2002/2003 Belangen combineren en coalities sluiten. Platform Zuidvleugel.
- Staat van de Zuidvleugel. Graadmeter 1997-1998. Bestuurlijk Platform Zuidvleugel.
- Open Geest Landschapsonderzoek van het project Revitalisering Open Landschap. SDB en Vista.
- Geest en Grond Implementatie. Geest en Grond culturele planologie in de Duin-en Bollenstreek November 2004
- Nieuwsbrief Pact van Teylingen. Najaar 2004
- Stedenbaan. Platform Zuidvleugel. 17 november 2003
- Verkenning Landelijk wonen Actie 8c uit het Procescovenant Landsdeel West. Bureau Nieuwe Gracht.
- De Lijn,de Gouwe en de Oude Rijn. Ontwerp. Ontwikkelingvisie voor

de Rijn Gouwe Lijn Oost.

- Lok-Boek. Leefomgevingskwaliteit Zuidvleugel. Belangen combineren en coalities sluiten. Platform Zuidvleugel. Oktober 2003.
- Vijf Jaar Pact van Teylingen. Een toekomstperspectief voor de Duin- en Bollenstreek. 26 maart 1996-29 mei 2002
- Landschapsbeleidsplan Leidse Regio en Warmond. Buro Vista. 2002
- Een vitale economie in een vitaal landschap. De ambities van de Duin- en Bollenstreek. Brochure Hou het Bloeiend.

Over Noord-Holland

- Streekplan Noord-Holland Zuid. Provincie Noord-Holland.
- Kerncijfers van Noord-Holland Zuid
- Ruimtelijk-Economische Visie Schipholregio. Provincie Noord-Holland. Gemeente Amsterdam. Gemeente Haarlemmermeer. Maart 2001.
- Ruimtelijk-Economische Visie Schipholregio. De Uitwerking. Provincie Noord-Holland. Gemeente Amsterdam. Gemeente Haarlemmermeer. Schiphol Group. Maart 2001.
- Alle Luchtvaart naar Zee. Verkenning van Kansen. Provincie Noord-Holland. Arcadis. Must. Maart 2001.
- Beleidsnota Raamplan Haarlemmermeer Groen. Provincie Noord-Holland. April 2000.
- Voorontwerpplan voor de Geniedijk. Stelling van Amsterdam. Projectbureau Haarlemmermeer Groen. Haarlem. September 1997.
- Een langzame buitenring in de snelle metropool. Ruimtelijke Strategie voor de Stelling van Amsterdam. H+N+S Landschapsarchitecten. September 2001.
- Leidraad Geniedijk Oost. Een strategie voor Toekomstige Ontwikkeling. Gemeente Haarlemmermeer Maart 2003.
- Leidraad Geniedijk West. Een strategie voor Toekomstige Ontwikkeling. Gemeente Haarlemmermeer Juli 2003.
- Leidraad Geniedijk Midden. Eenstrategie voor Toekomstige Ontwikkeling. Gemeente Haarlemmermeer Juni 2003.
- Ruimtelijke kader A4-zone West. Concept. Gemeente Haarlemmermeer. Augustus 2003.
- Raamplan Oostflank Gemeente Haarlemmermeer. Januari 2004

- Glastuinbouw Rijsenhout. Structuurvisie. Gemeente Haarlemmermeer. November 2004.
- Waterschap Groot-Haarlemmermeer Waterkansenkaart Groot Haarlemmermeer. Eindrapport. Witteveen + Bos. RBOI. 3 november 2000.
- Ontwerp Basiskaart Haarlemmermeer. Gemeente Haarlemmermeer. December 1999.
- Toekomstvisie Haarlemmermeer 2015. Evalueren en Vooruitkijken. Gemeente Haarlemmermeer. Jli 2002.
- Scenarioverkenning Verstedelijking Haarlemmermeer. Concept. Gemeente Haarlemmermeer. September 2004.
- Onderbouwing wateropgave Noord-Holland. Hoogheemraadschap van Rijnland. September 2004
- De risico's van probleemstoffen voor de gebiedsfuncties en voor de ecologische toestand van het oppervlaktewater in de Bollenstreek en de Haarlemmermeer. TNO. September 2004.
- Verkennende capaciteitsstudie Zwaansbroek Oost en West. Hoogheemraadschap Van Rijnland. 15 maart 2004.
- Uitwisselingssessie "Rood, groen en blauw." Gemeente Haarlemmermeer. Januari 2005.
- Milieubeleidsvisie gemeente Haarlemmermeer , op weg naar een duurzaam evenwicht in 2030 (vastgesteld door de raad van de Gemeente Haarlemmermeer maart 2004)
- Milieukansenkaart Haarlemmermeer 2030,(papieren copie , vastgesteld door B&W van de gemeente Haarlemmermeer februari 2003)
- Sociaal Belicht: Een sociale schets van de gemeente Haarlemmermeer. Gemeente Haarlemmermeer. October2003.
- Aarden in de Polder. Thuis voor Iedereen. Gemeente Haarlemmermeer.2005
- Handboek Functiemenging. Een verkenning, een bouwdoos en een vingeroefening. Gemeente Haarlemmermeer. October 2004.
- Milieukansenkaart Haarlemmermeer 2030. Gemeente Haarlemmermeer. Februari 2003.
- Toekomstvisie van de agrarische ondernemers in de Haarlemmermeer. Onderzoeksresultaten. Ir. M.M.Arkel. Januari 2005.

Diversen

- AREA Aanpak van het gebied tussen Amsterdam, Rotterdam en Antwerpen. De vier betrokken provincies plus ANWB AVBB en VNO-NCW. September 2000
- De driehoek in Beeld. Bestuurlijk standpunt en eindrapportage van de Gebiedsuitwerking Leiden-Haarlem-Amsterdam 2010-2030.
- Stedenbouwkundige visie Schipholzone. Een visie over het internationale vestigingsklimaat voor luchthavengebonden bedrijven. Inrichtingskader Schiphol en Omgeving. December 1996.
- Luchtveld Schiphol-Haarlemmermeer Drie combinatiekansen voor stad en luchthaven. Discussieconcept. Urban Unlimited met Rainier Johaan en H+N+S 26 mei 2003
- KKBA Verstedelijkingsalternatieven Randstad. Eindrapport. Ecorys. Nei 22 april 2004
- Deelstroomgebiedsvisie in het werkgebied Midden-Holland. Ontwerp. WB21 Midden-Holland Februari 2003